

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE

YAŞANAN SORUNLARIN ARAŞTIRILARAK ALINMASI

GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA

KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONUNUN

(10/5, 6, 8, 22, 58)

GİRESUN, TRABZON ÇALIŞMA ZİYARETİ

TOPLANTISI TUTANAKLARI

10 Aralık 2023 Pazar

- Görele Balıkçı Barınağı Yerinde İnceleme-İstişare Toplantısı
- Vakfıkebir Balıkçı Barınakları Yerinde İnceleme
- Vakfıkebir Büyükliman Su Ürünleri Kooperatifi-İstişare Toplantısı
- Çarşıbaşı-İstişare Toplantısı
- Trabzon DSİ- İstişare Toplantısı
- Sürmene Limanı

10 Aralık 2023 Pazar

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 09.30

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(Görele Balıkçı Barınağı İnceleme- İstişare)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Görele’nin sorunlarını yerinde incelemeye geldik.

Buyurun, taleplerinizi dinliyoruz.

GÖRELE BELEDİYESİ BAŞKAN YARDIMCISI AKIN İMAT – Mendireğin 300 metre uzatılması, yine doğu tarafta bir kısım tahkimat veya dolgu yapılarak kıyının korunması...

Bir de amatör balıkçılarımızın, buradaki balıkçı esnaflarımızın kullanacak olduğu şeylerimiz yok, mesela, bir soğuk hava depomuz yok. Onun haricinde tamirat, bakım, onarım yapabilecekleri bir ortamları yok, atölye ortamı falan. Bunlar bizim balıkçı barınağımızın başlıca eksiklikleri.

ERTUĞRUL GAZİ KONAL (Giresun) – Ama yine de bence bölgenin bu zamana kadar gezdiklerimizden en iyisi.

GÖRELE BELEDİYESİ BAŞKAN YARDIMCISI AKIN İMAT – Giresun’daki en sağlam altyapı olan balıkçı barınağı burası.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Daha öncekilerle kıyaslayınca bir şaşırdım zaten, üstü kapalı, burada tekne korumalı şeyler...

ERTUĞRUL GAZİ KONAL (Giresun) – Ta 1980’deydi değil mi?

GÖRELE BELEDİYESİ BAŞKAN YARDIMCISI AKIN İMAT – Evet, 1980 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Girişi-çıkışı normal iskele tarzı değil çekek yeri değil, rahat bir girişi-çıkışı var. Burada ağlar falan koruma altında.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sayın Kooperatif Başkanım, buyurun.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Belediyenin kullanım alanında burası.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, söylediler.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Biz de Su Ürünleri Kooperatifi olarak burada faaliyet gösteriyoruz. Birtakım sorunlarımız var ama öyle de aşırı bir sorunumuz yok. Bizim en büyük sorunumuz, işte, balıkçılara biraz destek olunması, bir de her ay Maliyeye vermek zorunda olduğumuz bir vergi beyannamesi var. Bu kooperatifin geliri sadece üye aidatlarından, yıllık 60 lira üye aidatı alıyoruz. 134 üyemiz var, yetmiyor; Maliyeye para veriyoruz, Üst Birliğe para veriyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – 60 lira mı, 60 bin lira mı?

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Yok, yok, 60 lira.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yok, tam geçsin diye kayıtlara.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – 60 lira. 60 bin lira nerede? Biraz ekonomik sorunlarımız var, devletin biraz destek olmasını bekliyoruz yani.

Balıkçılarımızın ağ sorunları, malzeme sorunları var. Onların biraz daha ucuza kooperatiflere verilmesi; kooperatif de balıkçı arkadaşlara şey yapılabilir. Mazot desteği istiyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tamam.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Rapor hâlinde yazdım ben bunları da bir daha söyleyeyim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Onu da alalım da bu arada.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Salyangozcu arkadaşlar var, salyangoz balıkçılığı yapan arkadaşlar var. Mesafe sorunu var, 500 metre kıyıya ama tam bir 500 metreye uğradığı zaman derinlik artıyor, derinlik artınca da o derinlikte avlanma yapamıyorlar çok derin olduğu için. Onun kaldırılıp yerine derinlik metre şeyi gelmesi lazım, onu istiyoruz.

ALİ SOYSAL – Bir de bu barınakların kirasını belediye bizden alıyor, bizim kooperatife versinler bunu, bize de bir destek olsun yani.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buranın tahsisi belediyeye olduğu için...

ALİ SOYSAL – Ama olsun, bizim de bir gelirimiz olsun Vekilim yani.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Arkadaş şunu demek istiyor...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – “Geliri artıralım.” diyor, anladım ben.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Belediyeden buranın devrinin bize verilmesini istiyoruz biz aslında.

ALİ SOYSAL – Yani kendimize ait masamız, sandalyemiz yok, misafir geldiği zaman içeride oturmaya yerimiz yok.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şöyle...

Şimdi, burayı siz alırsanız buranın bakımını yapmakta da zorlanırsınız.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Vermiyorsunuz ki.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bak, buranın bakımını yapmakta zorlanırsınız. Normal şartlarda belediyenin burayı yapıp size verdiği kira var ya, siz kooperatif olarak alsanız, emin ol... Ben şahsi kanaatimi söylüyorum, nasıl olur, aranızda karar verirsiniz, bu bizim Komisyonla ilgili bir şey değil. Söylediğimizi de aldık, kabul ettik, zaten kayda geçiyor. Diyelim sadece çatı değiştirmeniz lazım, sadece çatısını değiştiremezsiniz yani çok masraflı işler ya, size ekstra -dediği gibi Başkanımın- size de gelir sağlayacak çeşitli metotlar üretmek lazım, haklısınız. Ha, illa istiyorsanız, belediye de razı oluyorsa gene o sizin aranızdaki bir şey; ona “Olur, olmaz.” ben bir şey demem.

ALİ SOYSAL – Bir de şey sorulumuz var: Bu misina ağlarını bize -atıyorum- 500 metreyle sınırladılar yani bunu serbest bıraksınlar da biz de ceza yemeyelim yani 600 metre ağ olunca ceza yiyoruz, 500 metre olunca ceza yemiyoruz. Mantıksız yani.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – “Uzatılsın, uzatmaya müsaade edilsin.” diyorsunuz.

ALİ SOYSAL – Ben aynı zamanda Su Ürünleri Dalgıçlar Başkan Yardımcısıyım, deniz patlıcanına gidiyorum buradan tekneyle. Haziran sonuydu, sezonumuzu çektiler Nisan 15’e,.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Nereye gidiyorsunuz?

ALİ SOYSAL – Ege’ye gidiyoruz; orada da gittiğimize değmiyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buralarda da çıkıyor mu diye şey yaptım.

ALİ SOYSAL – Yok, burada çıkmıyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Burada salyangoz var da...

ALİ SOYSAL – Gidiyoruz kasımda, dönüyoruz nisanda; buradan oraya tekne 1,5 ton mazot yakıyor, git, gel, 3 ton mazot. Bugünkü maliyetlerle biz oralarda para kazanamıyoruz, fabrikalara borçlu kaldık yani. Adamlar parasını istiyor, olmayınca nereden vereceğiz?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Mazotta bir destekleme şeyi istiyorsunuz, öyle mi?

ALİ SOYSAL – Hayır, bizim sezonumuzu uzatsınlar, eski hâline getirsinler Vekilim.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Sayın Vekilim, şimdi biz burayı kendimiz yapıyoruz, kendi imkânlarımızla işte üye aidatlarıyla, gelen kayıklardan aldığımız paralarla yapıyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tamam.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Destek istiyoruz burayı bitirmek için, dört senedir bitiremedik yani. Kooperatif binamız yok daha doğrusu.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Başkanım, ne eksik var?

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Masa, sandalye eksiklerimiz var. Şu anda olanları söylüyorum. Sağ olsun, Kul Balıkçılık şirketine gidiyoruz, ne zaman istesek paramızı veriyorlar, 3 lira, 5 lira... Gidiyoruz, rica ediyoruz, arkadaşlar sağ olsun; onların büyük desteği var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sağ olsunlar.

DENİZ TİCARET ODASI BALIKÇILIK MESLEK KOMİTE BAŞKANI MURAT KUL – Gerisi sizde, biz bu kadar yaptık Başkanım.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Biraz daha destek olunursa burayı bitirebiliriz bu yıl.

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) – Belediye oldu mu?

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Belediye şöyle: Tuvalet sorununuz vardı, yoktu burada tuvalet. Başkanla görüşmüştük, Başkan Bey bize tuvaletin araç gereçlerini sağladı yani içerideki malzemelerin tamamını sağladı.

Bunlar geçen gün fırtınada suyun yükselmesi...

DENİZ TİCARET ODASI BALIKÇILIK MESLEK KOMİTE BAŞKANI MURAT KUL – Rıhtımın uzaması gerekliliğini o yüzden istiyoruz.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Evet.

DENİZ TİCARET ODASI BALIKÇILIK MESLEK KOMİTE BAŞKANI MURAT KUL – Çünkü bu gördüğünüz damların içine kadar su girdi Sayın Başkanım.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Dalga şuradan bu tarafa aşıyordu.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – “10 metre dalgı vardı.” diyorlar.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Çok felaketti yani.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Gene buradaki mendirekte bir şey yok, İnebolu'daki mendirek 5 metre derinlik, 2 metre genişlik, 80 metre uzaklık; devirmiş, perde betonu devirmiş, mendireği.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Kul Balıkçılığın tekneleri de o akşam buradaydı, duramadılar, her taraftan demirlediler, rıhtıma bağladılar. Bizim şu tali mendirekle ana mendireğin uzaması lazım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tamam.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – En az 100'er metre uzaması lazım ki şöyle kartal ağzı gibi -soluğan diyoruz buna- su yükselmesinin içeri girmemesi lazım.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKAN YARDIMCISI KAZIM SİNİR – Yani şurası liman, kayığın limanda güvende olması lazım. Kıyıya çekiyoruz, kıyıda da güvende değil, iple de bağlıyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ki Allah'tan sizin bu şey çekek yeri gibi, böyle meyilli, rahat çıkarmışsınız. Bu iskele mantığında olsa vururdu onları ya da alır üstüne çıkarırdı yani.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKAN YARDIMCISI KAZIM SİNİR – Burada kayıklarımız hep böyle bağlı, bağlı olmasa hepsini çekip alacak buradan.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bir önceki fırtına çok büyük bir afetti yani.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKAN YARDIMCISI KAZIM SİNİR – Bundan daha küçüklerinde de bizim buraya bile giriyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Öyle mi?

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKAN YARDIMCISI KAZIM SİNİR – Liman ağzı çok geniştir.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ağzı o zaman mendireğe uzatmak lazım.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Ana mendirek ile tali mendireğin bir 100'er metre uzaması lazım, onda da girişimlerimiz var ama artık sizden de yardım bekliyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – İnşallah.

GÖRELE BELEDİYESİ BELEDİYE MECLİSİ ÜYESİ HEDİYE DÜLGER – Sayın Vekilim, dediğim gibi, 300 metre orayı uzatırsak daha önce önümüze getirilen o hani dalga kırılması vesaire gibi şeylerin de değerleri değişeceği için orada da yeniden bir değerlendirme yapılacağını düşünüyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Onun talebini, yazışmasını zaten herhâlde yaptınız.

GÖRELE BELEDİYESİ BELEDİYE MECLİSİ ÜYESİ HEDİYE DÜLGER – Tamam Sayın Vekilim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bize de ulaştırırsanız, Başkanım, şeylere, biz onları... Onların biraz hızlandırılmasıyla ilgili, öne alınmasıyla ilgili çok talep var, orada bu tip ihtiyaç alanlarını -özellikle lazım olan yerlere- mutlaka söylemek lazım Bakanlığa. Zaten bir toplantı yaptık, balıkçı barınaklarıyla ilgili bir toplantı yaptık -Başkanım da sağ olsun- hep birlikte. Orada sadece Tarım Bakanlığını değil, Ulaştırma Bakanlığını, Çevre ve Şehircilik Bakanlığını, İçişleri Bakanlığının bile ilgili kısmını çağırdık, ilgili genel müdürlüklerin hepsini çağırdık, sadece bir temsilciliği değil. Herkesin kendi alanında, çok detaylı bir toplantı gerçekleştirdik.

Biliyoruz ki sektörün en önemli noktalarından biri, öyle söyleyelim; bu limanlar, balıkçı barınakları. Özellikle, bu Karadeniz’de -buralarda biraz daha seyrek ama Trabzon’a girdikten sonra Trabzon’da, Rize’de çok daha sık, bazılarında çok az sayıda balıkçı var, bazıları şehir içerisindekiler fiilen başka şekilde kullanılıyor yani işte restoran, çay bahçesi gibi; bu tip sıkıntılar da dâhil hepsini konuştuk. Yani mesela onların burada olduğu gibi, belki belediyeye devri ve başka şekilde artık balıkçı barınağından statüsünün de değiştirilmesi... Ama gerçekten o balıkçıların olduğu yerlerde de eksiklerin giderilmesiyle ilgili bir konuşma yaptık. Başkanımın da söylediği gibi, yazıları şey yaparsak, örneklerini, gene elimizden gelen desteği sağlayalım.

ÇAVUŞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SELİM HAMZAOĞLU – Başkanım, dün akşam yine toplantıya katıldık, görüştük. Ben Çavuşlu Beldesi Su Ürünleri Kooperatif Başkanıyım. Çavuşlu Beldesi Görele’ye bağlı bir belde, buradan baktığınız zaman görebiliyorsunuz, 6 kilometre ileride. Doğan Hocam, Başkanım da söyledi, size bir video izletmek istiyorum limanların biraz daha düzenlenmesiyle ilgili, bu can ve mal güvenliğiyle alakalı.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sizin orası mı?

ÇAVUŞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SELİM HAMZAOĞLU – Bakın, benim limanım bu. Bakın, limanın arkasından gelen dalga vatandaşlarımızı alıp denize attı, birinin kolu kırıldı yani kolu kırıldı, denizden çıkarttık. Şimdi şöyle bir durum var: Bu kadar büyüklükteki dalgalar her zaman olan değil yani on senede, on beş senede bir oluyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buranın yüksekliği kaç metredir?

ÇAVUŞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SELİM HAMZAOĞLU – Yaklaşık 4,5 metre falandır.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Demek ki 6 metreden aşağı değil o dalga.

ÇAVUŞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SELİM HAMZAOĞLU – Tabii, değil.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Kaç metre?

GÖRELE LİMAN BAŞKANI ERHAN ZEYNEL – 5,5 metre.

ÇAVUŞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SELİM HAMZAOĞLU – Şimdi, o dalgaya yapacak bir şey yok tabii, limanı 10 metre yüksekliğe çıkartamayabiliriz. Buradaki yapılacak olan şey, barınaklarımızın -limanlar demeyelim- biraz tadilatla boyları uzatılırsa, liman içerisine giren -biraz önce size izlettikleri, soluğan dediğimiz- su yürümesini azaltabiliriz. Bu sefer de vatandaşların can ve mal güvenliğini sağlamış oluruz.

Doğan Başkanım, ikinci konu; buradaki balıkçılarımızla beraber ortak kullanılan bir yer Çavuşlu bölgesi. Bu civarın en verimli bölgesidir. Ali ağabeyimler burada salyangoz avcılığının önde gelenlerinden. En iyi salyangozun ve en kaliteli salyangozun çıktığı yer Çavuşlu. Yani ince kabuklu ve iri ürün çıkıyor. Şimdi, buraya kurulan balık çiftlikleriyle ilgili tekrar şunu söylemek istiyorum: Bizim avlama sahamızın içerisine yapıldı yani Görele balıkçıları da bizim sahamızı kullandığı için çok büyük sıkıntı yaşayacağız çünkü çiftliklerin iki tanesi kuruldu bir tanesi daha kurulmadı. Dediğim gibi, kurulduğu zaman yine palamut avcılığını burada bitme noktasına gelecek çünkü balıkçıların avlanacak olduğu yer kalmıyor. Bu konuda şunu tekrarlamak istiyoruz: Doğru mesafeye, uygun mesafeye çekilmelerilerini ve bundan sonra yapılacak olan projelerin önceliğinin burada bulunan su ürünleri kooperatiflerine verilmesini istiyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şimdi, biz bunu gelirken de konuştuk. Bu çiftliklerin işletmesi, özellikle sabit gideri ciddi bir yük yani rakam telifazı etmeyelim burada ama o yükü, kooperatiflerin günlük olarak finansmanını sağlayıp karşılaması -çünkü onun bir dönüş süresi var ya- o süre içerisinde -hani aradaki paylaşımı falan geçtim, onunla ilgili sıkıntılar ayrı ama- finansmanın sürdürülebilirliği, onu çok iyi...

ÇAVUŞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SELİM HAMZAOĞLU – Ortaklık payı verilebilir.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Onu ben hatırlatma olsun diye söylüyorum, aranızda onun finansmanını... Bu şirketler var ya, biz onları da dinlediğimizde bize de söylediler, onlar da diyorlar ki işte belli dönemlerde... Mesela, şimdi Türk somonuyla ilgili de benzer şey var, satılamayınca finansman ayrı bir sıkıntı, dolayısıyla onun matematiğini çok iyi yapmanız lazım. Olur, olmaz bir şey demiyorum, talebi aldık, o zaten bizim karar vereceğimiz bir şey değil. Ben de kooperatiflerin sürece dâhil edilmesi gerektiğini düşünüyorum ama uygun bir matematikle çünkü o öbür tarafında -rakamların büyüklüğü, yatırım maliyeti, bunların hepsini geçtik- sürdürülebilirlik diyoruz ya, ona çok iyi çalışmanız lazım.

ÇAVUŞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SELİM HAMZAOĞLU – Tamam Başkanım. Denizde olduğu gibi, karada da küçük balık büyük balığı yemesin yani küçük balıklarımız mağdur olmasın.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yok, yok, şöyle: Zaten bununla ilgili Tarım Bakanlığı, ilgili taraflar, kooperatifler süreçlere müdahil olmak istediklerinde onları dışlamazlar, biraz da dışlayamazlar. Dünkü toplantıda iç sularda bir konu oldu, kooperatife kiralınmasıyla ilgili önceliğin onlarda olduğu... Zaten buralarda olduğu gibi, hem kooperatiflerin hem üst birliklerin böyle bir öncelik hakkı var, sizde de öyle bir hak olur, sadece matematiğini iyi yapın.

ÇAVUŞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SELİM HAMZAOĞLU – Tamam Başkanım, teşekkür ederim.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Sonra aralarında kurabilecekleri diyaloglarla kendi imkânlarıyla kapasitelerini birleştirebilirler bazı iş kollarında. Onun kendi aranızdaki artı eksilerini planlayarak yapmanızda fayda var.

ALİ SOYSAL – Sayın Vekilim, şimdi, bu havuzun bizim gibi balıkçıya zararı var, büyük gırgıra zararı var, denize zararı var. Ben daldım Ege’de Mersin koyunda, denizin dibi alabildiğine ağ, çapa. Buna niye bu kadar izin veriyorlar ki? Üç tane yan yana, yan yana, yan yana; bu nedir Sayın Vekilim? Allah’ını seversen... Şimdi, biz balıkçıyız, gideceğiz, ağ kuracağız, ağımıza takılıyor, ağımız yırtılıyor. Geçen gırgır teknesi takıldı, adamın sonar cihazı gitti, ağı gitti, pervanesi gitti. Bu kadar buna ön açmayın ya, bu nedir vallahi!

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Van) – Seni tebrik ediyoruz. Şimdiye kadar bu kadar yer gezdik, en düzgünü, en planlısı, programlısı, temizi... Belediyeden de kopma.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Zaten teşekkür ediyorlar belediyeye, desteklerinden dolayı teşekkür ediyorlar yani.

GÖRELE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SONER DOĞAN AYCI – Hakan Bey, dün, iki gün buralardaydık, uğraştı bizle beraber, ne yapsak yapıyor, hiç kırmıyorlar.

DENİZ TİCARET ODASI BALIKÇILIK MESLEK KOMİTE BAŞKANI MURAT KUL – Hep beraber, hep beraber, belediyelerle hep beraber, el ele yapıyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Taleplerinizi dinledik.

Teşekkür ederiz.

Kapanma Saati:09.45

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.15

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(Vakfikebir Balıkçı Barınakları Yerinde İnceleme)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Vakfikebir’de yerinde inceleme çalışmamıza başlamış bulunuyoruz.

VAKFİKEBİR BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEK – Sıkıntımız hep yer açısından, bir de yolumuzu yaptıramadık, belki on yıldan beri devam ediyordur.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Normalde o yol buranın üstyapılarından dolayı Ulaştırma Bakanlığıyla yapılması gereken bir yol, bir talep varsa onu biz de takip edelim, o yol aslında çok bir şey değil.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Sayın Müdürüm, bir yol ihtiyaçları var, biliyor musun onu?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI BÖLGE MÜDÜRÜ İHSAN GÜMRÜKÇÜ – Önemli değil, biz zaten her zaman yanlarındayız.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Kaç yıldır yapılmadı Başkanım?

VAKFİKEBİR BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEK – Aşağı yukarı on yıldan beri yapılmadı.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – E, her zaman yanlarındasınız, on yıldır yapılmamış. Yapılacak olan yol 300 metrelik yol Başkanım yani burası.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Bu barınakta bir şey dikkatimi çekti benim, onu belirtiyim. Diğer barınaktan daha sade bir şey, bu nedir?

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Sadeliği; sadece bizde üstyapısı olmayan tek liman burası.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Üstyapısı olmadığı için mi sade?

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Kiralamadan dolayı üstyapı yapamıyoruz. İhtiyaçlarını nerede karşılayacaklar? Bir parça ağ 3 milyon lira, nereye koyacak bu insanlar ağı? Bak, hepsininki gitti denize, muhafaza edecek bir yeri yoktu. Bu işe bir düzen gelmesi lazım, Karadeniz’in bu işte ayrıca bir özelliğinin olması lazım. Üstyapılara yeniden bir yapılandırma yapmak lazım. Şimdi, mesela, TÜBİTAK Tarım Bakanlığında bir proje yapıyor, belki bilginiz vardır fakat o proje de yanlış. Gelen arkadaşlarımız gitmiş iskelelerin üzerini çekek yeri göstermiş; ya, böyle proje olmaz. Bu işi ehline verin, birisi yapsın yani.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Mesela, size göre, kaç metrekare, ne tür bir alan lazım?

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Ya, o tartışılır, konuşulur.

VAKFİKEBİR BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL
– Her limanın kendine özgü bir şeyi vardır.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Genel düzenlemeyi bir söyleyin de siz.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Üstyapılar şart çünkü bu malzemelerin konulması lazım, bu insanlara 20 bin liralık malzemeyi, 50 bin liralık malzemeyi koyacak yerler lazım.

Biz mesela bir tane örnek yaptık -Faroş Balıkçı Barınağının da aynı zamanda eski Başkanayım, şu anda Doğu Karadeniz Birlik Başkanayım- on yıl kiraya verdiler, on yıl sonra kiralamayı iptal ettiler ve insanlar çok mağdur. 50 liralık yere 300 lira veriyoruz; yazık, günah ya. Bunun bir düzeni olsun, biz para vermekten veya kira vermekten şey yapmayalım. Balıkçılık amacına uygun olan, bu iş amacından da çıktı, bunu söylemek istemiyorum. Teşkilatlanma Daire Başkanlığı eskiden herkesi kooperatife üye yapamıyordu, şimdi sizleri tenzih ediyorum, sayın vekilim bile gelse bir yeşil kağıdı alıyor, gelip damı satın alıyor, insanlara cazip geliyor ve bu damlar hep satıldı, bu yerler hep satıldı, balıkçılık amacından çıktı. Onun için bu işe gerçekten bir düzen getirilip bu sorunun çözülmesi lazım.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Öneriniz nedir?

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Önerim şu: Bu işi bilen insanlarla beraber, uzmanları da var, bir araya geliriz, karar veririz yoksa TÜBİTAK’tan böyle göstermelik şeylerle bu iş yürümez.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Nasıl olmalıdır sence? Şimdi, diyelim ki bir araya geldik, toplantıdayız şu anda ve bu damları kime vermek lazım, nasıl vermek lazım?

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Kime mi vermek lazım; aynı eskisi gibi, vergi mükellefi olmayana, balıkçı olana, kooperatif ortağı olana. Bu şeyi kaldıracaksınız; “Herkes alabilir.” Yok öyle bir şey ya. Ben doktor olabiliyor muyum, mühendis olabiliyor muyum, vekil olabiliyor muyum; yok olamam.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Vekil olabilirsiniz.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Olamam, vekilim olamam, bilmiyorum üniversite mezunu istiyor mu? Yaşımız geçti, belki olamam.

Ya, şimdi, bu işin bir ehlinin olması lazım. Şimdi, bakın, beyefendi, aynı şeyi diyoruz, denizin hepsinin üzerine kafes doldurduk. Yasak 50 metre diyoruz, yasak otomatikman 150 metre oldu. Mesela, bu kafesler kurulurken ya, balıkçıyı da alın, biz bu yatırıma, ülkeye giren dövize -vatan haini değiliz- karşı değiliz, bunların hepsi de bizim arkadaşımız ama bunları gelişigüzel her yere verdiniz, her yere yaptırdınız -yani devlet anlamında size “yaptırdınız” diyorum- ne oldu, balıkçı ne yapacak? Bunlar verilirken en üst düzeyde görev yaptı kardeşimiz. Enstitü mü yapıyor, liman mı yapıyor balıkçıyı da çağırarak, işini ehlini de çağırarak, onun da fikrini alacak; böyle ezbere akşamdan... Ben geçen gittim, 460 tane daha başvuru var, kimin bu başvurular, söyleyeyim mi size?

NAZIM ELMAS (Giresun) – Söyleyin.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Film şirketi, inşaat şirketi, bilmem ne... İnşaatçı gitsin inşaatını yapsın; balıkçıya balıkçılığı bıraksın, kafesçi kafesini kursun.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Siz müracaat ettiniz mi?

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Öyle bir şansımız yok bizim, zaten maddi olarak müracaat edemeyiz.

Neden kooperatiflere “150 tane ortaklarınız var, birer tane de şey siz kurun.” demediler? Olabilirdi yani.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bu tavsiyeyi değerlendirelim.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Yani olabilirdi. Bu denizin üstü lazım bu arkadaşlarımıza, altı kepez olabilir yani taşlık olabilir, hatta demiri, çapası dahi tutabilir. E, geliyoruz, en iyi avlak sahası neresiyse orayı kafese veriyoruz. Ya, ben kafese karşı değilim, Kanada’ya, Amerika’ya, Rusya’ya ihracat yapıyoruz, bu ülkeye döviz geliyor, biz vatan haini değiliz ama bu avlak sahasını da birilerine peşkeş çekmeyin. Lütfen yani çekmeyin, buna bir müdahale edin, belli yerleri olsun.

Şimdi, diyoruz ki 18 metre, şu kadar kulaç çıktı. Ne kulacı kaldı ya, 150 metreden aşağı balıkçının girme şansı yok. Adam otelde yatarken Kaptan Bora diye tekneyi arıyor, arkadaşımız, otelde yatarken şikâyet ediyor ya “Falan metrededir.” diye. Ya, bu işin artık bir düzeninin olması lazım, bir kontrolünün olması lazım. Tarım İl Müdürlüğü var, kontrol şube var, botu var, bilmem nesi var; o yapsın.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkürler.

İstişare toplantısında sorunlarınızı dinlemeye devam edeceğiz.

Kapanma Saati:10.23

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(Vakfikebir İstişare Toplantısı-

Vakfikebir Büyükliman Su Ürünleri Kooperatifi)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Kıymetli Vakfikebirliler, değerli Komisyon üyelerimiz, Kıymetli Kaymakamım, Belediye Başkanımız, değerli kurum amirlerimiz, yöneticilerimiz; Su Ürünleri Araştırma Komisyonu olarak dört günlük bir çalışma programı, saha çalışması kapsamında Karadeniz Bölgesi’nde yiz. Kastamonu’dan başladığımız programımıza Sinop, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon olarak devam ediyoruz. Yarın bütçe başlayacağı için bu akşam itibarıyla burada programı, saha çalışmamızı sonlandırıyoruz, bütçe görüşmeleri başlıyor. Dolayısıyla geçen hafta Ege Bölgesi’nde su ürünleri fakülteleri dekanları ve akademisyenleriyle başladığımız çalışmamızı İzmir’de ve Muğla’da devam ettirdik, bu hafta da Karadeniz’deyiz. Bu tarafa doğru gelirken biraz önce saydığım illerde ve onların ilçelerinde balıkçı barınakları, limanlar ve diğer tesisler olmak üzere paydaşların hepsiyle mümkün olduğunca fazla bir araya gelmeye çalıştık. Her ilde de istişare toplantısı gerçekleştirdik, bugün akşam da inşallah, Devlet Su İşleri Binasında bir istişare toplantısı gerçekleştireceğiz bu bölgenin, Trabzon’un balıkçılarıyla ve paydaşların hepsiyle. Üretici, avcı, işleme tesisi, fabrika sahibi, balık unu, balık yağı fabrikası sahipleri, dalgıç, su ürünleri fakültesi mezunları, su ürünleri mühendisleri, akademisyenler ve diğer bütün paydaşlar bu toplantılarımızda ve gittiğimiz yerlerde davetli olarak bulunuyor ve onların hepsini dinliyoruz.

Komisyonumuzun adı Su Ürünlerinin Sorunlarının Araştırılması Komisyonu, dolayısıyla biz buraya sorunları dinlemek için geldik. Sizin bize ifade edeceğiniz sorunlar ve bu sorunların çözümü için önereceğiniz çözüm önerileri bizim için son derece kıymetli. Komisyonumuz bütün partilerin ittifakıyla kurulmuş bir Komisyon. Dolayısıyla burada gerçekten sektörün geleceği için ne yapılabilir, bu konuda -diğer bütün komisyonlar da kendi alanlarında böyle çalışıyorlar ama- biz uyum içerisinde çalışıyoruz. “Mavi vatan” dediğimiz sularımızda, “mavi ekonomi” diye tabir edilmeye başlanan bütün bu su ürünleri faaliyetlerinin tamamının daha iyi olması için ne yapmamız lazım, bunu önemsiyoruz. Verimlilik, sürdürülebilirlik ve doğayla dost; bu üç unsur bizim için son derece önemli, sektörün bütün paydaşları için de önemli çünkü bu söylediğimiz unsurlar yoksa sektörde ortaya çıkacak bir zarardan, bir sıkıntıdan bütün herkes etkileniyor. Dolayısıyla bunun olmasını istemiyoruz ve doğrusu ne ise bunu paydaşlarla birlikte görüşelim istiyoruz, bu maksatla buradayız. Dolayısıyla, böyle bir girişle sözü hemen sizlere devredeceğiz.

Komisyonumuz tam tutanak tutuyor yani söyleyeceğiniz her şey Meclis tutanaklarına harfiyen söylediğiniz şekilde geçiyor, merak etmeyin, burada ses kayıt cihazımız, teknik cihazlarla birlikte. Yazılı olarak vereceğiniz hususları, şimdi vereceklerinizi uzman arkadaşımız Osman Bey’e verebilirsiniz. Osman Bey size e-mail adresini verecek, daha sonra da olsa bu verecekleriniz -e-mail adresi bizim Komisyonumuzun resmî e-mail adresi olduğu için- aynen dilekçeyle evrak vermiş hükmünde, biz onların hepsini alıp kaydediyoruz ve raporumuzda bunların hepsi değerlendirilecek.

Bu iki teknik açıklamayı da yaptıktan sonra ben müsaadenizle önce buradaki Kooperatif Başkanımızla başlatayım süreci, ondan sonra söz isteyen herkes sırayla söyleyeceklerinin hepsini lütfen ifade etsin.

Buyurun Başkanım.

VAKFIKEBİR BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL – Teşekkür ederiz Vekilim.

Tabii, balıkçılık sektöründe sıkıntılarımız var, ancak bunları ikiye ayırmamız gerekiyor. Bir, işleyiş anlamında, bir de üretici anlamında yani denizlerimizdeki üretici. 1 Eylül'den başlayalım, artık mevsimlerimiz değişiyor. 1 Eylül'ü kabul göreceği ileri bir tarihe atmamız gerekiyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Mesela hangi tarih olur?

VAKFIKEBİR BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL – 1 Ekim olabilir, 15 Eylül olabilir.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Yani o günkü iklim şartlarına göre. Şimdi, şartlara göre bir ay, kırk beş gün bir oynama var mevsimde yani biraz daha geriye çekme gibi bir şey olursa hem sıcaklık açısından -özür dilerim Osman Bey- hem de balığın piyasada daha değerli olması açısından. Sıcaklık anlamında bir inceleme yapılarak bir ileriye atılması, diğer balıkların da en azından piyasada daha değerli olması açısından yapılabilir. Yani şimdi, düşünebiliyor musunuz 5 kilo hamsi 100 lira ya, komik bir rakam, 2 paket sigara parası. Balıkçının ne kadar mağdur olduğu buradan ortaya çıkıyor. 5 kilo hamsi 100 lira ya; günah, inanın bana.

Komisyonunda bunların da kayda geçmesini istiyorum, laf geldikçe söylüyorum, mazot ÖTV'siz... Hani ÖTV'siz, hani balıkçıya verilen ÖTV'siz nerede? Ne farkı var, şu andaki piyasadan ne farkı var balıkçıya verilen ÖTV'nin veya yetiştiriciye, üreticiye verilen? İlker Bey, farklı bir şey alıyor musunuz, balıkçıyla aynı alıyorsunuz değil mi mazotu?

TRABZON İÇ SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLERİ ÜRETİCİ BİRLİĞİ BAŞKANI İLKER YILDIRIM – Evet, evet.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Aynı mazotu alıyor. Böyle çok da polemige girmek istemiyorum ama ÖTV konusunda kesinlikle bir indirim yapılması lazım yoksa -bakma, bu sene palamutçuluk olmadı, istavritçilik olmadı, hamsi de şu anda biraz biraz oluyor- inanın bana herkes o tekneleri satmak zorunda kalacaktı, kimse almazdı. Onun için devletin bu konuda, ÖTV konusunda kesinlikle destek olması lazım.

Ayrıca, bir şey daha istiyorum. Bu, tabii, şahsi görüşüm, ben Doğu Karadeniz Birlik Başkanayım, aynı zamanda Rize'den Ünye'ye kadar 38 kooperatifin de Başkanlığını yapıyorum, SÜR-KOOP'un, DEM-BİR'in de kurucusuyum yani sorunu az çok biliyorum. Şu var: Büyük balıkçımız çok büyüdü, gerçekten büyüdü, gemi oldu Sayın Vekilim. Teşvik edilip, devleti de arkasına alarak yurt dışında farklı ülkelere gitmemiz lazım. Evet, gidiyoruz, devletimiz muhakkak yanımızda ama daha güçlü olarak devletimizin bizi teşvik etmesi lazım, biz o işi görürüz yeter ki arkamızda devletin olsun. Bu tekneler artık bu Karadeniz'i kaldırmıyor, Karadeniz'i kaldırmıyor. Senegal'e, Somali'ye, yurt dışına gidiyoruz, en son Umman'a gidiyor arkadaşlarımız. Hep ikili, böyle kendi ilişkileriyle beraber gidiyor. Burada devletin arkamızda olması, devlet tarafından yönlendirilip gitmemiz lazım.

Bugün Türkiye balıkçılığının yüzde 60'ını, 70'ini hamsi teşkil ediyor, bölgemizde gerçekten yani fakir fukaranın yiyeceği. Düşünebiliyor musunuz, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Ukrayna -gündemde- Gürcistan -Avrupa Birliğine girer- "Bir dakika kardeşim, Karadeniz'deki balıkçılıkta

bizim de hakkımız var, bizim de kotamız var.” dediği zaman biz bu Karadeniz’deki yüzde 60, yüzde 70 hamsi miktarından ne kadar pay alabiliriz? Bunun geleceğini şimdiden hazırlamamız lazım, yoksa böyle -çok özür dilerim, affedersiniz- çırlıçıplak ayakta kalırız

Artı, bir sorun daha var, mikrofonu almışken bırakmayayım.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Özür diliyorum, şu mazot konusunu açıklığa kavuşturun bakalım. Size şu anda KDV’siz mazotu devlet veriyor.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Evet, ÖTV’siz veriyor Vekilim.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Şimdi, ÖTV oranları düştüğü için mi cazipliğini kaybetti? Çünkü bir yanlış anlaşılma olmasın.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Mazot zamları çok fazla olduğu için... Eskiden ÖTV’yle mazot fiyatı arasında yüzde 50’ye yakın fark vardı; yarı yarıya. Adam 100 liralık mazot aldıysa, 50’sini ÖTV’den ödüyordu. ÖTV’yle normal fark ortadan kalktı, şimdi 38 liraysa mazot, 35 liraya alıyor.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Arkadaşlar, şimdi, bakın, akaryakıtla ilgili olarak, konumuz değil ama mademki kayıtlara giriyor yanlış anlaşılmanın da önüne geçmek için söylüyorum. Yürütme, Hükümetimiz uluslararası piyasada oluşan fiyatın iç piyasaya anormal bir şekilde yansımaması için ÖTV miktarını düşürebildikçe düşürdü. Normal şartlarda bunlar dolaylı bir gelirdir devlet için ama her alanda, enerjinin diğer alanlarında yapılan vatandaşın lehine birtakım düzenlemelerle... Belki -şu anda sizin açınızdan- eskiden 15 lira, 20 lira bir fark vardı, ucuz oluyordu ama düşünün ki bu yakıt Türkiye’de her yerde kullanılıyor, karada da kullanılıyor, arabalar da kullanıyor, ÖTV oranı düştükçe vatandaş daha uygun fiyata o mazotu, yakıtı kullanıyor. Dolayısıyla, o nasıl tartışılır, başka düzenleme yapılabilir mi veya tamamen... Ama mevcut, daha önce alınmış olan karar, ÖTV’siz yakıt desteği deniz vasıtalarına, deniz ticaretiyle Türkiye kara sularında seyrüsefer yapan ister balıkçı olsun, ister turizm amaçlı olsun, ister başka faaliyet olsun, x taşıma olsun, x nakliye de dâhil olmak kaydıyla yıllar önce alınmış güzel bir karardır. Bugüne kadar da bütün paydaşlar bundan fazlasıyla faydalandılar, destek verdiler yani mümkün olduğu kadar burada güncel sorunlarımızı konuşalım.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Bizim bir hafta önce de bir can kaybımız oldu denizden dolayı, belki cehaletten oldu, Allah rahmet eylesin. Şimdi, bizim bu bölgedeki limanların -Müdürüm de dinliyor- kesinlikle çok acil bir şekilde desteklenmesi lazım, Meclisten mi nereden bir ödenek çıkacak bilmiyorum ama. Mevcut, özellikle Batı Karadeniz’den Doğu Karadeniz’in olduğu mevkiideki bütün balıkçı barınaklarının acilen desteklenmesi lazım, yapı olarak desteklenmesi lazım. Şimdi, yanlış yapılaşma da var bize göre.

Bakın şöyle bir şey de var: Konudan gene bağlantı kurayım, şu anda bu gemiler hamsi boşalttıkları için hamsinin yağından dolayı trafikte, Sahil Güvenlikte büyük, ağır şeylere maruz kalıyor. Şimdi, mesela, Müdürüm de burada, Giresun’da balıkçı barınağı yapılıyor yeni, Hopa’da yeni yapılıyor. Ya, neden bu balıkçı barınaklarının altyapılarına ayrı bir tesis yapılmıyor? Bu, yağın filtre edilebilmesi için bir kanal mı olur, bir ızgara sistemi mi olur? Barış Vekilim, bu tarz bir şeyler olabilir yani olması gerekir, en azından bundan sonraki şeylerde. Gerçekten balıkçı barınaklarının şu anda acilen altyapıya, üstyapıya, dıştaki korumalara ihtiyacı var. Mesela, dün Arhavi’den geldim, Gündoğdu’nun beton blokları yıkılmış yani öyle bir şey olmuş ki beton bloklar yıkılmış. Mağduriyetin giderilmesi için -Müdürüm de zaten bu yörenin insanı, bu konuya da çok vâkıf- acilen bir tespit yapıp bu sorunları bir an önce çözmemiz lazım. Artı, dediğim gibi, balıkçı barınaklarının içerisindeki üstyapıları... Biz kontrol edilmekten korkmuyoruz, denetlenmekten de korkmuyoruz. Uygun, üslubuna uygun projelendirip özellikle Karadeniz’de bu sorunun çözülmesi lazım. Ege’de bağlama yapıyor, Ege kaldırıyor, Ege’de çoğu yerler iç liman, körfez ama bizim burası öyle değil. Bir de dediğim gibi, insanların 50-100 bin

liralık malzemesini koyacak bir yeri var, adamın işte iskelenin üzerinde 1 milyonluk malı var, iskelenin üzerine koyuyor. Affedersin, fare mi girecek, sevmeyen biri gidip asit mi atacak -ki geçmişte yaşadık bu olayları- yani muhafaza edeceği bir şey yok. Bir şey yapalım, üstyapıyı da yapalım ama denetleyelim yani denetleme olmuyorsa bizim işimiz de kötü. Bak, açık konuşuyoruz biz ya, biz denetlenmekten korkmuyoruz ama bir hizmet verilecekse... Ya, yazık günah, örneğin, ben Vakfıkebir Balıkçı Barınağını kiraliyorum; bir üstyapı yapıyorum, efendim “Kaçak yapı yapıyor.” Ya, benim kaçakçılıkla ne işim var? Bir sene önce Bakan gelmiş, Cumhurbaşkanı gelmiş, onaylamış, on yıl kiralamışsın bana, atıyorum 70 bin liraya, şimdi istiyorsun benden 380 bin lira. Sonra, biz 7 kocalı Hürmüz müyüz ya? Biz nereye bağlıyız ya? Ulaştırma mı, Sağlık Bakanlığına mı, Çevre Bakanlığına mı? Bir şey yapıyoruz, “Limana git, Çevreye git.” diyor, “Ulaştırma git.” diyor, “Tarım Bakanlığına git.” diyor. Bırakın bu işleri de bir çözüm, öneri verelim, bir şey yapalım, ayaklanalım, yürüyelim, bakanlık kuralım, balıkçılık bakanlığı kuralım ya.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Denizcilik yok mu içinde?

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Ya “balıkçılık” “denizcilik” ben söylüyorum. Bir avuç İskandinav ülkelerine bakıyoruz, hepsinin Balıkçılık Bakanlığı var. Bizim niye yok ya, bizim niye olmuyor? Üç tarafımız denizlere çevrili, yok bilmem 8 bin... Ya, bu işler hikâye, kuralım şu bakanlığı da... Limanı kiraliyoruz, Tarım Bakanlığı yetkili, parayı Millî Emlak yani Maliye alıyor. E, bina yapacağım oraya, Çevre geliyor, “Bunun yarısı sökülür, takılır, yarısı uygun, yarısı uygun değil.” Ben Çevreye mi hesap vereceğim, Tarım Bakanlığına mı hesap vereceğim, kime hesap vereceğim? Ben bir kişiye hesap vereyim ya, bir babam olsun ya, benim 3-4 babam olmasın.

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) – Üstat, bakanlık kursan da yine onlara ihtiyacın olacak yani inşaat işi ayrıdır, insan sağlığıyla ilgili şey ayrıdır, herkesin ayrı ayrı şeyleri var.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Yani tek muhataplık anlamında söylüyor.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Ya, olsun da en azından bir muhatap olsun.

Şimdi, Tarıma gidiyoruz, evet ilgileniyorlar, yardımcı oluyorlar ama bir bakıyor, diyor ki: “E, bunu ancak Çevre çözer.” E, gidiyoruz bu tarafa: “E, bunu ancak Millî Emlak, Maliye çözer.” Bizim 7 kocalı Hürmüz olmamıza gerek yok, bizim devlete karşı saygımız var yani biz gerekeni yaparız. Bunun bir noktada toplanması lazım, artık bu kanayan bir yara oldu yani kesinlikle buna bir çözüm bulunması lazım, artık bunun adına

Şimdi, Vekilim, ben çatlıyorum demezsem: Yirmi yıl, otuz yıl evvel Trabzon’da Su Ürünleri Bölge Müdürlüğü vardı, biz geri gittik, ileri gitmedik. Şimdi, Su Ürünleri Genel Müdürlüğü kuruldu, davul çalıyoruz Su Ürünleri Genel Müdürlüğü kuruldu diye; yok yok, geri gitti. Otuz sene önce Trabzon’da Su Ürünleri Bölge Müdürlüğü vardı, demek ki daha ilerideydi. Denizcilik Bankası vardı, bu memlekette çocukluğumda Denizcilik Bankası gördüm. Bana bir tane balıkçının, denizcinin... Ya, burada yabancı yok, söyleyelim, Moritanya’da avcılık yapıyoruz, paramız nereden geliyor? Biz paramızı ülkemize getiremiyoruz, paramızı. Onun için bu soruna, bu konularda çok detaya inmeyelim, “Tutanağa geçiyor.” diyorsunuz. Ama muhatapı anlamında diyorum, bizim balıkçının bir muhatapı olsun; benim gidip komisyoncuyla, işportacıyla işlem olmasın. Ben milyon dolarlık iş yapıyorum, benim en normal bir tekne 150 milyar lira; yazık günah. Bu insanlar sadece teknede 35-40 kişiye, dışarıda en az 50 kişiye... Yürüyen bir fabrika yani. Yazık, günah, bu insanların da sesinin duyulması lazım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Onun için buradayız.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Onun için buradayız; teşekkür ederiz.

Şimdi, bir kural geliyor, midye avcılığı göstermelik yapıyor; bölgede algarna avcılığı diyoruz, algarna avcılık var. E, tamam, algarna avcılığı var fakat öyle bir kural getiriyorsun ki işte 75 santim, işte 36'ya tekabül ediyor, falan filan, ayrıntıya... Göz açıklığı; koyduğun göz açıklığının bu bölgedeki olan midyeyi alma şansı yok. E, o zaman koyma, de ki: "Midye avcılığını tamamen yasaklıyoruz." Ya, bunun için danışalım diyoruz, bir de danışma kurullarımız var, biz danışma kurullarına da gidiyoruz. Burada da işleyiş şu: Şimdi, ayın 18'inde -Antalya'da- gideceğiz, ön görüşme yapacağız 21'ine kadar. Sayın Vekilim, konuşuyor, kooperatif görüşünü bildiriyor, aksi varsa arkadaşlar söylesin bana. Tabii ki bizim bildirdiğimiz her görüş olacak diye de bir kural yok ama bildirdiğimiz 20 tanede de 1 tane haklılık payımız vardır galiba. Gidiyoruz oraya, panoya asılıyor, bu kim? Ya, bunu kim dedi? İşte "Karadeniz'den geldi." E, kimden geldi? "Şeyden, enstitüden geldi." Enstitüye soruyorsun: Geldi mi enstitüden? "Hayır, enstitüden gelmedi." Üniversiteye soruyorsun: "Hayır..." Üniversitemde aydın kişiler var, yasaktan başka bir şey bildikleri yok ya; yasak, yasak, yasak. Ne yasağı ya? Yasak olsun, kural koyulsun. Bir sorun bakalım, dünyanın hiçbir...

Şimdi, kıyı dolguları oldu, arkadaşın dediği gibi Samsun'dan Hopa'ya kadar yol yapıldı. Evet yapılacak, yola karşı değiliz, eyvallah, Allah razı olsun sebep olandan fakat kıyının doğası, ekolojik yapısı değişti. "500 metre mesafede kıyıya yanaşmayacaksın." diyor. Ya, öyle bir mesafe alıyorsun ki 500 metre limanın içi gözüküyor çünkü bu limanlar hep bir ileriye geldi, dolgudan dolayı bir atlama yaptık. E, kıyı kenar çizgileri belli değil, adama diyorsun ki: "500 metreyi geçmeyeceksin." Adamın elinde metre ölçer mi var? Lazerle mi, neyle ölçecek 500 metreyi? Adam bir ölçüyor: "510 metredesin; bir ay ruhsatına el koyma, 30 bin lira, 40 bin lira ceza." Ya, 40 bin lirayı benim balıkçım bir araya nasıl getirecek? Şimdi, sabahtan arkadaş vurdurdu 70 bin lira. 12 tane gemiciyi yazdırdı, torpil yaptı, 20 taneyi yazmadı da 12 tane yaptı, 3.700 lira da adam başı. Ya, zaten tuttuğu belli, deminden beri diyorum, 5 kilo hamsi 100 liraya. Ne kazanacak bu adam? Gemiciye ne verecek, kendine ne verecek, cezaya ne verecek? Ya, bunlara bir kural gelmesi lazım. Bir düzene girmemiz lazım, diyorum ya, düzene girmekten veya denetlenmekten biz rahatsız olmuyoruz.

Amatörlerle ilgili... Şimdi, bu bölgede, hemen hemen Samsun'dan Hopa'ya kadar küçük balıkçı ağırlıklıdır. Küçük balıkçı -"seyrek ağı" deriz, "zargana ağı" deriz, "molozma" deriz barbut ağı- genellikle akşam 5'ten sabaha kadar faaliyetini sürdüren arkadaşlarımız. Yahu, sayın vekillerim, öyle bir durumdayız ki arkadaş çıkıyor, can güvenliği yok, mal güvenliği yok, sabaha kadar her taşın arkasında -inanın bana, gidelim, bakalım- bir vatandaş var. Yahu, tamam, zevkini yap. Yahu kardeşim, sabah 5'ten akşam 5'e kadar yap, akşam 7'ye kadar yap, 3 kilo tut; 5 kilo balık tutuyorsun... Ya, amatör olup da balık getiren bir sürü insan var. Tamam da kardeşim bunun adı "amatör" ya.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Oltacı mı bunlar?

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Oltacı...

Ticaretçiden daha iyi para kazanıyor. Vekilim burada, İzmir'de bir site var -işte, izliyoruz, takip ediyoruz hepsini- inan bana lüferi kasa kasa, 100 tane, 50 tane satıyor ya; bunun hani amatörlüğü ya? Hangi adam amatör olarak haftada beş gün gider de 5'er kilo balığı evine getirir? Veya ne kadar iyilik sever insan ki komşularına dağıtıyor? Yani amatör yasası kesinlikle bir gözden geçirilmeli. Ben denize girmesin demiyorum, o da benim gibi vatandaş ama gün doğumu, gün batımı olsun, haftanın üç günü olsun, belli kriterleri olsun.

Şimdi, geçen Meclis komisyonuna gittik, bir önceki Komisyonunda Barış Vekilim vardı. Geldik oraya, gördünüz, amatör federasyon başkanı, amatör bilmem ne başkanı, amatör yurt dışında dalgıçlık... Ya, bunlara bir düzen gelsin. Biz yasaklansın, adam avlanmasın demiyoruz ama o insan akşama kadar bekleyip de akşamdan sabaha kadar gidip çoluk çocuğunun rızkını çıkaracaksa bu da bir “amatör” diye adlandırdığımız...

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Bu galiba süper amatör.

İSMAİL HAKAN GÜÇ – Vekilim, çok doğru konuşuyorlar, ben küçük balıkçıyım.

Vekilim “amatör” adı altında adam dalıyor, meraya giriyor, zıpkınla vuruyor 100 kilo balık veya 50 kilo veya 20 kilo, önemli değil. Bu balık burada rahatsız olduğu için kaçıp gidiyor. Biz akşam namazıyla beraber sereceğiz ağı ama bu balık korkudan kaçıyor gidiyor, zaten vurulacağı vuruluyor.

Bir de yani düzenlemenin yapılması lazım. Şu rıhtıma gidin, inanın hiç yoksa benim 1 milyonluk ağım var; ben küçük balıkçıyım, güneşin altında yanıyor, bir tane damımız yok ağımızı örebileceğimiz... Bırakın, onu da geçtik yani yanmasın ağlarımız, çok pahalı artık. Bir zargana ağı 25 bin lira şu anda, yeni yaptırdım, 25 bin lira maliyeti var, 300 kilo zargana yakalasam parasını anca çıkarırım. Zargananın kilosu -Recep Ağabey bilir- şu anda 120 lira, 150 lira, 100 lira; değişir fiyatı.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Çıkıyor mu? Zargana var mı?

İSMAİL HAKAN GÜÇ – Şu anda yok.

300 kilo zargana yakalayacağım ben, yanımdaki adamın parasını vereceğim, fiyatını çıkaracağım yani maliyetini çıkaracağım.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Artık tesisleri bize gelince “çevre atığı” Şu anda atık tesisleri çalışmıyor, belediyelerin atık tesisleri artırmadan denize basıyor. Akçaabat da aynı Trabzon da aynı ya. Arıtmalar çalışmıyor. Yapılmış aslında, altyapısı da var, yapılmış da fakat nedense bilemiyorum,

arıtma tesisleri çalışmıyor.

AKÇAABAT SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI COŞKUN ŞENKAYA – Gelen balık durmalı, duraklamalı; gelen balık geldiği gibi gidiyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Küçük bir teknik hatırlatma yapayım: Konuşanlar lütfen ismini, bir de varsa temsil ettiği kooperatifi söylesin; tutanaklara geçiyor, anonim olarak geçmesin, isminiz kayıtlı olsun, isminizi de söyleyin.

Buyurun.

AKÇAABAT SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI COŞKUN ŞENKAYA – Bu sahil dolgularıyla beraber bizim sahil şeklimiz tamamen değişti; doğal taşlarımız, balıkların barındığı alanlar vesaire hep kapandı gitti. Bunların yeniden oluşturulabilmesi için belli alanlara resifler atılmalı veya her bölgede belli alanlar koruma altına alınıp hiçbir şekilde burada avcılık yapılmamalı. Hep denizden almaya bakmalıyız, biraz da denizi koruyalım belli bir şekilde.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Ya, şimdi, resif olabilir ama resifi de gelişigüzel atmayalım, yine balıkçıyla ortaklaşa şey yaparak... Avcılığın popüler olduğu yere veya avlak sahasına koymayalım onu.

VAKFIKEBİR BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEK – Tabii, balıkçı varsa balıkçı barınakları da vardır, balıkçı barınakları zaten balıkçı için yapılmıştır, devlet onun için bu ödenekleri verdi bunlara ancak mevcut şartlarda Doğu Karadeniz’deki tüm balıkçı barınaklarımızın hepsinin hâli perişan gördüğümüz gibi. E, bunların revize edilmesi lazım, bunun için de -Sayın Başkanım da orada- gidiyoruz, talep ediyoruz “Başkanım, şu ihtiyacımız var.” diye.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI BÖLGE MÜDÜRÜ İHSAN GÜMRÜKÇÜ – Şikâyetin var mı şu anda?

VAKFIKEBİR BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL – Yapıyorsunuz, sağ olun, Allah razı olsun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI BÖLGE MÜDÜRÜ İHSAN GÜMRÜKÇÜ – Sadece Vekilimin dediği 300 metrelik yol...

Bakın, ben sordum bu arada, yardımcılarım buradadır. Dilekçe yaz pazartesi günü, anlaştık mı? Bir şikâyetiniz varsa zaten söyleyin. Bak, ana mendireğin tamam, tali mendireğin tamam, rıhtımların tamam, çekek yerin tamam ancak üstü yapı istiyor arkadaşlar galiba. Ne için o da, o da ne için? Bakın, açıklasınlar, onu da ne için istiyorlar? Ağlarımız yanmasın, kayıklarımız yanmasın; dört bir tarafı kapatıp da içine jakuzi koyup oturmak için değil. Onu bir öğrenelim, onu bir alalım.

Ben, aslında, akşamüstü DSİ’de konuşacağım Sayın Başkanım, sayın vekillerim, orada konuşuruz ama dediğimiz gibi, derdinizi anlatırken çok sesli olmasında da yarar var. Ahmet Başkan her şeye hâkim, tamamdır ama her yerden ayrı ayrı bir şeyler gelsin. Bu dam konularında en önemli şey sizin istediğiniz şey “Benim ağım ve de kayığım yanmasın.”

İSMAİL HAKAN GÜÇ – Aynen.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI BÖLGE MÜDÜRÜ İHSAN GÜMRÜKÇÜ – “Kayığım tahta kayıktır, ağaç kayıktır; açar, açtığı zaman tekrar bunu boyatacağım, tekrar macunlayacağım, onun için üstü, dört bir tarafı...”

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Onun ismi neydi, kalafat mıydı?

İSMAİL HAKAN GÜÇ – Kalafat.

Başkanım, zaten balıkçı barınaklarının yarayan kanası bu dam konusu.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI BÖLGE MÜDÜRÜ İHSAN GÜMRÜKÇÜ – Mesele yok yani onu söylerken “dam” deyince “dam” yanlış anlaşılıyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Böylece bunu tutanaklara açıklıkla geçirmiş olduk, iyi oldu.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI BÖLGE MÜDÜRÜ İHSAN GÜMRÜKÇÜ – “Biz kayıklarımızı ve ağlarımızı korumak için bir barınak; her tarafı açık fakat güneşten ve yağmurdan engelleyecek şekilde üstüne bir çatı ve altına profillerden yapılan bir yer istiyoruz.”

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Sayın Başkanım, bir şey söyleyeyim, o konuda yanlış bir yönlendirme yapmayalım: Mesela, başka balıkçı barınaklarında dediğiniz şey yapıldı, dört tane direk, üstü kapalı...

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Hangar gibi, hangar gibi.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Yapıldı bunlar, hatta böyle küçük, ağıni koyup da denizin kenarında... Onlar yapıldı, şu anda onların hepsi ceza yedi.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI BÖLGE MÜDÜRÜ İHSAN GÜMRÜKÇÜ – Anlatamadım, isteğimiz bu, balıkçılarımızın isteği bu.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Onda bir yönetmelik değişikliği lazım. Şimdi yaparlarsa yarın ceza kesmek zorunda kalırsın, onun için yanlış da yönlendirmemek lazım.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Arkadaşlar, bakın, bu işin eğitim açısından -müsaadenizle söylüyorum- şeyi benim yani bir de hocalık tarafım da var, sen de biliyorsun.

Şimdi, buradaki müstakil yapılara, her kayıkçıya bir yer vermeye kalktığın zaman işin sonu... Bize hangar lazım. Burada ne kadar bağlama kapasitesi var? Diyelim 100 teknelik, o daha önce teknik olarak çalışılır, “Burada balıkçıların kullanması için şu kadar kapalı alan.” denir ve işin içinde çıkılır, keyfi uygulama da ortadan kalkmış olur. Benim de içim kan ağlıyor. Biliyorsun dolaşıyorum, hepsini görüyorum. Ne amaçla kullandıklarını da bildiğim için çok affedersin midem kabarıyor, dayanamıyorum, kimyam bozuluyor, sinirlerim kalkıyor, kontrolden çıkıyorum. Bunun önüne muhakkak geçmek zorundayız. Böyle bir -affedersiniz kayıt altında- keyfiyet de olmaz, böyle bir rezillik de olmaz, nokta. Bu işin bitmesi lazım.

AKÇAABAT SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI COŞKUN ŞENKAYA – Vekilim özür diliyorum, Tarım İl Müdürlüğünden gelinip Akçaabat Balıkçı Barınağı Valiliğin şeyiyle beraber denetleniyordu, 2022’ye kadar her sene denetliyordu. Balıkçı barınağını yüzeysel denetleyeceğine gel çal kapıyı “Başkanım, bakayım burayı adam ne amaçla kullanıyor.” de. Ben de açtırayım sana kapıyı orada, bak sen onun içine, ne şekil kullanıyor, onun amacı bellidir zaten orada. Sen onun olayını, kesersin farklı biletini, benimkini kesersin farklı.

ADEM HARMAN – Ahmet Başkanımız da aynı şeyi ifade etti. Herkes balıkçı oluyor; ben vekil olamıyorum, doktor olamıyorum ama doktor balıkçı olabiliyor.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – İşte, herkes balıkçı oldu mu o zaman iş karışıyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Vekil olabilirsiniz.

Buyurun Osman Bey.

VAKFİKEBİR BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL – Teknelerimiz, gırgırlarımız büyüyor malum, kestiriyoruz onları, genişletiyoruz, yükseltiyoruz, evet, amenna, güzel oluyorlar fakat bunların gidecekleri limanlar lazım, nereye bağlanacak bu tekneler, bu kadar büyüttük? 50 metreyi de geçtik balıkçı motorlarımız. Limanlarımız yapılıırken 30 metre teknelere göre bunlar yapıldı.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Tekneleri fazla büyütmeyelim artık bu saatten sonra.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – İskelelerini büyütelim.

BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL – Bunlara da bir önlem almamız lazım. Artık limanlara bu tekneler sığmıyorlar. Müdürlümde burada nasıl bir önlem alacağız bilmiyorum, rıhtımları mı genişleteceğiz? Sadece bizde değil, tüm bölgemizdeki limanlarımızda bu sıkıntımız var.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Pilot limanlar olması lazım yani her tekne her marinaya girmemeli.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Ben bir şey sormak istiyorum: “Tekneleri büyütüyoruz.” diyorsun, bunu bir ruhsatla mı büyütüyorsunuz yoksa keyfi mi?

BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL – Tabii, tabii, ruhsatla oluyor.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Yüzde 20 büyütme hakkı var, bir genelgeyle beraber yüzde 20 büyütülebiliyor.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI BÖLGE MÜDÜRÜ İHSAN GÜMRÜKÇÜ – Şu anda yaptığımız, özellikle benim bölgemde yeni yapılan tüm balıkçı barınakları yani son beş senede yapılan balıkçı barınaklarımızın hepsi büyütülüyor, rıhtımları büyütülüyor, draft dediğimiz derinlikler artıyor. Yani yeni yapılanlar yeni teknolojiye göre yapılıyor tabii, eskilerde draftlarımız yeterlidir diye düşünüyorum ama burada biliyorsunuz kum sorunu var. Doğu Karadeniz’de -belki dinlemiştir Sayın

Başkanım- kum sorunu var. Kum da değerli bir maden olduğu için aslında o yasayla birlikte düzeltilirse belki biraz daha rahat ederiz çünkü -kaymakamlarımız da bilir, buradadır herhâlde Sayın Kaymakamım-Karadeniz’de her türlü bu problemi yaşıyoruz. İki türle temizliyoruz, birincisi Samsun’daki Tarama Başmühendisliğimizin içinde bulunan tarama deniz gemisiyle ki o her limana giremiyor, seninkine de zorluyor girmedi ya da kaymakamlıklar marifetiyle ihaleye çıkılıyor, Millî Emlak tarafından.

VAKFIKEBİR KAYMAKAMI HACI ARSLAN UZAN – Millî Emlak ihale yapıyor, Yalıköy Limanı’mızı bu şekilde temizledik Sayın Başkanım.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI BÖLGE MÜDÜRÜ İHSAN GÜMRÜKÇÜ – Aynen, o şekilde temizliyoruz.

Bir de kum derdi var, onu esas söylemeniz lazım, değil mi? Ama baş etmeye çalışıyoruz.

AKÇAKALE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI CENGİZ EROL – Bir şey de ben söyleyebilir miyim?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

AKÇAKALE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI CENGİZ EROL – Şimdi balıkçı barınaklarını kiralıyoruz, bir de işletme izin belgesi almamız gerekiyor onun için. İşletme izin belgesinde bizden itfaiye raporu istiyorlar. 2002 yılında Yoroz Balıkçı Barınağı itfaiye raporu aldı Büyükşehir Beledyesinden, tam 70 bin lira para aldılar ondan, sadece geldiler, baktılar, şöyle yapılması lazım...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Dambaşı mı?

AKÇAKALE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI CENGİZ EROL – Yok balıkçı barınağı. Bu, sadece Büyükşehir Beledyesinin almış olduğu itfaiye raporu için ücret. Bunun haricinde Denizcilik Müdürlüğüne ödeme var, toplamda 150 bin lira para ödedi Yoroz Balıkçı Barınağı. 150 bin lirayı Yoroz Balıkçı Barınağı iki seneden ancak toplar. Yani bu konuda da bir şeye girilmesi lazım.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Lütfen bütün sorunlarınızı dile getirin, biz her şeyi bilemeyiz, sahada olan sizsiniz, küçük ayrıntıları siz bizden daha iyi bilirsiniz, bunları söyleyin kayıt altına alınsın, sonra heyet bunları derler, toparlar en güzel şekilde bir rapor hâline dönüşür. Siz şikâyetçi oldunuz ben gelmedim diye ama Doğru Karadeniz’i temsilen o Ardeşenli arkadaş gelmişti.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Ünye ile Rize arası benim bölgem, o da Rize ile Hopa arasında; oranın sorunu, ben oraya karışmıyorum ama Ünye ile Rize arası da önemli bir yer. Biz davet edilmeyen yere gidemeyiz. Geçen Meclis komisyonunda Barış Bey olmasa salona almayacaklardı bizi. Yani ben şunu demek istiyorum: DLH’den kim gidecek? İhsan Gümrükçü gidecek, Ahmet gitmeyecek çünkü işin erbabı o. Biz gidiyoruz, sekiz saat yol geldik; taksiyle, özel arabayla geldik, kapıdan içeri giremedik, zorla içeri aldılar bizi ya, zorla ya. Biz bunu diyoruz.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Tamam, biz de ayağına geldik.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Estağfurullah Vekilim, başımın üstünde yeriniz var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL – Hamsi konusunda, biliyorsunuz hamsi mevsimindeyiz. Hamsinin iki şekilde çıktığı hepimize malum; bir, kasalık oluyor piyasa sattığımız, ikincisi de “dökme” tabir ettiğimiz fabrikalara gidiyor, un ve yağ olarak işlenip piyasa gidiyor. Tabii, bunların, dökme hamsinin karaya naklinde sıkıntılar yaşıyoruz. Ne oluyor? Bu teknenin içindeki hamsi makinelerle yani bir çeşit elektrik süpürgesiyle -fişbom dediğimiz-

çekiliyor, bunun geri kalan suyu da denize gidiyor. Fakat tüm limanlarımızda Sahil Güvenlik bastırıyor “Suyunu denize dökemezsin.” diyor. Biz de diyoruz ki: “Kardeşim denizden aldık bunu, denizin suyuyla geliyor, tekrar denize boşalıyor. Bunun neresinde bir sakınca var?”

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Ufak tefek var ama o kadar da olacak yani.

BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL – Aynen bir kaçakçılık yapıyormuşuz gibi bir izlenim oluyor üzerimizde. Artık buna birilerinin bir dur demesi lazım, biz kaçakçılık yapmıyoruz.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – “Denize dökmeyin.” derken nereye dökün diyor?

BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL – “Alın önleminizi.” diyor. Var mı böyle bir yönetmeliğimiz? Yok.

AKÇAKALE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI CENGİZ EROL – “Tekneden çıkan suyu limanın dışına akıtın.” diyor. “Teknenin ambarına doldurup tekrar denizin içinde denize basın veyahut da bir kanalla beraber limanın arkasına akıtın.” diyor.

DOĞU KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET MUTLU – Limanlarda bunlar için tesis yapılması lazım.

BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL – Şu anda karşı tarafta hamsi boşalıyor, herhâlde bitmiştir şu anda. Suyunu denize akıtmadan bunu nasıl yapacağım ben?

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Şimdi, bakın, orada da bir fikir çatışması var. Bana sorsan organik olan her şey denize zarar vermez çünkü denizdeki hayvan bunu yer ama dar bir alanda bunu tuttuğun zaman bakıldığında görsel bir sıkıntı yaratıyor. Bugünün şartlarında teknoloji her şeye müsaittir. Yani biz bu raporu toparlarken bu soruna da teknik açıdan nasıl bir çözüm bulunabilir, marinalarda bununla ilgili nasıl bir altyapı düzenlemesi yapılabilir, bunları da değerlendireceğiz. Sektörün mensupları olarak şunu görmenizi istiyorum, şimdi belli olan şu ki: Bu görünür hâle geldi ve konuşulan bir konu hâline geldi. Dolayısıyla, biz şimdi kamuoyuna nasıl anlatırsak anlatalım, kamuoyunu tatmin edemeyiz, onların görmek istedikleri, bu kirlilik burada olmasın. Biz bunun bir şekilde yöntemini, şeklini şemailini çalışırız, siz de çalışın, sonuçta bu bir mühendislik işidir, bir şekilde bu konu konuşulur edilir ve çözülür ama sürdürülebilir bir durum olmadığımı... Biz de mesela adım adım her yeri gezdik, anladık ki artık liman içinde bunu biz örtbas edemeyiz, görmezlikten gelemeyiz. Oradaki kamuoyu baskısından ben şahsım adına fikir değiştirdim. Evet yani bu su dışarıya gitse sorun yok ama içeride sorun var. Zararı yok ama görüntü açısından veya başka sebeple sıkıntı; bu da inşallah çözülür.

BÜYÜKLİMAN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI OSMAN TÜRKEL – Biz de bunu istiyoruz ancak yeni bir yönetmelik çıkana kadar aradan geçen süre var, şu anda Sahil Güvenlik geliyor, hepsine ayrı ayrı ceza yazıyorlar.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkürler.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 11.20

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 11.54

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(Çarşıbaşı İstişare Toplantısı)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Su Ürünleri Araştırma Komisyonumuzun değerli üyeleri, Kıymetli Kaymakamım, Belediye Başkanım, il müdürlerimiz, sektörün kıymetli temsilcileri, Kooperatif Başkan Vekilimiz, kooperatifimizin kıymetli üyeleri, bugün bizimle burada olan kıymetli misafirler; hepinize teşekkür ediyoruz burada bizi ağırladığınız için. Burada olmaktan dolayı duyduğumuz memnuniyeti de hassaten ifade etmek istiyoruz.

Biz Su Ürünleri Araştırma Komisyonu olarak dört günlük bir Karadeniz programı kapsamında, saha çalışması kapsamında Kastamonu'dan başladığımız programımıza Kastamonu, Sinop, Samsun, Ordu, Giresun ve bugün Trabzon olarak devam ediyoruz. Bugün akşam itibarıyla Ankara'ya döneceğiz çünkü yarın sabah itibarıyla bütçe görüşmeleri başlıyor. Bütçe görüşmeleri, biliyorsunuz, Meclisin en önemli görüşmelerinden; başka bir kanun görüşülmüyor, sadece bütçe kanunu ve kesin hesap kanununun görüşmeleri var. Dolayısıyla Rize ve Artvin'deki temsilcileri de inşallah bugün DSİ'de gerçekleştireceğimiz istişare toplantısında dinleyeceğiz sizlerle birlikte.

Burada ifade edebileceğimiz hususları, Başkanımızın söylediği gibi, sizler için de uygunsa beşer dakikalık zaman dilimi içerisinde ifade edelim. DSİ'de gene sizlerin katılacağı, bütün paydaşların katılacağı, kooperatif üyelerinin katılacağı; yetiştiricilerin, avcılarının, üretici tesislerin; balık unu, balık yağı fabrikaları sahiplerinin ve katılmak isteyen diğer bütün paydaşların; buna dalgıçlar da dâhil, salyangozcular da dâhil, aklınıza gelen diğer su ürünleri mühendisleri de dâhil katılacağı bir istişare olacak. İfade edeceği hususları ifade edemeyen ya da yeterince ifade edemediğini düşünen varsa orada da bizimle birlikte olacak.

Tabii, biz bu “mavi vatan” dediğimiz sularımıza ve su ürünlerimize, bu mavi vatandan elde edilen su ürünlerimize yani “mavi ekonomi” diye tabir edilen... Burada bu işin de ilk atfını yapan Sayın Vekilimiz Vehbi Bey öyle söyledi bize “Ben bunu yıllar önce yazdım ‘mavi ekonomi’ ‘mavi vatan’ diye.” Dolayısıyla akademik bir kural olarak atfımızı da vermiş olduk. Tabii, kader, bu dönemde birlikte milletvekilliği yapıyoruz. Trabzon milletvekillerimize de burada ev sahibi olarak hem Komisyon üyesi hem buranın milletvekilleri ve diğer milletvekillerini de temsilen bizlerle birlikte oldukları için ve bizi ağırladıkları için de hassaten teşekkür ediyoruz.

Bu Komisyon bütün partilerin ittifakıyla kurulmuş bir Komisyon dolayısıyla sürecin siyasi tarafından çok, parti tarafından çok sektörle ilgili ne yapılabilir, bunun araştırıldığı ve nasıl bir katkı konulabilir, bunun ortaya konulmaya çalışıldığı bir Komisyon. Komisyonumuz bu bağlamda sektörün verimliliğine, sürdürülebilirliğine ve doğayla barışık bir şekilde devam etmesine önem veriyor. Biliyorsunuz, aslında, genel itibarıyla “balık” diye ifade ettiğimiz su ürünleri, daha geniş kapsamıyla hem kaliteli hem de erişilebilir bir protein kaynağı. Özellikle, burada sektörün önünde gelen balık unu, balık yağı fabrikası sahipleri var dünyaca ünlü; onlarla da gelirken konuştuk. Özellikle bu “balık yağı” diye ifade edilen omega-3 ve diğerleri, bunların hepsi su ürünlerinden elde ediliyor. Dolayısıyla

gençlerimizin daha sağlıklı olması, çocuklarımızın gelişiminin de tam tamamlanacağı bir şeyin sağlanabilmesi için beslenmede balığın artırılması lazım. Bunun için de hep birlikte, bütün paydaşlar olarak -gittiğimiz bütün bölgelerde bunu ifade ediyoruz- gayret sarf etmemiz lazım. Siz üreterek, avlayarak, diğer paydaşlar da işleyerek buna katkı veriyorsunuz. İnşallah, tanıtımıyla birlikte bunu artırmamız lazım çünkü ihracat, evet, çok önemli ama biz içeride kişi başına düşen tüketimi 1 kilo artırsak çok ciddi bir rakam ortaya çıkıyor.

Bu sektörde balık ve diğer su ürünlerinin fiyatlamasının dengeli olması; üretiminin, avcılığının ve tüketiminin de bir denge içerisinde olması da bizim Komisyon olarak hedeflediğimiz hususlardan bir tanesi. Tabii, bunların hepsini raporumuzda değerlendireceğiz ama burada, Komisyonumuzun isminde olduğu gibi, Su Ürünlerinin Sorunlarını Araştırma Komisyonu... Biz bu Komisyonu su ürünleri sektörünün sıkıntılarını araştırmak için kurduk dolayısıyla sizlerden lütfen o gördüğünüz sıkıntıları açıklıkla ifade etmenizi istiyoruz. Biz buraya sıkıntıları dinlemek için geldik, tespit etmek için geldik ve sizin bunlarla ilgili varsa çözüm önerilerinizi, çok memnun oluruz, onları dinlemek için geldik; bu anlamda lütfen bunları açık yüreklilikle ifade edin.

İki teknik hususu da hatırlatmak istiyorum. Komisyon olarak tam tutanak tutuyoruz yani söylediğiniz hususların hepsi söylediğiniz şekilde, söylediğiniz kelimelerle beraber kayıtlara geçecek. Bunu kimin söylediğinin anlaşılabilmesi için konuşurken lütfen isim, soy isim ve temsil ettiğiniz kurum varsa onu da ifade ederek söyleyin.

Bir de bize burada olduğu gibi hazırlayarak vereceğiniz bütün bu raporların hepsini biz tutanaklarımıza, Komisyonumuzun kayıtlarına geçireceğiz ama olur, buraya yetişmemiş olur, ekstra başka bilgiler vermek istersiniz, Komisyon uzmanımız burada, size e-mail adresimizi verecek, Komisyonumuzun Meclisteki resmi e-mail adresini, buna attığınız maillerin hepsi de normal dilekçe veriyormuş gibi kayıtlara geçecek; lütfen bunu da dikkate alın. Burada söylemeyi unutabilirsiniz, buraya gelemeyenler olur, onları aktarırsınız, bize mail atabilirler.

Tekrar teşekkür ediyorum hepinize.

Eğer başka bir talep yoksa söz vermeyi buradaki Kooperatif Başkanımızdan başlatalım. Başkanım üyeler adına genel itibarıyla söyleyeceklerini ifade etsin, sonra söz almak isteyenlere sırayla söz verelim.

Buyurun Başkanım.

ÇARŞIBAŞI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKAN YARDIMCISI YUSUF YÜKSEK -
Sayın Vekillerim, hoş geldiniz.

Küçük balıkçılar olarak bizim sıkıntımız, deniz mendireğinin uzanması 150 metre falan, damların yapılması, bir de salyangozun 500 metre içine girmesi, ağın göz açıklığı; bunlar.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

KOBYALAR GROUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET KOBYA – Öncelikle, bizim dertlerimizi dinlemek için buraya kadar geldiniz, size çok teşekkür ediyoruz. İnşallah, bu gelişinizle beraber balıkçının yanında olursunuz ve bu gelişten yararlanırlar ve devamı da olur diye düşünüyoruz.

Şimdi, biz Çarşıbaşı'nda balık unu ve balık yağı fabrikası işletiyoruz, üretim yapıyoruz, birçok yerde fabrikalarımız var. Tabii, bizim işimiz balık. Ayrıca, kültür balıkçılığına da ağırlık veriyoruz, onda da çalışıyoruz. Balıkçıların bir sürü sorunu var. Tabii, bu sorunların başında mazot geliyor. Şu anda balıkçının -bizim kendi teknelerimiz de var- bu mazotla beraber birkaç yıl sonra avlamak için bile denize çıkma şansı yok. Bu yıl biraz hamsi oldu, yüzü güldü balıkçının, birkaç kuruş para kazandılar,

biz de maliyet olarak onlara yüksek fiyat verdik. Dünyanın hiçbir yerinde 100 doların üstünde hamsi yok, balık yok; biz şu anda 300 dolar para ödüyoruz ve ayaklarının dibinden alıyoruz, fabrikamıza getiriyoruz.

Bu bize niye zarar veriyor? Biz dünya piyasasıyla yarışmıyoruz. Devlet yanımızda olacak, bu balıkçının dertleri dinleyip çözüm bulacak, her balıkçıyı bir fabrika olarak görecektir ve yardımcı olacak, teşviklerini sunacak ve bize de diyecek ki “Siz de bunu yapın.” biz de onu yapacağız. Üç tarafımız denizlerle çevrili olan bir yarımada'yız, eğer biz böyle devam edersek inanın birkaç yıl sonra ne balık bulabileceğiz ne onu tutacak insan bulabileceğiz çünkü bugün her tekne çok zorda. Neden zorda? İnsanların aldıkları paralar kendilerine yetmiyor. Yetmeyince ne yapmıyor? Bu sıkıntılar nereden? Çoğuna baktığımız zaman, balıkçının en zor alanı olan yakıt. Tabii, devletimizde de sıkıntı şu: Her teknenin altında -bizim de teknemiz var- 7.500 beygir makine var. Gerek var mı bunlara? Yok. Bizim bunları ne yapmamız lazım? Düzeltmemiz lazım.

Siz buraya bir heyet olarak geldiniz; bu balıkçılığı daha güzel, daha iyi nasıl yapabiliriz, şunları şunları ortaya koyabiliriz. Bütün araştırmaların sonucunda belirli kararlar alınır ve buna herkes uymak zorundadır. Bugün diyoruz ki: “Arkadaşlar, gündüz saat dörtten önce avcılık yapmayalım.” Ne yapıyoruz? Herkes sarıyor, biz de sarıyoruz. Adam balık bulamıyor ki biraz sonra, bulduğu yerde sarıyor, ceza yemeyi göze alıp arkasına alarak sarıyor ama neden? Çünkü mazot parasından kendisini kurtaramıyor, sarması lazım, o günü tamamlaması lazım. İçinde 40 insan var, yiyor; yemezse jeneratörü çalışıyor, akşama kadar 3-4 ton mazot harcıyor. Bunları birilerinin dinlemesi lazım, birilerinin bunlara cevap vermesi lazım. Onun için, tamam, balıkçı vergisini vermiyorsa balıkçıdan vergi de alalım. Siz diyorsunuz ki: “Mazotu bedava veriyoruz, indirimli veriyoruz ama balıkçı bize vergi vermiyor.” Kardeşim, önce fatura sistemini çözün, haldeki insanların faturalarını kessinler. Bizden komisyonunu alıyorlar, balıkçıdan alıyorlar ama hiçbir şey kesmiyorlar. At cebine parayı, gel bu yana, git bu yana; ondan sonra siz vergi arıyorsunuz. Lütfen bu konulara biraz yatırım yapalım diye düşünüyorum.

İkinci konumuz balık. Bizim bütün yatırımlarımız balık. Sürdürülebilirlik olması için ne gerekiyorsa biz hazırız, denizdeki balığın sürdürülebilirliğinin olabilmesi için ne gerekiyorsa şirket olarak biz hazırız, bize dediğiniz her şeyi biz uygularız. Şimdi, avlama devam ediyor, balık normal. Çok mu avlıyoruz, az mı avlıyoruz; kapasitemiz var mı, yok mu; buna bakmıyoruz, bir. İkincisi, biraz sonra ince hamsi gelecek. Bu, hamsinin kuralı; önce irisi gelir, biraz sonra incesi gelir, ortası gelir; biraz sonra küçüğü gelir, ondan sonra da istavrit gelir. Şimdi, biraz sonra, diyelim bir hafta sonra, balığın incesi gelecek, Tarımla uğraşacağız. Balık çiftliğiniz de korkacak “Ruhsatımı iptal edecek.” diye, saracak, kaçacak. Bir sürü sıkıntı var.

Dünya ne yapıyor arkadaşlar? Biz Şili'deydik bu sene, Peru'daydık; adamlar ne yapıyor, bir inceleyelim, bir komisyon kurun, dünyayı inceleyin. Her tarafımız balık arkadaşlar ya; sayın vekillerim, her tarafımız balık, bu hamsiyi yok etmeyelim. Şu anda ben Karadeniz Teknik Üniversitesinin Bölüm Başkanı ve Rektörünü çağırdım “Arkadaşlar, bütün bölüm başkanlarını getirin bize, gelin, biz AR-GE yapalım, hamsi nereden geliyor, ne yapıyor, ne zaman tutmalıyız, ne zaman yavruluyor...” Bundan bir sürü insan ekmek yiyor. Biz sadece şirket olarak 10 milyon insana hitap ediyoruz ya. Biz bunu ne yapmalıyız? Üniversitelerle beraber çözmemiz gerekiyor, belli kararlar almamız lazım. Şimdi ben diyorum karar alalım.

Şu anda, diyelim ki 1 Eylülde açıyoruz ama biz hamsiciliği ekim ayının sonunda, 1 Kasımda yapmalıyız; Karadeniz'den bahsediyorum. 1 Kasım kadar hiç kimsenin teknesinin kıçında hamsi ağ olmayacak. Bak, 1 Kasımda... Neden diyorum ben bunu arkadaşlar? Çünkü balık gelecek, buraya yerleşecek. Geliyor balık, bindiriyoruz ona, herkes lambasını yakıyor, lambalarını tutuyor, o sarıyor, bir de bakıyoruz balık gidiyor, ondan sonra git karşı tarafa, bitti. Biz balığı kaçırdık. Bakın, barajlar yokken nehirler akıyordu, denizler bulanıyordu, bulan denizden balık geçemiyordu, önüne bir engeldi; şimdi

bütün her yeri baraj yaptık, deniz duruldu, protein yok, plankton yok, hiçbir şey yok. Balık o kadar akıllı ki arkadaşlar, eğer siz ona yanlış bir yem atın, bir haftayla bir ay arasında yem yemiyor; biz insanlar gibi değil, biz her şeyi yiyoruz ama balık yemez. Biz kültür balıkçılığından bunu biliyoruz. Ben diyorum ki arkadaşlar, burada bizim en önemli şeyimiz balık. Bunu sürdürülebilir nasıl yapmamız lazım? Bence 11'nci ayda barajların kapaklarını açmalı bu adamlar. Diyecek ki: "Kardeşim, can suyu var, sen can suyunu vermiyorsun barajcıya." "Hep para kazanıyorsun, bir de can suyu ver, deniz bir bulansın."

Biz aylarca Sinop Gerze'de hamsiyi avlıyorduk, neden? Çünkü nehir oradan çıkıyor, önünü kesiyor, geliyor balık, dönüyor, orada beslenip gidiyor. Yağ 17, 18'di; şimdi, yağımız, bakıyoruz, ilk etapta 10-11, tak, bir hafta sonra 5. Niye? Çünkü yiyecek bir şeyi yok balığın ve ondan sonra gitmeye devam ediyor. Bizim önünü kesmemiz gerekiyor, engel koymamız gerekiyor. Gerekiirse devlet barajcılara diyecek ki: "Kışın zaten her taraf su dolu. Barajların kapaklarını açılın, deniz bulansın, bu insanlar verim alsın." Balığı biz ne kadar geç avlarsak o kadar bu balık nehirdeki planktonlardan alır, yağmurlar gelince kışın... Artı, burada kuyular var, kuyulara balıklar girer ve o balıklar Gürcistan'a gitmez. Biz Gürcistan'a gittiğimiz zaman, insanlar diyor ki: "Tutuyorsun." Bizim fabrikalarımız var Gürcistan'da, doğru; tutuyoruz ama sadece adam bizden belge parası olarak ton başına 100 dolar alıyor. Komisyonu şusu, busu, kendi malımızı, kendi balığımızı parayla alıyoruz kendi fabrikamız olmasına rağmen. Biz diyoruz ki ülkemizde bunu nasıl engelleyebiliriz, nasıl tutabiliriz; biz bunu birlikte yapmalıyız.

Neyse, şimdi bu konuyu geçelim, geldik şimdi ince hamsi konusuna. Peru'da ve Şili'de balığı... Deniz araştırma bilimleri hangisini yapacaksa o yine araştırarak; bu balığın geldiği yol belli. İnce hamsi çıktı mı? Çıktı kardeşim. Nereden geliyor hamsi? Samsun'dan. Samsun ve Ordu arası kapalı kardeşim, ince hamsi gelecek, orada tutmayacaksınız, bitti. Bunu böyle yaparsanız o zaman ne denizde Sahil Güvenliğiniz uğraşır ne karada Tarımcımız nöbet gezer akşama kadar, kendi görevini yapamaz, onunla uğraşır. Biz bütün kolluk görevlilerimizi buna salalım, akşama kadar, hani derler ya sen orada kolluyorsun, o orada kolluyor; bunların olmaması için sadece yapacak olduğunuz iki balıkçıyla bile -eski balıkçılarımız bunu daha iyi bilir- yerleri belirlersiniz, orada avlamayı kaldıralım. Yoksa biz bu ince hamsiyi tutacağız, teknelerimiz tutacak, bunun kaçması yok. Asker de gelse polis de gelse Sahil Güvenlik de gelse biz bunu tutacağız, bunun önünü kesemezsiniz.

Gelelim üçüncü konumuza, limanlar. Arkadaşlar, limanlarda boşaltma sorununuz var. Biz iki yıl önce sayın vekillerimle beraber konuştuk, biz iki yıl müsaade aldık, dedik ki: "İki yıl bize müsaade edin çünkü yapacak olduğumuz donanımlar yurt dışından, Danimarka'dan geliyor; vakum sistemiyle beraber bu hamsiyi alalım." Bize gelen bu hamsi vakum sistemiyle gelirse yüzde 30 daha verimli. Yağını alıyoruz, her şeyini, hamsi ezilmiyor. Biz bunu yaptık, ben fabrikama sadece 11 tane aldım; 8'de Sinop'a aldık. Tamam, ben aldım; ben bakıyorum ki arkadaşlar herkes basıyor. Ben ne yapacağım o zaman? Ben de gidip basıyorum kardeşim, o zaman benim de fişbomlarım kapıda yatıyor. Biz ne yapıyoruz? Eski sistem devam ediyoruz; balığın yağı oluyor, akıyor, gidiyor. Geldik akmasına şimdi, buraya devlet kontrolü yok, gitti. Geldik akmasına. Dün bana geldiler, diyoruz ki: "Arkadaşlar, ben bu suyu nereye atacağım?" Teknenin içine koysam çıkacak yukarı, denize vereceğim. Burada akan su balık yağı, çok değerli; limana boşaltın, akşamdan onu bulamazsın, onu balık yer. Balığın suyu yine protein yani en önemli şey balık yağı ve oraya giden un; bunlar çok değerli, bunu balık yiyor. O gün Giresun'da teknelerimizi yakaladılar, acayip bir cezalar uyguladılar yani 50 milyon bir arabaya ceza. Ya adam arabacı, bu nedir, 50 milyon? 5 tane araba var, 250 milyon; ötekine 300 milyon kesmiş. Ya, nereye kesiyorsun kardeşim? Türkiye'de Kabahatler Kanunu var, eğer ben bir kabahat yapmışsam onun kanunu var, bunun cezası var. Ezbere ceza kesilir mi ya? En yükseğinden kesiyor, sen kimsin ya? Bu adam fabrikacı, üretim yapıyor, denizde motorla balık tutuyor. Hani neredeyiz ya, hani devletimiz ya, kimse sahip çıkmıyor balıkçıya ya, atmışsınız bir kenara!

Ya, inanmayacaksınız arkadaşlar, ben utanıyorum söylemeye, önceki gün benim fabrikama Sahil Güvenlik geldi. Var mı burada Sahil Güvenlikçi, bilmiyorum. Sahil güvenlik kim ya? Benim bildiğim şu: Bizim su ürünlerimiz tarımla ilgilidir; Tarımdan gelsin insan, benim canımı alsın, tamam. Ya ne işimiz var Sahil Güvenlikle? Sahil Güvenlik gelip bana hava atacak; sen kimsin ya, senin gibi ben bin kişi çalıştırıyorum ya! Kusura bakmayın, özür dilerim, çok sinirliyim. Ben devlet memuruyum, öğretmenim ben. Ben bu vatandaşlarım için her şeyi yaparım, bu ülkem için de her şeyi yaparım ama böyle oldu mu insan üzülüyor ya, insan üzülüyor yani. Gelip “Aç kapıyı, gireceğim içeriye...” Burası askeriye mi ya!

Neyse, bunu da geçelim. Ben sizden sadece şunu istiyorum: Limanlara -limanların içinden de olur- birer kanal yapılarak eğer şehrin deşarj izin belgesi varsa... Onu oradan oraya ben karşılarım; buraya yapsınlar, ben onu karşılarım. Çarşıbaşı'nın veya her ilin limanında, o ilin veya ilçenin deşarj bölgesi neresiyse biz hortumları oraya götürelim, basalım ve bu işi buradan kaldıralım. Biz fişbomcuyla beraber insanlarla, polisimizle, askerimizle uğraşmayalım. “Biz orada yaptık da basmıyoruz.” O zaman liman belirleyeceksin, diyeceksin ki: “Çarşıbaşı Limanı”ndan basacaksın, Beşikdüzü’nden basacaksın, burada arıtım var, Trabzon’da filan limanından basacaksın.” Bak, oraya gelecek gemi. Burada boşalttı diyelim, 1 lira mı ceza, 5 lira kes.

Evet arkadaşlar, çok konuştum, daha arkadaşlarımız var burada. Bir de fabrikalarda çevre sorunu var. Arkadaşlar, bakın, Çarşıbaşı’nda bir fabrikamız var. Kobyalar büyüyüp her şeyi kopyalar. Arkadaşlar, dün gazeteci geldi, gazetede yayın yapıyor, televizyona çıkıyor. Diyorum ki: “Gel, ben sana ne varsa anlatayım, sen yine istediğini yaz, fabrikam burada benim.” Arkadaşlar, adam gelmiyor, çıkıyor resim çekiyor, yazıyor. Şimdi ona da dava açacağım, bakalım ne yapacak? Mesele şu: Biz fabrikacıyız, ben para kazanıyorum diye insanların koku koklamasını, zor durumda kalmasını isteyen bir insan değilim.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Fabrikaya ziyarete geleceğiz şimdi, orada bize anlatırsın.

KOBYALAR GROUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET KOBYA – Tamam göreceksiniz.

Benim fabrikamda arıtım var, Türkiye Cumhuriyeti’nde 18 tane fabrika var; 2 fabrikamız var, 2’sinde de arıtma var. Çarşıbaşı’ndaki fabrikanın koku sistemi var, internete girer arkadaşlar, ne kadar olduklarına bakarlar; günlük sadece on milyonluk asit harcıyorum, arıtma da aynı, beraber. Aşağı verdiğimiz su; saf su veriyoruz, şehri kirletmiyoruz, tamamen tertemiz veriyoruz. Fabrikamızda kazan sistemimiz çok değişik, devlet inceliyor bizi, belgelerim hazır; isteyen istediği yere bunu şikâyet de edebilir, her şeyi yapabilir. İnsanlar gelip bakabilirler, ben şunu istiyorum: Eğer yandaki fabrikacı arkadaşımız bunu yapamıyorsa buna devlet olarak yol gösterilisin, bunlar pahalı ürünler, bir kredi verilsin, denilsin ki: “Sen koku sistemini yap, sana şu krediyi vereyim.” denilsin. Devletin böyle bir yardımını istiyorum, bunda da KDV muafiyeti de yaparsanız yeterli olur diye düşünüyorum.

Benim söyleyeceklerim bu kadar.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, sizin her zaman yanınızdayız.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Ben bir şey soracağım, kusura bakmayın.

KOBYALAR GROUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET KOBYA – Tabii, dinliyorum.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Barajlardan söz ettiniz. Soracağım şey şu: Bölgede HES var mı? HES’ler varsa bölgede etkisi var mı size göre?

KOBYALAR GROUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET KOBYA – Olmaz mı ya.

Burada bölgemizde yok şu an, Çarşıbaşı'nda yok ama biz buradan bahsetmiyoruz, büyük nehirlerden bahsediyoruz. Yeşilirmak, Kızılırmak, bunları açmalılar diyorum. On beş gün açsa bu hamsinin yolunu keseriz, burada bir gün duracak olan hamsi bir ay durur ama buna bir çözüm istiyorum. Ya mazotu indireceksiniz normale ya bu barajları açacaksınız hamsi gitmeyecek.

Benim söylemek istediğim bunlar arkadaşlar, beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Başka söz almak isteyen...

Buyurun.

SEÇKİN TERZİ – Efendim, hoş geldiniz.

Seçkin Balıkçılık teknesinin sahibiyim, yaklaşık 1990 yılından beri de bu balıkçılık sektöründe uğraşıyoruz, uğraş gösteriyoruz. Benim ifade etmek istediğim şu: İklim koşullarının değişmesi -demin de Mehmet Bey'in bahsetmiş olduğu- barajların etkisiyle beraber ve kıyı kenar çizgilerinin, dolgu alanlarını doldurduktan sonra balıkçılık faaliyetlerinde değişiklikler gösterilmiştir ve balık boylarındaki küçülmeler... Malumunuz bizim Karadeniz'in tuzluluk oranı Marmara, Ege ve Akdeniz'den farklı olmasına rağmen şu anki 1380 sayılı Kanun komple bütün Türkiye Cumhuriyeti'nde her şeyi kapsıyor. Şimdi, bu şekilde yaparsak biz, Antalya ve Adana'da kar lastiği uygulaması var ama kar yağmıyor; burada adamı polis yakaladığı zaman "Kar lastiği niye yok?" diyor sana. Şimdi, bizim de mevzumuz ona geliyor. Karadeniz'de uygulanan 1380 sayılı Kanun'la Akdeniz'de uygulanan kanun aynı ama oranın balıkları tuzluluk oranından dolayı farklılık gösteriyor, bizimkisi farklılık gösteriyor ama kanun tek. Bunun araştırılıp her bölgeye göre tekrardan gözden geçirilmesi ve araştırmasının yapılması gerekiyor.

1 Eylülde başlayıp 14 Nisanda biten avcılıktan sonra, dileriz ki bu işlerle ilgilenen birimler gelsin; Karadeniz'deki istavrit bağlığının boy ölçümlerine veyahut da havyar döküp dökmediğine dair yazın araştırma yapabilirler ve bunları yeniden göze alabilirler. Bunların yapılması sonradan ülke ekonomisine katkıda bulunacaktır çünkü biz burada avlayamadığımız balığı paydaş ülkelerimiz olarak Rusya, Romanya, Bulgaristan... Mehmet Hocam da demin bahsetti, avcılık faaliyetleri gösteriyoruz ama ne hikmetse Rusya'da hamsinin boyu 7 santim, biz de 9 santim. Ruslar mı bu işi bizden daha iyi biliyor, biz mi geri kaldık onlardan, onu da anlayamadım ama biz elimizdeki ekonomik gücü, katkırı gidip Gürcistan'a veya Ruslara kaptırıyoruz. Biz neden avlayamıyoruz?

Efendim, bir de bu kanunlar yoruma dayalı olduğu için, cuma akşamı ağ attık, ağ topluyoruz ve ağın sonuna geldiğimiz zaman... Bir gırgır teknesi avcılık faaliyetinde ağın ucunu bırakıp öteki tarafından tekrar ucunu aldığı zaman ve altı mapalara geldiği zaman avcılık faaliyeti bitmiş olur; ondan sonra tekne sal şeklinde rüzgâr, akıntı ve denizlerle beraber nereye götürürse o tarafa gider. Bunu herhangi bir vasıtanın bir tarafa çekme şansına sahip değildir. Yapılmış olan tebliğde belirtilmiş olmasına rağmen, cuma akşamı Akçaabat üzerinde yüz ton civarında bir hamsi kaldı bizde, diğer teknemize aktarma yapılırken kıyı sularına yani 10 kulacın altına, 20 metrenin altına indik ve bize Sahil Güvenlik geldi, cezai işlemde bulundu. AIS, BAGİS takip cihazları, bir de takip modüllerimiz olduğu hâlde bunları kale almadan, bakmadan ceza yazıp gittiler. Çok sıkıntıda kalıyor balıkçı arkadaşlarımız. Bizim maksadımız üzüm yemek olmalı, bağcıyı dövmek olmamalı. Kendilerine de izah ettim, kanunda bunun yeri yok, olmadığını da söyledim ama maalesef kendileri de dinlemedi, cezai işlem uyguladılar, daha tebliğ edilmedi. Bu hususta da onlar için de bir şeyler yaparsanız seviniriz. Bu balıkçı camiası çalışmak istiyor, üretmek istiyor, çalışan grup bunlar; uygulayıcılar, doğrudur, gelecekler ama insanlara da kanunları bilerek gelip söylemeleri gerekir diye düşünüyorum.

Bu balık boyu yasaklarıyla ilgili, avlamalarla ilgili -bizim algarnacı arkadaşlarımız var- kanunda belirtilen olay şudur: 12 metre ve üzerindeki teknelere GPS veyahut da su üstü cihazı takılamıyor, takılması yasak; yasak olmasına rağmen salyangoz avcısı arkadaşlarımız 500 metreyi göz kararı nasıl hesaplayacaklar? Bu sefer kanundaki boşluktan dolayı, arkadaşlarımız avcılık yaparken kıyıya yakın düşüyor. Dolgu alanları da var, dolgu alanlarına da kale alıyor musunuz almıyor musunuz; o belli değil. Doldurulmuş, arkadan geçerken sen 500 metreden aşağıya düştin, gel sana ceza. Kıyı kenar çizgisi belli, belli ama kıta sahanlığımız Orta Karadeniz’de farklı, Doğu Karadeniz’de farklı, Batı Karadeniz’de farklı olduğu için bazı yerlerde, genelde Doğu Karadeniz’de 500 metreye çıktığımız zaman derine düşüyor arkadaşlar. Orta Karadeniz’de istediğiniz kadar açılın, aynı suda devam edersiniz ama Doğu Karadeniz’e geldiğimiz zaman farklılaşıyor. Bunlar yapılırken de bu kanunlar yapılırken de bu kıta sahanlığının göz önünde bulundurulması gerekiyor. Demin söylediğim gibi, tuzluluk oranları denizlerimizde farklı ama kanun tek. Her denize farklı kanunun yapılması gerekirken biz topladık, Akdeniz, Ege, Marmara hepsini bir yaptık.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Kanun değil de “sirküler” diyelim; kanun her yere ayrı olmaz.

SEÇKİN TERZİ – Bizim için kanun nezdinde olduklarından o şekilde konuştum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – “Mevzuat” diyelim.

SEÇKİN TERZİ – Mevzuat...

Üç tarafımız denizlerle çevrili olmasına rağmen yeterince araştırma yapıldığını zannetmiyorum. Yapılmasının bizim için, biz balıkçılar için, devletimiz için iyi olacağına inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ederiz.

Buyurun.

ÇARŞIBAŞI BELEDİYE BAŞKANI MÜMİN NUHOĞLU – Değerli Başkanım, değerli milletvekillerimiz, değerli bölge müdürlerimiz, değerli balıkçılarımız; hepiniz hoş geldiniz, sefalar getiriniz. Balıkçılığın başkentindesiniz bir kez daha bunu belirtmek istiyorum.

Tabii ki öncelikle Karadeniz sahilindeki bütün limanlarımızın ortak sorunu olan kum dolmasından bahsedeceğim. Limanlarımız zamanında günü kurtarmak için yapıldığından -örnek veriyorum, Çarşıbaşı Limanı 3 kez, 4 kez onarımdan geçmiş, eklenmiş, yapılmış- mevzuata uygun yapılmadığından, araştırmalar, teknik araştırmalar yapılmadığından yapıldığı için şu anda bütün limanlarımız maalesef kum doluyor. Şu anda Çarşıbaşı Limanı’nda balıkçılarımız gelip balık boşaltamıyorlar. Neden? Üç ay önce boşalttık ama üç ay sonra tekrar burası doldu. Boşaltıyoruz bu kumu biz, bize diyorlar ki: “Yaklaşık sekiz yıl geçmesi lazım ama üç ay sonra doluyor.” Sıkıntımız bu Sayın Başkanım. Normalde limanların arkasına kum toplama mahfuzları yapılması gerekirken şu anda ülkemizdeki limanlarımızın hiçbir tanesinde kum toplama mahfuzu yapılmadığını görmekteyiz.

Şimdi, arkadaşlar az önce kıyı emniyetten bahsettiler. Balıkçılıkla alakalı mevzuatlarda Sahil Güvenlik geldiğinde bilgili ve etkili arkadaşlar gelmiyorlar. O günkü mülki amir kimse “Git, ona müdahale et.” dediyse gidip ona o şekilde müdahale ediyorlar ama arkadan sorunları yine size geliyor, sizler çözmeye çalışıyorsunuz. Bu konuda çalışanlarımızın bilgili ve etkili olmasından yana tavır almamız gerektiğini düşünüyoruz.

Şu anda bizim burada -örnek veriyorum size- Çarşıbaşı’nda barınaklarımız yok. Balıkçılarımızın barınaklarında ağlarını matis etmeye yerleri yok. Sahil genelinde -bizim burada her yerde vardır- küçük barınaklarımız vardı, maalesef, devletimiz tarafından uygunsuz oldukları için hepsi yıkıldı. Orada ağ üretilen, ağların matis yapıldığı, kayıkların kışın kardan, yağmurdan, güneşten koruması için yapılan

barınakların hepsi yıkıldı ama maalesef, bugün baktığımızda, çeşitli yerlerde barınak olarak değil de insanların yaşam alanları olarak, ev olarak lüks yerler limanlarımız içerisinde; biz bunları görmekteyiz, buna üzülmekteyiz balıkçılar adına.

Arkadaşlar, denizlerin kirlenmesiyle alakalı... Şu anda Çarşıbaşı'nda da 2 tane fabrikamız var, 4 tane balık işleme tesisimiz var, hava soğutma tesisimiz var, 200'ün üstünde küçük balıkçımız var ama bugün ilçemizde -27 yabancı firma gelip balığını alıyor- balık ununu veya yağını alıp dünyaya pazarlıyoruz. Bugün balığın filetosunu yaparken... Bakın, bir fileto yaptığımız zaman yurt dışına 10 dolardan satarken balığı işlenmemiş şekilde yurt dışına gönderdiğimizde maalesef 3 dolara gönderiyoruz. Bu konuda modernize olmamız için buradaki arkadaşlara destek olunmasını rica ediyoruz sayın büyüklerim.

Denizlerin kirlendiğini söylüyorlar balık fabrikalardan. Esasında bugün baktığımızda evsel atıklar, endüstriyel atıklar denizlerimizi yok etmekte. Bugün Marmara'daki hamsiden alınan numunelerde çinko miktarının çok yüksek olduğu görülmekte, biz bunların araştırmalarını yaptık Sayın Başkanım. Bu denizin kirlenmesi balıkçılarımızdan kaynaklanmıyor. Uluslararası sulara -büyüğüm bilir- gelen yabancı tekneler istedikleri gibi orada boşaltmayı yapıp, kimyasal bile döküp gidebiliyorlar ama biz bunun kontrolünü yapamıyoruz maalesef. Biz burada çok görüyoruz yani önümüze çıkıyor bu kirlenmiş variller geliyor, o oluyor, bu oluyor ama bunlarla alakalı maalesef çalışmamız yok.

Denizlerin kirlenmesiyle alakalı az önce limanlardan, barajlardan bahsettik, doğrudur. Alüvyon artık denizlerimize gelmiyor. Dere yataklarının, ırmakların tamamen inşaat yapımında kullanmak için malzemesini alıyoruz. Farklı sektörlerde kullanmak için aldığımız zaman o alüvyon artık denizlerimizi beslemiyor, maalesef balıklarımız da geçiş bölgesi olarak burayı görüyor, hızlı bir şekilde Rusya'ya geçiş yapıyor.

Burada bir kez de şunu söylemek istiyoruz: Birçok balıkçımız var burada, Karadeniz'de benim küçüklüğümde yunus balığını görme ihtimalimiz yoktu, köpek balığını görme ihtimalimiz yoktu. Artan bir yunus balığı var; yunus balıklarının yılda bir kez avlanmasını talep ediyoruz çünkü bir yunus balığı kilosu kadar... Şili'de, dünyada yunus balığı avlanıyor her yerde, sadece bizim ülkemizde avlanmıyor. Biz bunların araştırmasını yaptık.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Başkanım, şöyle diyelim: Yunus balığını avlamayalım, dünya bunu avlamıyor ama yunus balığının burada ağlarımızdan uzaklaştırılması için bir yöntem bulmamız lazım; onu diyelim, tutanağa bu şekilde geçsin.

ÇARŞIBAŞI BELEDİYE BAŞKANI MÜMİN NUHOĞLU – Sayın Vekilim, ben size şunu söyleyeyim: Yurt dışında bu balık tutuluyor; hepsini tutuyorlar, onu size söyleyeyim.

Şimdi, deniz bakanlığının kurulmasını rica ediyoruz. Bir de bu sulara sadece balık değil... Çeşitli ülkelerde denizlerdeki akıntılardan dolayı akıntıdan elektrik üretiliyor. Artık denizlerimiz de bunların da düşünülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Limanlarımızda bu sıkıntı var her bölgede. Elektrik üretmek için bunu yapabiliriz, çok da basit bir sistem, akıntıdan elektrik üretiliyor. Bunların değerlendirilmesini istiyoruz. Balıkçılar sizlerin yanınızda hep, bunlar bizim desteklerimizdir.

Şimdi, burada bazı fabrikalar tamamen bütün ürünlerini yapmışlar, bütün arıtmalarını yapmışlar, bazıları yapmamış. Bunları da belirtmemiz lazım. Bu bilgilerle beraber, mesela, 2 fabrika var, 1 tanesi tamamen kayıt dışı çalışıyor, 1 tanesinin her şeyi var ama ismi çıkan, en fazla parayı kazanan.

Kolay gelsin.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Arkadaşlar, çok teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

VOLKAN NİŞANCI – Bütün arkadaşlar konuştu, hep büyük balıkçı üzerine konuştular, küçük balıkçı üzerine hiç söz hakkı alamadık. Bizim derdimiz, sıkıntımız zaten büyük, biz sizlere de aktardık bunu. Bizde 500 metre yasağı; deniz salyangozu avcısı olduğumuz için... Bir de ağ göz açıklığı meselemiz var. Bunları hiç dile getiremedik, hiç konuşamadık, bize de yardımcı olmanızı canı gönülden bekliyoruz; açık ve net. Bizi Batı Karadeniz Bölgesi olarak düşünmeyin; Doğu Karadeniz Bölgesi olarak bölgesel ayırım istiyoruz. Biz burada 500 metrenin dışında zaten bir avcılık yapamıyoruz. Hani “üretim” diyorsunuz, tamam, amenna biz üretiyoruz ama bize Sahil Güvenlik izin vermiyor; açık ve net.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – 500 metre sınırını söylediniz, ağ açıklığını söylediniz; kayıtlara geçti.

Buyurun Yavuz Bey.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Çok kıymetli hemşehrilerim, gerçekten Komisyon Başkanımızı, kıymetli milletvekillerimizi, Komisyon üyelerimizi bölgemizde ağırlamaktan çok büyük mutluluk duyuyoruz.

Komisyonumuz, Başkanımızın da ifade ettiği gibi, bütün siyasi partilerin ortak kararıyla kurulmuş bir komisyon. Amacımız, yine Sayın Başkanımızın ifade ettiği gibi, sektörün bütün sorularını ele almak, dinlemek. Türkiye’nin çeşitli bölgelerini geziyoruz. İki hafta önce İzmir, Muğla tarafındaydık, şimdi Kastamonu’dan itibaren Trabzon bölgesini geziyoruz, önümüzdeki haftalarda Türkiye’nin çeşitli bölgelerini de gezip sektörün bütün dinamiklerini, sorunlarını ortaya koyacağız ve bu çalışmaların neticesinde çözüm önerisi ortaya getireceğiz.

Bu Komisyonun üyesi olmaktan, Sayın Vehbi Vekilimle birlikte bölgeyi temsil etmekten ayrıca memnunum ve mutluk duyuyorum. Buradaki balıkçılarımızın, buradaki sanayicilerimizin, olta balıkçılığı, sanayi balıkçılığı gibi bütün sektörün, bütün dinamiklerin sorunlarını bizler de sizler vasıtasıyla Komisyona getirip bölgemizin bu tür dinamiklerinin hayata geçmesi noktasında üstümüze düşen gerekli vazifeleri yapacağız, sorumluluğumuzu yerine getireceğiz.

Ben tekrar Komisyon Başkanına ve değerli üyelerine bölgemize gelip böyle bir çalışma yapıp sizleri hep beraber dinliyor olmaktan duyduğum memnuniyeti ifade ediyorum.

Tekrar hoş geldiniz Sayın Başkanım.

Sizlere de ayrıca teşekkür ediyorum hem Vakfikebir’de hem Çarşıbaşı’nda sorunları dinledik -ve bundan sonra da devam ediyoruz- Trabzon’un değişik bölgelerinde yine sorunları ve sektörlerini dinlemeye devam edeceğiz. Ben sizlere de teşekkür ediyorum. Sizlerin de Mecliste, Komisyonda sözcüsü ve temsilcisi olacağız. Allah’ın izniyle bu sorunları da hep birlikte çözmek için elimizden geleni yapacağız.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.(Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz de hepinize teşekkür ediyoruz.

Tabii, sektörün bütün paydaşları burada, biraz daha büyükler konuşmuş gibi geliyor ama hem iskelede biz dinledik bunları, notu bende var hem siz ifade ettiniz hem de ilk başlangıçta Kooperatif Başkanımızın ifade ettiği hususlar var. Burada da bize yazılı olarak ifade ediyorsunuz. Bunların hepsi kayıtları geçti.

Genel konular var ifade edilen. Türkiye’de hem Ege Bölgesi’ne gittik, şimdi Karadeniz’deyiz, diğer bölgeleri de dolaşacağız. Onlarda da muhtemelen bu genel konular aşağı yukarı benzer olacak ama bir de özelde şehirle ilgili, ilçeyle ilgili, bölgeyle ilgili hususlar var. Onları da ifade ettiniz, söylüyorsunuz, onların hepsini de kayıtlara geçiriyoruz. Bu söyledikleriniz bizim için son derece önemli. Hepinize bu ifade ettiğiniz hususlar için teşekkür ediyoruz.

Burada bizi sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyoruz. Eğer söylemek isteyip de söyleyemeyen varsa onları da DSİ’deki toplantıya bekliyoruz, orada tekrar ifade etme imkânı olacak.

Hepinize tekrar teşekkür ediyoruz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.37

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.02

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(Trabzon DSİ İstişare Toplantısı)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Su ürünleri sektörünün kıymetli paydaşları, kıymetli bürokratlarımız, burada bulunan kıymetli Trabzonlular, Rizeliler, Artvinliler; hepinizi Komisyon adına hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Bugün Karadeniz Bölgesi’nde gerçekleştirdiğimiz dört günlük çalışma programının, saha çalışmasının dördüncü gününde Trabzon’dayız. Yarın bütçe kanun teklifinin görüşmelerinin başlaması nedeniyle Rize ve Artvin illerinin temsilcilerini de Trabzon’da sizlerle birlikte dinleyeceğiz. Biliyorsunuz, bütçe görüşmeleri Meclis açısından, bütün devletin işleyişi açısından son derece önemli. Dolayısıyla, burada bütün partilerin temsilcileri var, onlarla birlikte bu akşam Ankara’ya geçiyoruz. İnşallah, bütçemiz de bu vesileyle hayırlı olsun diyelim.

Su Ürünleri Araştırma Komisyonu olarak su ürünleri sektöründeki sıkıntıları araştırmak üzere bütün partilerin ittifakıyla kurulmuş bir komisyonuz. Sektörün sorunlarının araştırılması ve çözüm önerilerinin belirlenmesi bizim temel amacımız, gayemiz, hedefimiz. Dolayısıyla, burada sizlerle bir aradayız ama Kastamonu’da başlayan programımız, saha çalışmamız Sinop, Samsun, Ordu, Giresun ve bugün Trabzon’da devam ediyor. Sabah erken saatte başladığımız liman, balıkçı barınağı ziyaretlerimizi bugün yine, su ürünleri sektörünün bütün paydaşlarıyla burada bir araya gelerek, sadece Trabzon değil -biraz önce de söyledim- Rize ve Artvin’i de temsil eden paydaşlarla bir araya gelerek özellikle sizleri dinlemek üzere burada bulunuyoruz. Tabii, başta Trabzon vekillerimiz olmak üzere, onların şahsında bütün Trabzonlulara bize gösterdikleri yakınlıktan ve misafirperverlikten dolayı teşekkür ediyoruz. Bu güzel şehrimizde, Trabzon’umuzda sizlerle bir arada olmak bizim için son derece memnuniyet verici.

Komisyon olarak su ürünleri sektöründe verimlilik, sürdürülebilirlik ve doğayla dost bir sürecin işletilmesini önemsiyoruz. Burada da şimdiye kadar gördüğümüz, Kastamonu’dan buraya kadar gördüğümüz çok memnun edici şeylerden bir tanesi “mavi vatanı mavi ekonomi” diye ifade ettiğimiz bu sektörümüzün paydaşlarının hepsinin söylediğimiz bu hususlarda son derece hassas olması ve onların da sürdürülebilirlik konusunda, verimlilik konusunda ve doğayla dost bir süreç işletme konusunda ellerinden geleni yapmaya hazır olduklarını ifade etmeleri ve bu konuda öneriler sunmaları, çözüm önerileri getirmiş olmaları problem olan alanlarda. Tabii, su ürünleri sektörü özellikle kaliteli proteine uygun şekilde ulaşılması imkânını sağlaması hasebiyle iç piyasa için son derece önemli; yurt içi tüketim için, bizim kendi vatandaşlarımız için, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için son derece önemli. Aynı zamanda bu kaliteli protein yurt dışına da ihraç ediliyor ve ihraç kalemi olarak da sektör olarak çok ciddi, net ihracatçı pozisyonunda olan bir sektör. İhracatımız bu yıl 1,7 milyar dolardı. Bunda her birinin katkısı, emeği var. Birbirine bağlı bir zincirden bahsediyoruz, bütün paydaşların bir zincir şeklinde birbirine bağlı olduğu. Bunlardan herhangi birinin eksik olması hâlinde sektörün her tarafının birbirinden ayrılacağı, sektörün birbiriyle bağının kalmayacağı bir pozisyonunda bahsediyoruz yani yem fabrikaları, işleme tesisleri, üreticilik tesisleri, avcılık. Avcılık kendi içerisinde her ne kadar

ticari avcılık ve geleneksel avcılık olarak adlandırılrsa da ayrılrsa da bunların hepsi birbiriyle bağlantılı. Ticari avcılarımız olmasa İç Anadolu'daki insanlarımızın veya büyük şehirlerdeki insanlarımızın uygun fiyatlı balığa ulaşımı mümkün değil. Geleneksel avcılarımız olmasa deniz kıyısındaki insanlarımızın hem geçim anlamında hem de su ürünlerine ulaşım anlamında ciddi bir eksikliği belki söz konusu olabilecek. Bunun da bilincinde olarak iç piyasada su ürünleri tüketiminin, özellikle balığın tüketiminin artması için gayret sarf etmenin, bunun farkındalığını artırmanın da önemli olduğunu düşünüyoruz.

Ben bu kısa ifadelerden sonra sözü hızlıca size bırakmak istiyorum çünkü sizin söyleyeceklerinizin bizim için son derece önemli. Sadece sorunların tespitini yapmayacağımız, aynı zamanda bu sorunlarla ilgili çözüm önerilerinizin de olduğunu biliyorum. Bunlar da bizim için son derece kıymetli.

Komisyonumuz tam tutanakla çalışıyor. Bugün burada bu konuda uzman arkadaşlarımız var, ne söylüyorsanız kelime kelime Meclis tutanaklarına kaydedilecek. Bu nedenle, lütfen, konuşmaya başlamadan önce kendinizi tanıttın ve bir kurumu temsil ediyorsanız, lütfen, onu da ifade edin ki söylediğiniz hususları kimin söylediği net bir şekilde tutanaklara girmiş olsun. Bugün anlatacaklarınız yazılı şekilde yanınızdaysa lütfen, bize ulaştırın, bunları kayıtlara geçirelim; değilse de uzman arkadaşımız size Meclisimizin resmî e-mail adresini verecek. O da aynen burada olduğu gibi imzalı kâğıt üzerindeki dilekçeler gibi veya ifadeler gibi resmî tutanakları da kayıt altına alınmış olacak, aynı statüye tabi olacak. Dolayısıyla, toplantımızın hayırlara vesile olmasını tekrar diliyor, söz almak isteyenlere söz verelim diyorum. Hepinize teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyenler lütfen, buyursunlar.

Buyurun.

ARSİN MERKEZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MUSTAFA KEMAL ATAR – Hepiniz hoş geldiniz.

Benim barınağında sorunlarım var. 7 üretici var, tabii, çok sıkıntı çekiyorlar, balıkçılar da sıkıntı çekiyor. Bakanlık bize yazı yazdı, “Üreticileri de balıkçı sayın, bir proje yapın, depoları yapın.” Biz belediyeden ruhsat aldık, kapı numarasını da ödedik. Geldiler yıktılar bizim damlarımızı ve üreticilerin yerlerini de. Mahkemeye verdik, kesin karar olarak kazandık. Biz çaresiz. Bize bir çare bulun. Mahkemede kesin kararı kazandık. Bir şekilde bizim ve üreticinin mağduriyeti giderilsin. Ağlarımız yanıyor, üreticinin ağları yerlerde sürünüyor; çalışan işçiler perişan. Bir de barınağımız biraz dar tabii, 7 üreticiye. 50 milyon dolar üzerinde balık çıkıyor. Bizim sıkıntımız şu üst yapılar. Yani hem üretici rahat etsin hem balıkçı rahat etsin. Bize bir proje önerilsin de biz yapalım, yine devlete kiramızı ödeyelim. Benim söyleyeceklerim bu. Yani üreticilik hakkında konuşacak bir şeyim yok. Mahkemenin kesin kararını da size verebilirim, WhatsApp'tan atabilirim, kazandığımızı.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkürler.

Bu vesileyle bir açıklama yapmak istiyorum. Komisyon olarak balıkçı barınakları konusunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, İçişleri Bakanlığıyla ilgili kısmında İçişleri Bakanlığının ilgilileri ve diğer bütün paydaşları ilgili Bakanlıkların da ilgili Genel Müdürlüklerinin hepsiyle bir toplantı gerçekleştirdik. Bu toplantıda konuyu çok geniş şekilde ele aldık. Çünkü hepinizin bize, buraya gelene kadar... Geçen hafta Ege Bölgesi'ndeydik; İzmir ve Muğla'da da, Karadeniz Bölgesi'nde uğradığımız her yerde de ifade edilen buraları Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı yapıyor. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığıyla çevre kirliliğiyle ilgili ayrı bir bağlantımız var. Buraların ÇED raporu süreci Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında. Yine, aynı şekilde imara işlenmesi, imarla ilgili süreçleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında. Belediyeleri ilgilendiren kısmı var, İçişleri Bakanlığıyla ilgili kısmı var, Millî Emlakla ilgili kısmı var, yine, bunların kiralalarının yatırılmasıyla ilgili Maliye Bakanlığı

tarafı var ve Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından da kiralanması durumu var. Kooperatifler ve üst birlikler öncelikli, onların talebi hâlinde. Böyle birçok Bakanlığın yetkilerinin keşiştiği bir alanda oluyor. Dolayısıyla bu konunun çözümüyle ilgili öncelikle imar planlarına işlenmesi, bunların o anlamda, düzgün, imara uygun şekilde yapılması, yine, aynı şekilde, geçmiş dönemde yapılanların içinin dolması, bu nedenle ciddi sıkıntıların ortaya çıkması, teknik anlamdaki eksikliklerden dolayı belli bir dönemden önce, belli bir yıldan önce yapılanların içlerinin dolması; bu hususların hepsi ifade edildi. Sizin söylediğiniz bu husus da bu kapsamda mevzuatla ilgili bir durum. Mahkeme kararınız var, haklısınız; bunu o zaman yıkanlar da muhtemelen mevzuatla ilgili bir gerekçeyle bu işlemi yapmışlardır. Bunların hepsini raporumuzda...

ARSİN MERKEZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MUSTAFA KEMAL ATAR – Belediye Başkanı onun üzerine atıyor, o onun üzerine atıyor. Biz imar dâhilinde yaptık. Mevzuat...

BAŞKAN EMRAH KARAYEL – Bunların hepsini raporumuzda ele alacağız. Bu konunun çözülmesi bütün balıkçılarımız için, Türkiye’nin her tarafındaki küçük-büyük fark etmiyor, ölçeği fark etmiyor, üretici-avcı fark etmiyor; bunların hepsi için son derece önemli.

Bu konuyu da tekrar gündeme getirdiğiniz için teşekkür ediyoruz.

Söz almak isteyenler?

Buyurun.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Öncelikle hoş geldiniz.

Dördüncü kuşak balıkçyım, profesyonel balıkçyım, gırgır balıkçısıyım. Bizi dinlediğiniz için teşekkür ederim öncelikle hepinize.

Efendim, sorunlarımız çok. Aslında çok sorun var ama şu an için, en başta en büyük sorunumuz çalıştırdığımız elemanlar, onlarla çok büyük sorunumuz var. Öncelikle bu işi ele alırsanız. Yani, biz paradan, yasaklardan, devletin her türlü şeyinden vazgeçtik; elemanlarımızdan çok büyük sıkıntılarımız var. Her şeyi kuralına göre yapıyoruz ama bir ilerleme kaydedemiyoruz. Bunlara bağlı birlikler, kooperatifler istiyoruz.

İkinci problem, bizimle alakalı olan birimlerde, gerek su ürünleri olsun gerek...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sigorta, eleman bulma; bunları kastediyorsunuz değil mi?

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Evet.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Kayıtlara net girmesi açısından soruyoruz.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Şimdi, şöyle bir şey: Eleman sorunu dediğimiz, biz sezonluk çalışıyoruz efendim, pay usulüyle çalışıyoruz. Biz denize çıkmadan önce bunlara bir miktar para veriyoruz, buna “polatka” diyoruz. Bunlar bunları alıyorlar, dolaylı yollardan gelmiyorlar, üç gün beş gün geliyorlar, sonradan kaçıyorlar. Sıkıntılar böyle yani. “Anam öldü, dedem öldü, babam öldü.” diyorlar, gidiyorlar, bir daha gelmiyorlar. Bunların bir başları var, “Koca Reis” diyorlar. Onlar elamanları topluyorlar bize. Bunlar da artık gün geçtikçe bize sorun olmaya başladılar. Duyduklarımız... Teknesine göre değişiyor, teknelerde 20 kişi ile 30-35 kişi arasında eleman var. Yani yedeği, işçisi dediğiniz zaman 45-50 kişiyi buluyor, bunların hepsi beraber çalışıyor. Bunlardan komisyon aldıklarını iddia ediyor gemiciler, “Paralarımızı ödemiyor.” diyorlar. Hâlbuki bizim her şeyimiz resmî, gayiresmî hiçbir işimiz yok. Sigortaları var, her

şey tamtakır ama bu iş, bizim mesleğimiz elemansız olmuyor, adamsız olmuyor. Onun için, bunun bir birliği, bir kooperatifi olsa, bunlar buraya başvursa, devletten izin alsa... Bunlar bırakıp gittiği zaman, cezai işlem demeyeyim ama bunsuz da olmuyor. Ne bileyim, gerekeni devlet birimleri daha iyi bilir.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Bu elemanların aylık ücreti ortalama ne kadar oluyor? Sizin için değil yani genelde.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Biz pay usulü çalışıyoruz. Başkanım, şimdi şöyle bir şey: Biz pay usulü çalıştığımız için yani kendi aramızda 10 lira, 15 lira veriyoruz. Şöyle: İzin paraları, 20 lira. Bedel yok efendim, kazançtan pay.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Ortalaması ne kadara geliyor aylık o zaman.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – 25 bin-30 bin liraya gelir efendim.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Peki, öneriniz nedir? Şimdi, biz sorunları tartışıyoruz, tespit etmeye çalışıyoruz. Aynı zamanda da soruna muhatap olan arkadaşların bu sorunun telafisi için bize önerilerini de not alıyoruz yani bu konuda tavsiyeleriniz de çok önemli.

Murat Bey, siz de anladığım kadarıyla tekne sahibisiniz, işletmecisiniz, aynı şekilde, benzer arkadaşlar da var bu işi yapan. Sorunu tabii ki ileteceksiniz ama sorunun telafisi için bizlere tavsiyeniz varsa onlar da kayda geçmesi açısından ve bizim daha iyi bilgi sahibi olmamız açısından çok önemli. Varsa bir öneriniz dinliyoruz.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Şimdi, taksinin bir durağı var, bir dolmuşun var, kamyoncunun var, kumcunun var yani her şeyin ama biz balıkçı olarak ne bileyim yani bunun da bir kooperatifi olsun istiyoruz bir yere bağlansınlar yani.

DENİZ TİCARET ODASI BALIKÇILIK MESLEK KOMİTE BAŞKANI MURAT KUL – Murat Kul Deniz Ticaret Odası Balıkçılık Meslek Komite Başkanımı ayrıyeten de balıkçıyım.

Biz zaten Meclise ilk geldiğimizde teknede çalışanların sigortası ve yeni kanunla ilgili bunları sunduk. Ama son zamanlarda karşılaştığımız konu şu: Dediği gibi tekneye adam alacağımız, işçi alacağımız zaman belli bir avans veriyoruz. Bu avansla beraber tekneye geliyor, çalışmaya başlıyor. Tabii ki on beş gün sonra bırakıp gittiği oluyor, o parayı alıp gidiyor. Biz buna şöyle bir fikir getiriyoruz: Hani bunlar denize çıkmadan önce Tarım Bakanlığından veya benden bir izin belgesiyle bu sarı kâğıdı dün akşam çıkarıp göstermiştik ondan ayrı bir kâğıtla beraber, yeşil bir tane veya kırmızı bir kâğıtla beraber benim imzama beraber Tarım Bakanlığından gidip örnek: “Saral Balıkçılığın teknesinde çalışacağım.” diye bir belge alabilir, bu belgeyle beraber benim tekneme gelir. Başka bir tekneye gittiği zaman diğer balıkçı arkadaşımız da “Bu belgeyi bana sunar mısın, senin belgen nerede?” diyerek o arkadaşlardan, o teyit edilebilir. Tabii, bu kapsamlı konu zaten bu sezon bunu yetiştiremeyiz bunun için bir çalışma yapılabilir ama tamamen SSK’yle ilgili ayrı bir konu onu zaten vermiştik size, bunu sunmuştuk. Bu ayrı bir konu, bunun çalışmasını da biz sunarız, ona göre tekrar bir çalışma yaparız yani Sayın Başkanım.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Gelen paycıların gemi adamı cüzdanı var mı?

DENİZ TİCARET ODASI BALIKÇILIK MESLEK KOMİTE BAŞKANI MURAT KUL – Bunlarda gemi adamı cüzdanı yok, biz de pay usulü çalıştığımız için bu sarı kâğıtlardan alıyorlar, Tarım Bakanlığından bunu gidip alabiliyorsun, gemici belgesi de yok, tarım işçisi olarak düşünün bizi yani sezonluk işçi. Tabii, burada da zaten çok sıkıntı yaşıyoruz o SSK konusunda değişmesini istediğimiz bu. Tarım işçisi bir ay çalıştığı zaman problem yok dışarıda ama denizde çalıştığı zaman tarım işçisine

bir ay sonra Sahil Güvenlik sigortasını sormaya başlıyor ama biz son zamanlarda SSK'sini yaptırmaya başladık. Tabii, bunun içinde yeşil kartı olan var, emekli olmuş olan var bu çok büyük kapsamlı bir konu. Bunu balıkçılıktan, su ürünlerinden apayrı bir çalışmamız lazım diye düşünüyorum Sayın Başkanım.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Şimdi, biz bu konuyu daha önceki çalışmalarımızda dile getirmiştik, bilmiyorum hatırlıyor musunuz? Gemide herhangi bir işi yapmak için gemide bulunan kişiye gemi adamı denir. Yani ağ da atsa, ağ da toplasa veya toplanan balığı istifle etse, sahile de verse gemide bir iş yapıyor, onun iş yeri gemi dolayısıyla kendisi de gemicidir. Yani makine dairesinde bir yağcı çalışıyorsa, mutfakta aşçı çalışıyorsa, güvertede raspacı, boyacı çalışıyorsa ağı atan da toplayan da o da bir gemi adamıdır, arada hiçbir fark yoktur. Zaten Başkanım, başından beri konuştuğumuz da o yani gemi adamından limanı, limandan diğer paydaşları birbirinden ayıramayız. Bugüne kadar bunlar kendi aralarında biraz münferit hareket etmiş yani balıkçı denmiş, balıkçı dediğin ne? Balıkçı değil, işte basbayağı gemici. Sonuçta denizde yüzen bir vasıta var, ticari amaçlı, kuralları bellidir yani Türkiye’de bellidir, dünyada bellidir siz de bir şekilde ILO standartlarına tabisiniz, MARPOL’a tabisiniz bütün şartlar sizin için de geçerli. Yani sonuç şu: Bizim balıkçı teknesi dediğimiz bir gemi, balık tutuyor öbürü de yük taşıyor, öbürü de yolcu taşıyor aralarında hiçbir fark yok aynı şey yani. Tabii, meseleyi inşallah topladığımızda daha anlaşılabilir bir düzen kurmuş oluruz.

Teşekkür ederim.

DENİZ TİCARET ODASI BALIKÇILIK MESLEK KOMİTE BAŞKANI MURAT KUL – Ben son söz alayım bununla ilgili Sayın Vekilim. Bu sarı kâğıttır, bizde bu sizin tersanecilik ve işte denizcilik geçmişiniz olduğu için bizde makine tayfası makine cüzdanı alıp bir kursa gidebilir ama tayfa bir kursa gitmiyor, bir kursa tabi değil ama bu sarı kâğıdı aldığı zaman bir balıkçı tayfasıdır. Zaten o biz o gemici cüzdanlarını onlara alamayız, onların çok büyük eğitimden geçmesi lazım ve bambaşka bir şey ama bu sarı kâğıdı daha da özelleştirip daha da geliştirebiliriz. Bunu yaptığımız zaman teknenin adı yazabilir ve bunu kaybetti, bunu yoldan geçen biri de alabilir der ki: “Ben bu sarı kâğıdı almaya geldim.” bir belge sunar kooperatifi ortaksa bunu alabilir. Ama bunun altına o teknenin bilgisini yazıp sisteme girebilirsek bunu belki kayıt altına sokarız. Dediğim gibi çok kapsamlı bir konu bunu apayrı bir çalışırsak, biz de çalışırız biz de bir şeyler sunup getiririz. Bununla beraber dediğim gibi daha önceki SSK denize apayrı bir kanun gelmesi lazım. Yıllardır bizi devlet idare ediyor Allah razı olsun ama ilerde beş sene sonra, on sene sonra belki tekneler şu vaziyette teknelerde adamın yatması bile yasak, denize bizi çıkartmayacak veya diyecek ki sen beni on iki saat çalıştırdın, on beş saat ama biz gün geliyor bir hafta çalışmadığımız oluyor. Denizciliğe apayrı bir kanun düzenlenmeli bunu da zaten Mecliste size sunduk efendim ama dediğim gibi bu son zamanların en büyük problemi. Yasakları da tartışıyoruz, problemleri de tartışıyoruz ama inşallah bunu yakın zamanda çözeriz.

Çok teşekkür ediyorum.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Ben bir şey öğrenmek istiyorum. Şimdi, bu bahsettiğiniz sarı kâğıtlar dijital bir ortamda bütün kurum, diğer ilgili kurumların görebileceği bir ekranda yazılımda mevcut mu yoksa sizin yazdıklarınız sizin ekranda mı kalıyor?

DENİZ TİCARET ODASI BALIKÇILIK MESLEK KOMİTE BAŞKANI MURAT KUL – Tarım Bakanlığı sisteminde, Tarım Bakanlığında bunu kaybettiğim zaman yenisini çıkartabilirim.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Şöyle bir şey: Şimdi, sizin tayfanızın bir başka gemiye gitmesi hâlinde diğer gemi sahibi o tayfanın daha önceden kimle sözleşme yaptığını ekrandan görebiliyor mu?

DENİZ TİCARET ODASI BALIKÇILIK MESLEK KOMİTE BAŞKANI MURAT KUL – Yok onu görmüyor, öyle bir sistem yok.

NAZIM ELMAS (Giresun) – O tür bir yazılım olsa bu kaymalar belirlenmiş olur.

DENİZ TİCARET ODASI BALIKÇILIK MESLEK KOMİTE BAŞKANI MURAT KUL – Evet, istediğimiz bu sistemin kurulması Sayın Başkan.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Bizim sıkıntılarımız öyle bir taneyle bitmiyor Başkanım.

Şimdi bir ikinci sıkıntımız denizlerde gezerken zaman yasağı, mevki yasağı, kulaç yasağı var devletimizin belirlediği zamanlar şartlarla beraber. Şu anda aralık ayındayız efendim, balık nasıl on beş gün dolunay var, on beş günlük karanlık var -yani biz yakamoz diyoruz buna- bu balığın da geçiş dönemleri var, şu anda tam onun geçiş dönemi. Tam seneyi hatırlamıyorum ama Murat bu sabah, akşam üç... Yani şu anda gündüz on beşle beraber sabah 09.00’a kadar avlanma serbestimiz var, hamsi serbesti var, sadece hamsi balığında bu var, diğer balıklarda yok Başkanım. Şimdi, aralık ayı geldiği zaman balık bile ona göre adapte oluyor, şu anda gündüze döndü balık. Yani akşamleyin biz denize saat 15.00’te çıktığımız zaman av süresi başladığı zaman balık dağılmış oluyor, doğanın kanunu bu efendim. Biz bunu yıllardan beri tecrübe etmişiz sadece bu saat 09.00 ile 15.00 yasağı sadece gırgırlara mahsus ama orta sular, trolçüleri vesaire bunları kapsamıyor, nasıl olduğunu da biz de bilmiyoruz yani. Biz o zamanlar daha küçüktük, aklımız ermiyordu nasıl oldu bilmiyorum ama biz istiyoruz buna bir düzen gelsin, bir yapılanma olsun yani. Biz ille de troller çalışıyor ediyor demiyoruz onlar da sonuçta ekmek yiyorlar. Sürdürülebilir avcılığı devam ettirmek istiyorsak onların da biraz bize müsamaha göstermelerini istiyoruz, bununla ilgili de bir çalışma yapılırsa seviniriz. Bu aralık ayı geldiği zaman balıklarımız daha sığ sulara gelmek mecburiyetinde kalıyor çünkü sularımız soğuyor doğa şartlarından dolayı, mecbur sahile geliyorlar, derelerden akan suların minerallerini yemek için, planktonlarını yemek için sahile geliyorlar. 24 metre kulaç yasağı var, bunun da göz önünde bulundurulmasını istiyoruz daha önce 10 kulaçtı yani 18 metreydi ama bu ayın 15’inde yine 18 metreye düşecek kanunda yeri var ama bunu bir nebze olsa eski sisteme döndürülmesini istiyoruz. Çünkü balığın aklı var ama bizimle konuşamıyor, biz onu bir şekil görüyoruz, buluyoruz, peşine gidiyoruz, tutuyoruz mecburuz da başka türlü bizim yaşama şansımız yok, yaşamak için öldürüyoruz bu doğanın kanunu. Yani belki konuşmalarımız biraz şey oluyor ben doğal olduğum için doğal konuşuyorum yani yanlış anlamayın efendim yani.

Bir ikinci husus, bu yasaklarla ilgili resmî birimler, Sahil Güvenlikler biz onlardan şikâyetçi değiliz ama biraz daha bilgilendirirlerse biraz daha esnek olurlarsa biz çok seviniriz. Yani doğal afet dediğimiz bir olay var Başkanım, biz ağ attığımız zaman o ağ bizim değil ta ki teknenin üzerine onu alana kadar, böyle bir ortam var. Yani akıntı, hava şartları bir anda değişebiliyor yani 200 metre, 300 metre, 500 metre ileride hangi akıntıyla, hangi şekilde karşılayacağımızı kimse bilemez yani cihazlarımız var, ölçüm cihazlarımız var, her şeyimiz var ama öyle bir an geliyor ki bir anda havada hortum oluşabiliyor yani yağmur yağarken güneş doğuyor denizde de bunlar var yani. Daha önceden bunun üzerinde devlet kanun çıkarmıştı Başkanım. Yani ağ attığı yerin, GPS’de harita üzerinde çizgilerimiz var yani seyrettiğimiz haritanın üzerinde bizim çizgilerimiz görülüyor, avcılık yaptığımız yerler, her yer orada beyan ediliyor yani. Kanunda demiştik ki devlet: Siz gayriresmî iş yapmadıktan sonra, çizgileriniz doğal ortamdaysa size ceza yazmayacağız ama ağları bir tekne hani ağı denize sardıktan sonra, onun altını büzdükten sonra bizim avcılık işimiz bitiyor Başkanım, av yasağı bitiyor, iş bitiyor ondan sonra biz 3 kilometre, 5 kilometre, 10 kilometre de gitsek yani ağ üzerinde bizim ağızımızın içine hiçbir balık girmez, giremez öyle bir şans yok, av yasağımız bitiyor çünkü iş bitiyor. Şimdi, geçen akşam aynısı bizim arkadaşla oldu, teknesi küçüktü hava muhalefetinden dolayı sürükledi onu sular, akıntı çoktu, düştü kıyı suyuna ama avcılık faaliyeti yapmıyordu, avını bitirmiş, teknesini, ekmeğine alıyordu Sahil Güvenlik ona ceza yazdı, ne kadar dil döktüyse yaranamadı “Git ver mahkemeye.” diyor. Biz bunları istemiyoruz Sayın Başkanım, yani biz devletimizi seviyoruz, güzel bir ülkede yaşıyoruz ama biraz daha bilinçlenirlerse, biraz daha esnek olurlarsa, biraz daha bizi dinlerseler çok memnun oluruz. Hiçbir

şikâyetimiz yok onlarla bize “Dur! diyorlar duruyoruz, “Gel.” diyorlar geliyoruz yani başka bir şey yok ama yani sonuçta biz de insanız efendim, bizim de istem dışı işlerimiz oluyor, rüzgâr geliyor, akıntı geliyor yani şöyle bir şey düşünün ki bir yağmur yağdı, evin içindesin, üstüne de sel geldi, evini aldı gitti. Ne diyebilirsin, ne yapabilirsin? Biz de böyle olabiliyoruz yani normal bir toplantı... Şimdi, buraya geldik, oldu ki yolun kıyısından giderken araba geldi bir suya vurdu etti seni hep çamur, üstten aşağı ne yapabilirsin, bir şey yapabilir misin? Biz de böyle oluyoruz yani bizim ağırlarımızı suya indirmemizle çekmemiz maksimum bir buçuk iki saati geçmez normal koşullarda, herhangi bir aksilik olmadıktan sonra ama öyle zaman oluyor ki biz sarık diyoruz yani ağın bulaşması diyoruz, saatlerce kalabiliyoruz ağ üzerinde. Bazen tonajlı yüksek miktar hamsi olduğu zaman bunlar günün şartlarına göre değişiyor, çok uğraştırıyor on saat, on iki saat ağ üzerinde kaldığımız oluyor. Bu sefer zaman geçiyor ama resmî Sahil Güvenliğe bildiriyoruz yani. Biz koordinat veriyoruz, buradayız, başımıza bu iş geldi onlar da bize yardımcı oluyor. Ama bu şikâyetler limanların taşlarından, evlerden, balkonlardan, ne bileyim dağlardan sürekli geliyor, devletimizin millî serveti Başkanım heba olup gidiyor, asılsız. Neymiş bizim egzozlarımız onları uyandırmış, neymiş biz gelmişiz onun profilini bozmuşuz, orada ses yapmışız. Samimi söylüyorum Başkanım yani. Biz devletimiz ve milletimiz için çalışıyoruz, en az 500 kişiye ben ekmek veriyorum yani bildiğim bir fabrika; 55, 60 kişi çalıştırıyorum Başkanım. Ama bunu 3 ile 5 ile çarptığınız zaman bir fabrika oluyor yani bayağı bir sektör. Denizi bilmeyen oltacı dahi gayriresmî oltacılar, zıpkıncılar, bombacılar, denizi bitiren bunlar Başkanım, size samimi söylüyorum. Ben balıkçılığın bütün hepsini yaptım, 8 yaşından beri suyun içindeyim, dördüncü nesilim. Denizin balığı tutmakla bitmez çünkü Bismillahirrahmanirrahim Mevla diyor ki: “Rızkından şüphe eden benden değildir.” Onun için biz balığı tutmakla bitiremeyiz ama nasıl bitiririz efendim? Eğer bu yavru zamanı bunlara bomba, zıpkın, ışık kullanırsak illaki bitecek yani hiç çare yok.

Limanlarımızda sorunlarımız var. Bu konu herhâlde Sahil Güvenlik yani biraz daha iyi olursa onu da kapatalım.

Bir başka konu, ben Yeniçam Tersanesi Kooperatifi Başkanımı 2008’de devletimiz bizim limanımızı devlet karar alarak yıktı ve “Size liman yapacağım.” dedi. 2008’den beri efendim limanımız yok. 5 tane profesyonel balıkçı teknemiz var, 35-50 metre arası profesyonel teknelerimiz var. En az ağı olanın 2 tane ağı var; bizim gibi büyük teknelerin 3 tane, 4 tane ağı olan var. İşte, istavrit ağı, hamsi ağı, palamut ağı, orkinos ağı... Var yani teknelerimiz. Bunları biz barındıramıyoruz. Başkanım, güneş, yağmur; güneş, yağmur ağılarımız yanıyor taşlarda. Yani bunlara bir çatımız, bir yerimiz yok, idare edecek yerimiz yok. 2008’den beri devletimize yalvarıyoruz, yakarıyoruz, Allah razı olsun, gene ışık tutuyorlar bize yani esirgemeyiz anlayışla karşılıyorlar bizi, yetkili yerlere bildiriyorlar ama 2024’e giriyoruz efendim, şimdi, bir tane liman yapacaklarına dair bize söz verdiler, yapacakmışlar ödeneği çıktı ama onu yetkili yerlere ben Kooperatif Başkanı olarak bildirdim. Ben de yeni Kooperatif Başkanı oldum. Bildirdim Başkanım ama eğer o liman orada olursa... Geçen gün bilmiyorum 6 Deniz Kuvvetlerini personelini ben denizden aldım. Birinin ayağı kırıldı yani ağır yaralı yok. Doğal afet oldu, tsunami gibi bir şey eğer ben olmasaydım orada -yani ben derken tabii Allah’tan vesile oldu, bizler yani balıkçılar- hepsi ölecekti efendim albayından tut -albay da vardı orada İbrahim Albay’ımız- hepsi ölecekti, buna emin olun. Ne itfaiye ne AKUT hiç kimse limana gelemedi. Can kıymetli, nasıl geleceksin? Su üstten aşağı, gökten aşağı yağıyor ama biz balıkçılar olarak teşkilatımızla, bilincimizle beraber, gayretimizle beraber onları oradan aldık. Allah’a şükürler olsun can kaybı olmadı.

Şimdi, bunları beyan ederken biz işin ehline biraz danışılsın, bizlere de biraz sorulsun istiyoruz. Yani biz kimsenin... Yani siz büyüklere tabii seçilmişsiniz, buralara bizi dinlemeye geldiniz, çok gurur duyuyoruz yani bizim gibi balıkçıları karşınıza aldınız, dinliyorsunuz; çözüm olacağına da inanıyoruz ama istiyoruz ki bizi de biraz dinleyin. Bizim de sorunlarımıza kulak verin, gerçekten mağduru. 2008, elektriğimiz yok, suyumuz yok, yolumuz yok. Yani malımız, canımız bile güvende değil. Limana kimin

girisip çıktığı belli değil. Kapı istiyoruz, ne bileyim nizam istiyoruz. “Kiralayalım.” diyoruz. Hiçbir şekilde bir yere ulaşamıyoruz Sayın Başkanım, ulaşamıyoruz. Neden olduğunu da bilmiyorum. Devlet birimleri küçük balıkçımıza, bizlere, büyük balıkçılarımıza -varız orada- Sayın Soylu, döneminde, o zaman dedi ki: “Siz burada limanız olana kadar söz veriyorum, burada barınacak şekilde kulübe, baraka yapabilirsiniz.” Çünkü ağlar güneşte, yağmurda yanıyorlar. Maliyetler yükseldi, 30 lira olan ağ, şu ağ 300 lira oldu. Şimdi, devletimiz bize ecrimisiller, cezalar, yıkım kararları bin tane dayatma yapıyor ama her dönem bir şeyler oluyor, bir şekil kalıyoruz. Yani gerçekten liman hususunda da çok büyük sıkıntımız var Başkanım. Kayda geçerse sevinirim. Bir liman yapacaklar bize onu diyordum eğer o liman orada olursa bütün balıkçı ölecek, buna adım gibi eminim çünkü koca limanı yerle bir etti ama o balıkçı limanı da orada olsa ölecek çünkü orada liman olmaz efendim. Derenin ağzında liman olmaz, olmaz. İki günde dolacak, sığlaşacak, yaran deniz ufak kayayı alabora yapacak; gözü yaşlı yetimler kalacak, anneler kalacak. Yani öyle çok doluyuz, gerçekten çok doluyuz, anlatmakla bitmez. Yani ağından tut, cihazımızdan tut, mazotundan tut, adamından tut...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yavaş yavaş toparlayalım lütfen.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL –
Yani başkalarına da söz verelim.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sağ olun, teşekkür ediyoruz.

Bu taraftan, buyurun.

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Özür dilerim, sesim biraz kısık.

Öncelikle böyle bir organizasyon düzenlediği için Büyük Millet Meclisimize teşekkür ederim. Barış Bey’e, Sayın Vekilimize, yıllardır bu işleri takip ettiği için de ayrıca özel bir teşekkürümü sunuyorum.

Ben Hasan Kuzuoğlu, Rize merkezli bir firmayım; Kuzuoğlu Grup şirketler topluluğunun Yönetim Kurulu Başkanım ve kurucusuyum. 700 civarında çalışanımız var. Türkiye’nin, güzel ülkemizin 21 şehrinde çiftliklerimiz ve iş yerlerimiz var. Bütün otomotivin vesaire bulunduğu ihracat sıralamasında Türkiye genelinde de ilk 500’e giren bir firmayız. On iki-on üç yıldır ben bu sektörde faaliyet gösteriyorum. Öncesinde Gazi Eğitim Fakültesi mezunuyum. On üç sene Amerika’da yaşamışlığım var. Güzel İngilizcesi ve İspanyolcası olan, dünyada ne olup bittiğini takip edebilen bir iş adamıyım. Genel sorunlardan bahsedeceğim, ondan sonra böyle bir iş adamının gelip gelip nerede takıldığıyla ilgili güncel en büyük sorunuma gelmiş olacağım.

Öncelikle piyasadan başlamak istiyorum. Biz bu sene üreticiler olarak -Trabzon Birlik Başkanımız da burada, İlker Bey, o da beni onaylayacaktır- bu sene 100 bin ton somon ürettik. Somondan bahsedeceğim birazcık. Çipura, levrek, midye üretimi de olan biriyim Ege’den beri ama somonda bir drama yaşadık bu sene. 50 bin tonluk geçen yılki üretimimiz çok hızlı bir büyümeyle bu sene 100 bin tona çıktı. Kiloda 1 dolar ortalama zarar eder oldu sektörümüz. Tabii, hızlı bir büyüme vardı burada. Devletimizin verdiği ve öngörülebilir büyümenin hepsinin başımızın üstünde yeri var ama bir iş adamı olarak benim öngöremediğim konular oldu. Bu nedir? İç sularda ruhsatsız üretim Barış Bey. Yani Keban’a bir gittik “Ne oluyor?” diye balık çünkü tahminlerimizin üzerinde çıkıyor, arz çok fazla. 25 tonluk bir tesis satın aldım orada. 4 tane kafes olması gerekiyordu. Satın aldığım yere gittim, bir başkası var. 60 tane kafes atmış, üretim yapıyor, ruhsatı bile yok. Bu şekilde şikâyetlerimizi yaptık. 7 tane ruhsatsız iş yapan kişiyi yakaladı devletimiz. 3 bin ton ruhsatı olan insanın 15 bin ton ürün yaptığına rastladık. Dolayısıyla bu bir iş adamı için, bir sektör için öngörülebilir bir şey değildi. Denizde ne yapılıyorsa kurallar çerçevesinde yapılıyor. 1 metre bile taşamıyoruz ki doğru olan da

budur, ruhsat neyse onu yapıyoruz. Ben iç sularda -bunun kayıtlara geçmesini rica ediyorum- 4 kafe ruhsat devletimizin öngördüğü araştırmalar sonucunda, çevre etkileşim raporlarıyla birlikte herkesin ona uyması için tarım il müdürlüklerinin görevlerini tam olarak yapmasını rica ediyorum. Biz Türkiye genelinde böyle bir sorun yaşadık. Bunu Sayın Tarım Bakanımıza da Su Ürünleri Genel Müdürlüğüne de ilettik, onlar takip ediyor ve aksiyona geçtiler. Ama bu haklarımızın ve bu durumun takibini ayrıca sizlere de emanet ediyoruz. O yüzden bir kez daha üzerinden geçmek istedim.

Bütün bunların dışında tabii ki bir Norveç modeliyle üretimde sektörlle birlikte konuşarak ruhsatların bilinçli bir şekilde azar azar artırılması, her yıl yüzde 3-5 artırılması taraftarayım. Bunu da ilettik ama ne yapıyoruz? Siyasi baskılarla birilerini kollamak için bazen kafamıza göre ruhsatlar veriyoruz ve sektör birdenbire büyüyor ve o arada da çantacılar peydahlanıyor, ortaya çantacılar da çıkıyor. O konuya da gireceğim ama fiyatla ilgili istikrarın sağlanabilmesi için Rize’den bir örnek vereceğim, özel sektör çay fiyatlarını müstahsile kırdığında Muhammet Vekilimiz, Sayın Osman Aşkın Bak, Hayatı Yazıcı o dönemde bir planla geldiler, 2 milyar TL’lik bir KGF ayarlandı, bu KGF sadece çay fabrikalarının kullanabilmesi içindi. Şart ne getirildi? Tabii, etik bir şey bu yani etik anlaşma. Bir kanun olarak getirilemez ama o KGF kullanabilme şartı olarak müstahsilden ucuz çay almama şartı getirildi. O yazı da çay borsasından istendi. Burada benim teklifim ve talebim, biz üreticiler içinde bir KGF çıkartılırsa ve o KGF’de de balığın fiyatı, maliyeti hesaplanır -sayın vekillerim, 6 dolar mı denir?- “Yüzde 30 karlılıkla satacaksınız.” diye şark getirilir. Mesela 8 dolar. O KGF’yi kullanabilme şartı olarak 8 dolardan aşağıya balık satmama şartı getirilir. Bu yazı da Genel Müdürlüğümüzden ve İlker Bey’in de bağlı olduğu Merkez Birliğimizden istenebilir. Bu parayı yani bu fiyatlara satabilen kişiler sadece bu KGF’yi kullanırsa fiyatları da düşürmezler arkadaşlarımız diye düşünüyoruz. Çünkü evet kontrolsüz üretimden dolayı bir arz fazlası oldu ama realiteye döndüğümüzde de fiyatlar neden düşüyor? Hepimizin paraya ihtiyacı var, aylık ödemeleri var. Benim firmamın aylık ödemesi 350 milyon TL civarında. Dolayısıyla, bu paraya ulaşabilmem için balığı satmam gerekiyor. Aynı derdi İlker arkadaşım da yaşarsa ben “6 dolar” diyorum, o “5,5 dolar” diyor. O “5,5 dolar” deyince ben “5 dolar” diyorum. Hepimizin paraya ihtiyacı var ama çıkıp ben devletimden bedava para değil, borç alabilirsem, KGF’yle alabilirsem o balığı satmam, depolarımda saklarım. Ülke olarak bu sene muhtemelen 100 milyon dolar zarar ettik. Bu bizim iş adamlarımızdan çıktı, yurt dışındaki kişileri doyurmak için gitti diyelim ama KGF’yi getirebilseydik, mesela, bize destekleme de vermeyin, destek de istemiyoruz; bize fon yapın, paralarımızı alın, desteklemelere gerek yok oraya koyun, bize borç kullandırın yeter. Tabii ki burada da yani konumuzun dışına çıkacak ama ben düşük faizden de yanayım. Düşük faiz sayesinde ben İlker Bey’le birlikte ortaklaşan yem fabrikası kuruyorum Samsun Havza’da. Yüzde 9 faizle 200 milyon TL kredi kullandık. Böyle bir şey olamaz. Tabii ki doların stabilize edilmesi için, KKM’yi suistimal edenler oldu, onların önüne geçilsin ama bu kredilerle yola çıktık şimdi de politika değişti, yüksek faiz, bu sefer kredi alamıyoruz. Yani öngörülebilirlik, düşük faizse sonuna kadar düşük faiz... Şimdi, buna mı döndük eyvallah, bu da başımızın üstüne ama sık sık değişmeler bizim öngörülebilirliğimizi kaybetmemize sebep oluyor. İş adamı olarak tek dileğimiz öngörülebilir olması.

Süreç içerisinde pandemi yaşadık, Rus uçağının düştüğü oldu Türkiye’de, balık satamaz pozisyonuna düştük. Pandemide üç ay balık satamaz olduk. Böyle durumlar da oluyor. Ülkemizde darbe girişimi oldu. Ukrayna savaşı yaşandı. Ciddi bir enflasyon yaşanıyor bütün dünyada; Rusya’da ve Japonya’da ana pazarlarımız oralarda... Bu gibi durumlarda kullanabilmek için de bizim o krediye ihtiyacımız var Sayın Başkanım.

Gelelim, dönelim ruhsat konusuna, çantacılar verilme konusu konusuna. Tabii ki bölgemizin, illerimizin vekilleri gelen kişilere yardımcı olmak niyetiyle olaya yanaşılıyor. Biri gidiyor, diyor ki: “Ya fırsat eşitliği, ben de çiftlik alacağım. Onun var benim niye yok? Ben de Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyım.” Çok da haklı alıyor tesisi, üç gün sonra geliyor bize satmaya kalkıyor. Çantacı ama tabii,

vekillerimiz de direkt yüzlerine karşı “Sen çantacısın, sana veremeyiz.” diyemez. Vekillerimiz çıkıyor, bölgenin siyasetçisi olarak vatandaşa yardımcı olmaya çalışıyor. Neden alamıyorsun? Falan filan diye. Gidiyor 3-4 vekille birlikte adam sırayla Genel Müdürlüğe gidiyor. Genel Müdür bir bürokrat ne kadar direnebilir ki bunlara? Sonunda vermek zorunda kalıyor. Yani “off the record” söyleyeceğim, tam da bilgi vermeyeceğim ama “record” da yapıyorsunuz tabii ki son altı ay içerisinde...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şu an kayıt altında.

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Eyvallah, alın kayıt altına şifreli konuşacağım.

Son altı ay içerisinde 20 liralık lisans satın aldım ben, yirmi liralık. İster 20 TL kabul edin, ister 20 bin TL kabul edin, ister 20 milyon TL kabul edin, ister 20 milyon dolar kabul edin; az çok fikir üretebilen rakamın ne olduğunu bilir ama ben söylemeyeceğim. “Acaba 20 milyon dolar mı?” diye gelerseniz 20 TL’ye aldığımı iddia edeceğim. Keza bu aldığım yerler fatura da kesmiyor ki zaten, hepsi açıktan dönüyor; çantacı. Ülkemde iş yapmak için neden ben bu adamlara mahkûm ediliyorum? Dolayısıyla bunları da Genel Müdürlüğümüze ilettik biz Sayın Başkanım. İhale sistemi getirilmeye çalışılıyor. O ihaleye de her kafasına gelenin girebilmesini de istemiyoruz. Bir iş bitirme olmalı yani büyük firmalar da gelip -Pepsi- mesela bizim Sabancı’yla mücadele etme şansımız var mı? Girer o toplar, döner bizi satar... Böyle şeyler de istemiyoruz. Bir iş bitirme olmalı, sektörden gelinmeli, ihaleye girme şartları olmalı, ihaleyle bu tesisler verilsin istiyoruz. Genel Müdürlüğümüzün bununla da ilgili çalışması var, biz Genel Müdürlüğümüzden ve Bakanlığımızdan çok memnunuz, bunlar yıllardır gelen sorunlardır. Sayın Sinop Vekilimiz Barış Bey de yakinen takip ediyor benim bildiğim kadarıyla ama Sayın Vekilim sadece burada da bunu dile getirerek sizlere bu davayı da emanet ediyoruz. Kimseye lütfen yer verilmesin. En son bir tane Rize’de Muhtarlar Derneği Başkanı yer almış, 1 dedim -siz tahmin edin ne olduğunu- kabul etmedi 2 istiyor beyefendi ve şimdi yine siyaseti kullanarak başka yerleri de almaya çalıştığını duyuyorum. Ama tabii ki, o siyasetçilerimize işin ne olduğunu biz de anlatıyoruz, bu şeylere alet olmayacaklardır diye düşünüyoruz.

Türk insanından, Türkiye’deki somon tüketiminden bahsettik. Türkiye’de somonu İshak Alaton’dan sonra Karadeniz’de 1 kiloluk beyaz etli somon olarak yaptık biz, bunu ilk 4-5 kilolara getirebilen ve bunu ticari olarak Japonya’ya Türkiye’de ilk satan kişi benim. Bunun ticarileşmesini ve bu sektörün aslında oluşması için ilk kıvılcımı -somon sektörün diyelim- yakan kişilerin başında ben geliyorum. Biz bunu ilk çıkardığımızda Norveç’ten ithal ettiğimiz somonda ciddi bir düşüş yaşandı, ithalat durdu çünkü bizim somonumuza ciddi bir talep geldi ama ülkemizde öyle üçkâğıtçılar var ki Sayın Trabzon İl Müdürlüğümüze dedim ki: “Ya, Konya’da çok kötü hatıralarım var, Konya deyince üçkâğıtçılık aklıma geliyor.” Yani bütün Konya’yı ayrı tutuyorum, onu da belirttim ama maalesef 1 kişi yetiyor işte. Hemen “Şu mu?” dedi bana söyledi, orada bir üçkâğıtçı var, bir üçkâğıtçı var, yemin ederim köpeğinize yedirmeyeceğiniz balığı Türk insanına satar, askeriye satar, bütün askerî ihaleleri de o alır, devlete satar; sıkıştı mı başları, bunlar devlete koşar. Hemen alsın, devlet alsın, askeriye alsın, Mehmetçik’e yedirelim hepsini kafasındaki insanlar. Biz bu kötü balığı Türk insanına yedire, yedire, yedire Türk insanı artık geliyor “Türk somonu” dediğimizde 150 TL’ye almıyor, dönüyor Norveç somonunu alıyor 600 TL’ye. Dolayısıyla Komisyondan ricam, bir kalite standardının getirilmesi ve o standartlar dâhilinde olan balığın satılabilmesi, aksi hiçbirinin verilmemesi. 3 harfliler diyoruz ya, 3 harflilerle...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Toparlayalım yavaş yavaş.

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Toparlayalım peki.

O süpermarketlerle ben birkaç defa çalışmaya çalıştım. Ya adama gidiyorsun “Balık satalım.” diyorsun “Yüzde 20 su vur üstüne.” diyor. “Ya, nasıl vurayım, olmaz.” diyorum dolayısıyla çalışamadım ben o süpermarketlerle. Vatandaşımıza su satıyorlar vesaire vesaire. Neyse benim en büyük sorunuma geleyim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Uluslararası standartları getirelim onlara...

On beş dakika oldu, bence çoktan gelmiş olmanız lazım.

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Ben on beş dakika konuşmadım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ben kronometre tutuyorum herkes konuşurken.

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Öyle mi Sayın Başkanım?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Uluslararası standartları getirelim herkes razıysa, orada belli, Avrupa’da Amerika’da yüzde kaç “glaze” mi diyorsunuz ona?

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – “Glazing” evet.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Onunla satacağınız belli. Getirelim.

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Getirin.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Hani getirelim eğer sektör bu konuda şeyse, başı da sektör çeksin.

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Biz ne getirileceğini de söyleriz, nasıl olacağını da...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bitince size söz vereyim.

Toparlayalım on beş dakika oldu.

Buyurun.

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Son sözümü söyleyeyim. Yani bu kadar işlerle uğraşırken, bütün dünyayla uğraşırken Artvin’in Hopa ilçesinde 4 tane tesisim var. Devletim bir liman yaptı bundan dört sene önce orada balıkçı barınağı, tam 80 milyon TL maliyetle. İmtiyazlı bir şekilde o bölgede kurulan kooperatifin sadece onların bu ihaleye girme hakkı var, girip almış adam yıllık 18 bin TL’ye. Bu paranın bir kuruşu da devlete gitmiyor. 18 bin TL yıllık. Ben Arsin Kooperatif Başkanını dinlerken gözlerim yaşardı, keşke oradaki Kooperatif Başkanımız da öyle düşünceli biri olsa yani üreticiler için bir şey, veya işte, avcılar için bir şey yapmaya çalıştığını söylüyor. Bu arkadaşımız oturmuş ve benden tam 4 milyon 800 bin TL para istiyor, devletimden 18 bin TL’ye aldığı yer için. Bununla ilgili -kısa kesmek için- çözüm önerilerim de var da hepsini biz sunduk Bakanlığımıza, size de emanet ediyoruz bunu. Ama siz bu sorunları çözene kadar da ortada bir vaka var. Yani olay çok geriliyor. “4 milyon 800 bin TL Hasan Kuzuoğlu veya Kuzuoğlu Group” diye benden istenmemeli. Trabzon Beşikdüzü’ndeki limanda 150 bin TL veriyorum, orada 4 milyon 800 bin TL istiyor benden. Ya Türkiye Cumhuriyeti’nin her limanında 150 bin TL alınacak ya da her limanında 4 milyon 800 bin TL alınacak, bunu da size emanet ediyoruz ama biz çözüm önerileriyle hepsini Bakanlığımıza sunduk.

Tekrardan size emanet ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz.

Osman Bey, yanınızda mail adresimizi size versin, size zahmet.

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Osman Bey bir önceki Komisyondan Barış Bey’in girişimleriyle kurulan komisyondan tanıyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Eyvallah.

Ben de bir önceki Komisyonun Kâtip üyesiydim. Yani orada da vardım

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Var mıydınız?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ben Kâtip üyeydim.

Dolayısıyla yani onu Osman Bey’e yazılı olarak, bütün anlatmak istediklerinizi yapalım çünkü malum anlaşıyor ki çok dolusunuz. Onların hepsini yazılı olarak...

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Ya, estağfurullah dolu değilim. Bir iş adamının yaşaması gereken şeyler ama...

Son önemli bir konu daha söyleyeyim: ÇED toplantılarında üreticiler olarak halkla çok karşı karşıya getiriliyoruz. Bir önceki komisyondan İYİ Parti Samsun Vekilimizdi galiba ismi İlkey Bey miydi? Çok iyi bir şey söyledi. Saha mı açıyorsunuz lisans vermek için ihaleyle? Lütfen ÇED’lerini filan devlet yapsın, yapsın ÇED’ini de bitirsin, her şeyini de bitirsin, hazır bir şekilde iş adamına versin. Bizi vatandaşla karşı karşıya getirmeyin lütfen çünkü anlamıyor zaten. Yani nereye gitti? Kalkmış Kooperatif Başkanımız, onun dediği gibi adam egzoz dumanından da rahatsız oluyor veya Karadeniz’de artık fıkra oldu bu, balıkçı barınaklarında... Biz balıkçılık yaparken balık kokutuyorsunuz diye bizi CİMER’e şikâyet ediyorlar. Yani fıkra hâline geldi. ÇED’i falan siz yaparsanız, uzman kişiler tarafından devlet yaparsa halkla karşı karşıya da gelmek istemiyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tamam, yazılı olarak kalan kısmını bunlarla beraber şey yaparsanız.

Siz, önce söz talep ettiniz.

Daha sonra sözü size verelim.

Buyurun.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Değerli Komisyon, hoş geldiniz diyorum. Memnun ettiniz bizi. Rize Deniz Ürünleri Avcıları, Üreticileri Birliği Başkanım.

Tekrar hoş geldiniz.

Şimdi, sorunlarımızı biz Komisyonda gırgırcılar olarak Murat Başkanım ile beraber zaten sunmuştuk, Komisyondaydık Mecliste. Orada şey... Cevaben arkadaşlara şimdi... Madem arz talep fazlamız var alabalıkta 1 dolar zarar ediyoruz. Boş bulduğumuz her yeri kafes doldurmaya çalışıyoruz. Ki şu anda gırgır avcılığında av yapabilmemiz için kesinlikle av sahalarında yerimiz yok. Şimdi arkadaş hâlâ ruhsatın peşinde. Madem zarar ediyoruz niye bunu gidiyoruz? Bak, “300 lira, 8 dolar somon balığına” diyorsun biz, 10 cente hamsi satamıyoruz. Piyasaya tezgahta 25 lira hamsi, vatandaş yiyor, Ayşe teyze de alıyor yiyor, Fadime teyze de alıyor yiyor, Mehmet amca da alıp yiyor. Şimdi sizi destekliyor, desteklesin devlet yanınızda hiç önemli değil ama bir şeyi yaptığımız zaman planlı, programlı... Şimdi “Balıkçı barınakları” diyorsunuz, o balıkçı barınakları zaten balıkçılarındı, siz sonradan geldiniz. Şimdi bir dakika, az bir saniye, siz sonradan geldiniz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şöyle karşılıklı konuşmayalım, bitince size de söz vereyim.

TRABZON İÇ SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLERİ ÜRETİCİ BİRLİĞİ BAŞKANI İLKER YILDIRIM – Olur mu öyle şey?

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Ben sana denizde kafes kurma demiyorum. Denizde kafes kurduğun zaman, sen bir altyapını yap, önce devlet sana bir altyapı sunsun. Sen o altyapıyı yaptıktan sonra ben de sana yardımcı olayım. Ama sen beni etkilersen, engellersen, benim balıkçı barınağıma gelip gidersen... Siz çok iyi biliyorsunuz, şikâyet etmiyorum, kafes balıkçılığının girdiği balıkçı barınağı kesinlikle kullanım dışı oluyor, sadece siz kullanıyorsunuz. Kafesinizi getiriyorsunuz, öyle kırık parçanızı getiriyorsunuz, Bozukkale Balıkçı Barınağını görün, biliyorum, bir tane, bir tek kişi var orada, başka balıkçı yok orada, gırgır balığı teknesi bile girmiyor oraya. Demek ki Gündoğdu'yu da versek size oradaki balıkçılar hiçbir işlem yapamayacak. Gündoğdu... Gündoğdu Balıkçı Barınağı. Bozukkale'yi komplo verdik, ne oldu? Hiçbir balıkçı kullanmıyor orayı. Kullanmak istese de kullanamıyor. Sizin, bakın, somon balığı üretiminin çıktığına destekçiyim ama altyapınız olduktan sonra, altyapı, limanınız olacak bir kere.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Siz bize anlatın Komisyona. Karşılıklı konuşma olmasın.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Size söylüyorum zaten.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Size tekrar söz vereyim ben daha sonra.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Yani altyapı olmadan Sayın Başkanım...

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Ne demek altyapı?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Amacımız sektörleri karşı karşıya getirmek değil.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Tabii ki, yani.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yani o yüzden bir şey yok.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Ben arkadaşı suçlamıyorum, yani şahsi bir şey yok.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Eğer bu kafesi biz üretime açacaksak bunun önce bir altyapısını yapacağız. Altyapısı olmadan olmaz. Sıkıntılar çok, mümkün değil. Bir örnek vereyim size: 2 bin tonluk bir balık çiftliği öyle 150 metre balıkçı barınağında, 200 metre balıkçı barınağında, 30 metre rıhtımda bunlar olmaz, bunlar olmaz. Hopa'da koskoca bir rıhtım var, kapandı orası. Kuzuoğlu mu var, kim var? Bilmiyorum. Sizi teyit ederim, Hopa'daki...

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Ben varım. Kullanmaya çalışıyoruz, kullanamıyoruz.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Ha, kullanıyorsunuz değil mi Hopa Balıkçı barınağını? İşte, balıkçının barınağı o.

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Balıkçı dediğiniz 280 üyenin sadece 10'u balıkçılık yapıyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Karşılıklı konuşmayalım.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Bak şu anda gırgır tekneleri burada avcılık yapıyor. Gırgır tekneleri şu anda burada, bu sezonda avcılık yapıyor.

KUZUOĞLU GRUP YÖNETİM KURULU BAŞKANI HASAN KUZUOĞLU – Yapsın, başımızın üstüne efendim.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Ya ama olmuyor da o adam gelip oraya yavaşamıyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Siz bize anlatın lütfen. Lütfen cevap vermeyin siz. Ben size daha sonra söz vereceğim.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Başkanım, ben arkadaşı tenzih ederek.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Karşılıklı bir hâle gelsin istemiyoruz.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Yetiştirici arkadaşları tenzih ederek... Bu işleri yaparken gırgır balıkçı teknelerin av sahalarını kesinlikle kullanmamaları, av sahalarını kesinlikle... Şu anda zaten kalmadı da kalan yerlerimize de lütfen göz koymasınlar. Kuracaklarsa belirli bir derinlikten sonra ruhsat verilsin, kursunlar, biz de yardımcı olalım ama altyapısını yaptıktan sonra yardımcı olalım. Bizim balıkçı barınaklarımıza kafes çiftliklerinde... Yani onlara yardım edecek yerimiz yok, bu mümkün değil, yoktur.

Saygılar sunarım, teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, oradan siz mi? Hemen yanında siz? Sonra masanın başına söz verelim.

Buyurun.

BALIKÇI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI İSMAİL HAKKI KAMBAY – Ben, Rize Pazar Balıkçı Köyü muhtarıyım. Aynı zamanda Balıkçı Köyü Su Ürünleri Kooperatifi Başkanımı.

Bu arkadaşlarımız, 3 firmanın bütün şeyleri burada, plan projeleri. 3 firma gelmiş oraya...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Genel konuşalım da Başkanım.

BALIKÇI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI İSMAİL HAKKI KAMBAY – Tabii, genel olarak konuşacağım. 21'er taneden bin metre arayla 3 firma yer almak istiyor. Şekli size takdim edeceğim. Yer almaları bizim için fazla bir önem arz etmiyor, yalnız yer tespiti yapılırken Ankara'dan mı, Bakanlıktan mı yapılıyor, Su Ürünleri Genel Müdürlüğünden mi yapılıyor? Ne şekilde yapıldığını ben şu anda çözümü değilim. Neden? K-27 sahada, avlanma sahasında bunlar yapılmak isteniyor. Hiç bize gelmeden Merdivenli köyünde 2 tane tekne var balıkçı teknesi 6-7 metre ile 8 metre arasında. Benim Balıkçı köyümde 6 tane gırgır teşkilatı var, 70 tane kıyı balıkçısı var aktif olarak çalışmakta olan. Şu anda o balıkçı arkadaşlar hem tarım şeyiyle beraber sigortasını ödüyor, 4.600-4.800 arası ödeme yapıyor hem onu ödüyor hem de orada güncel olarak her gün ağını kuruyor, sabahleyin çekiyor. Bu şekilde çalışırken Merdivenli köyü Muhtarı beni arıyor, "Falan günü toplantı olacak, sizi de davet ediyoruz." diyor mevzu neymiş dedim, dedi ki "Tarımla ilgili" Gittim bu arkadaşların temsilcisi de oradaydı, 3 firmanın temsilcisi dedim ki: Hayrola, nedir, mevzu ne? O toplantının asıl yapılması gereken yer Balıkçı köyü. Benden müsaade isteseler ben onlara yer de göstereyim, toplantıya her zaman açığım ama eğer Balıkçı köyünü ve o bölge balıkçısını etkileyecek şekilde bir durum varsa biz buna karşıyız. Neden karşıyız? Ben bunu Vali Bey'e de söyledim, bütün amirlere de söyledim, ÇED raporu alıp almadığını... Ben yazılarımın da hepsini takdim edeceğim. Hiçbir kurum ve kuruluş bana dönülmedi, ÇED raporunun olumsuz veya olumlu olduğunu dahi bize bildirmediler. Bunun bilgisini almamız gerekiyor bir. 2'nci olarak bir tarlayı düşünün, ekin biçilen bir tarla. Eğer o tarla o insanların elinden, kullanmış oldukları insanların elinden alındıysa... Ki ben o anda 180 kıyı balıkçısıyla temsil edilmekteyim -arkadaşlarımla aynı yerden geliyoruz, Soğuksu ve İkiztepe Su Ürünleri Kooperatifi

olarak- bizim oradan o balıkçı sahamızın elimizden alınması dolayısıyla avlanma sahamız kalmıyor. Neden kalmıyor, onun da nedenini söyleyeyim. Rize Havaalanı kıyından 1.000 ile 1.300 metre mesafede denize doğru açılmış, oradaki Müdür Bey’le de ben konuştum, havaalanından sonra 450 metre daha yasak bölge. Bizim kıyı balıkçılarımız 0 metre ile 50 metre arasında balıkçılık yapıyor. Balıkçılık nasıl oluyor? Şimdi, buradaki hiçbir arkadaşımın denize gidip de ağ attığını veya herhangi bir balıkçılık yaptığını tahmin etmiyorum. Ben 10 yaşından beri bu işin aktif olarak içerisindeyim. Ne şekilde kaynaklanıyor?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Milletvekillerimizde de var, iyi kötü bilenler var.

BALIKÇI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI İSMAİL HAKKI KAMBAY– Biz kıyı balıkçısını zargana olarak, istavrit olarak, izmarit olarak, mezgıt olarak bölüm bölüm ağ kuruyoruz. Öyle bir saygı var ki balıkçılarda, o mezgıt ağını kullanan arkadaşlar uzatma döneminde mezgıt ağlarını dışarıya alıyorlar -palamut olmadı bu sene- şu anda yeni yeni kurmaya başladılar dip ağları olarak, dip ağları kullanılıyor. Dip ağları hangi sahada kullanılıyor? 15 ile 50 kulaç... Biz kulaç olarak tabir ediyoruz, bunu Vali Bey’e de söyledim, hatta Vali Bey şöyle dedi: “50 kulaç kaç metre ediyor?” 80 metre. Dedim ki bu arkadaşlar 70 metreden açıkta kafeslerini kursunlar “Olur, niye kurmuyorlar?” dedi, Sayın Valim cevabını ben vereyim dedim; masraf yükseliyor, bu masrafı da devlet karşılasın.

Şimdi, ben buradaki tüm insanlara soruyorum, görevlilere soruyorum: Benim yemek yediğim saham elimden alınırsa ne olur? O arkadaşlarımız kendi bölgelerinde kurmak istedi de kurdurmadılar; bunu da göz önünde bulundurmanızı istiyorum ve bu şeyi de size takdim etmek istiyorum.

Bir başka konu, kısa kısa anlatacağım: Şu anda bizim liman içerisinde damlarımız var, oradan balıkçılarımız faydalaniyor. Ne şekilde faydalaniyor? Akşam denize gidiyor, ağ atıyor; balık alamadığı zaman orada istirahatini yapıyor, iki üç saat sonra tekrar gidiyor, tekrar avlanıyor vesaire. Bir de sabah erkenden, ezanla birlikte kalkıyor ağlarını çekiyorlar. Şu anda benim balıkçı köyümde 66 tane baraka var, 65 tanesinin teknesi var; 4-5 kişi satmış, ufak geliyordu büyük tekne almayı düşünüyorlar, onlar boşta duruyor. Şu anda o barakalarla ilgili ecimisi ücretinden para almayı düşünüyorlar. Ecrimisi de şöyle: Ben oradaki yetkililere “Nedir bunun maliyeti?” dedim; “3,66.” diyor. Ne oluyor? 30-32 metrekare temsil ediyor, 11 bin lira. Bir ağla beraber, mezgıt ağıyla beraber 11 bin lirayı senelik verecek hiçbir balıkçı yok ama amaç dışında kullanılan o barakalardan istedikleri gibi faydalaniyorlar; biz buna da karşıyız, tespit edilsin -Sayın Valime de söyledim- kim, hangi amaçla kullanıyor, ne şekilde oradan faydalaniyor? Bazı yerlerde başka amaçla kullanılan barakalar var, bunların tekrar gözden geçirilmesini talep ediyorum.

Bir başka konu da teknelerle ilgili. Teknelerin şu andaki boyları örtüşmüyor, belgesiyle birlikte. Neden örtüşmüyor? Ben inşaat genel müdürüyle beraber konuştum Ankara’da, “Niye buradan bu şekilde kaynaklanıyor, bir tek sebebi var.” diyor, dedim ki tekneler ahşap, çürüdükleri için ya kesiliyor veya yaparken biraz boyu uzuyor, herhangi bir şey oluyor. “Çare nedir söyle.” dedi, çareyi de ben size arz edeyim dedim, ya devletin vermiş olduğu destekle birlikte 0 ile 5 metre, 5 ile 7 metre, 7 ile 9, 9-12 metre arasında devlet destekleme veriyor; bu desteği dikkate alarak böyle bir uygulamaya geçin. Büyük veya küçük olmasının avlanmayla hiçbir artışı veya eksisi yok. Biz ağ kullanıyoruz... Ne olur? Büyük teknelerde biraz daha rahat edebilmek için, ağlarını rahat kullanabilmek için onları tercih ediyorlar.

Bir başka sorun, mesela çözülme aşamasını sordu, başka bir şey daha var dedim, “Nedir?” dedi, o maddeler hiç değişmeden bir ek paragraf açılın, o paragraf içerisinde +10, -10 olarak değerlendirmeye alınsın dedi. Teknelerin boyları 6 metre miydi, yüzde 10; artışı ne olur? 5,60-6,60 veya eksi ne olur? 4,40-4,50 arasında. Bunların bu şekilde değerlendirilmeye alınmasını arzu ediyoruz.

Bir de arkadaşlar diğer konularını işledi, ben şöyle bir şey daha söylemek istiyorum: Siz Ankara'dan geldiniz, denize gitmek istiyorsunuz, ben tekne sahibi olarak sizi denize götürmek isteseydim sahil güvenlik komutanı... Onlar da geliyor "Bu vatandaşın belgesi var mı?" Belge yok. "Al sana şu kadar ceza." Bunların biraz daha esnetilmesinden yanayız. Eğer o akşam, o gün denize gitmek istiyorsa ya oradaki kooperatif başkanlarından bilgisi olduğuna dair bir belge verilsin -çünkü o arkadaşlarımız tarım müdürlüklerine gidip belge alamazlar- buna da bir esneklik getirilmesini arzu ediyoruz ve bu dilekçeyi diğer yasaklarla ilgili bunun 2024-2028 sirkülerine girebilmesi için tarım il müdürlükleri de bizden ricada bulundular, biz bunları göndermişiz ama biz nüshasını size vereceğiz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Buyurun.

TRABZON ARAKLI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MURAT TAŞKIN – Değerli Başkanım, değerli vekillerim; hoş geldiniz, sefa geldiniz.

Ben biraz da konuyu dağıtayım, havuzculardan, gırgırcılardan özür diliyorum.

Ben profesyonel kıyı balıkçısıyım, 12 metre altı profesyonel kıyı balıkçısıyım; onlarla ilgili bir sorundan bahsedeyim burada. Pasifik Okyanusu'ndan 1945 yılında gemilerin balansıyla beraber ülkemize gelen salyangoz ve salyangoz avcılığından bahsetmek istiyorum. Bunlar 1945 yılında gemilerin balansıyla beraber ülkemize geldi, Ege ve Akdeniz'de tutunamadı; Marmara'nın bir bölümünde, Karadeniz'in tamamında salyangoz avcılığı günümüzde var ve her geçen gün de fazla bir artış oranı gözlemlemekteyiz. Şimdi, bizim salyangoz avcılığında gözümüz yok, ağır iş, zor iş ama şöyle bir dezavantajımız var; bu sene palamut olmadı, ufak balıkçılarımız mecbur salyangoz avcılığına başvurdu. Yirmi sekiz yıl önce bir karar alınmış, denilmiş ki: "Sahilden 500 yüz metre açıkta bunu çekeceksiniz." ama maalesef Doğu Karadeniz bölgesinde son yıllarda 100, 200, 500, 1.000 metreye kadar dolgu alanları oluşturuldu. Bizim özellikle Giresun-Hopa arasında dağlık yapısı ile denizin yapısı aynı, bakıyorsun dağa nasıl engebeli, denizimiz de aynı böyle engebeli bir araziye sahip. Hani bir Samsun gibi düz ova karası, denizine doğru da gidiyorsun 1, 2, 3, 5 saat gene sığ su. Şimdi, 500 metre kuralını almışsınız, 500 metre kuralı Samsun'a göre alınmış, oradaki düz ovalara göre alınmış; bizim burada 500 metre... Zaten sıkıştırdılar balıkçıyı, kuyulu, dibi olmayan bölgelere doğru haznemiz daraldı, balıkçılık sahamız azaldı; malum havuzcular da üst tarafta, 200 metre yaşanamazsın ona; alttan sıkıştık, üstten sıkıştık istemeye istemeye de bu salyangoz avcılığını yapmak zorunda kalıyoruz. Şu an ülkemizde de ekonomik olarak iyi bir ihracat ürünü salyangoz. Götürüyoruz rıhtıma çuvalı dolduruyoruz, 72 milim oran koymuş, diyor ki: "İrisini tutacaksın." ya bunu Japonya, Çin ufağını da alıyor. Salyangoz neyle avlanıyor? Balığın havyarıyla beraber, balıkla beraber büyüyen bir hayvan, istilacı bir hayvan; bunu kolaylaştıracak yerde salyangoz gibi bir istilacı hayvanı koruyor Hükümetimiz, balıkçıyı korumuyor "Sen bunu tutma, bu büyüsün, bu irilensin." Ya, bu ne yiyecek, neyle geçinecek? Balık havyarını atıyor denize, hemen salyangoz orada; ağlarda bile bunun örneğini yaşıyoruz, 1 balığın başında var 10 tane salyangoz. Bizim bunu tutup da azaltmamız mı gerekiyor, yoksa bunu koruyalım balıkçılığı da bitirsin, ağlarımızı da yesin. Şimdi, bilimsel araştırmalara da bakıyoruz, diyorlar ki: 5 ile 15 beş metre arasında bunun yoğunluğu var. Bize bunun avlanma sahasını 15 metrenin açığına çıkarıyorsunuz, 15 metrenin yukarısında havuzcu var, oraya çıkamıyorsun, 200 metre yaşanamazsın; onlar haklı. Bu arada ufak balıkçı, büyük balıkçılar ve havuzcuların arasında maalesef -özür diliyorum bu işlerle uğraşan büyüklerimizden- profesyonel kıyı balıkçılığını bitirmek üzereyiz, köreltmek üzereyiz; destek olunacak bir balıkçılık varsa profesyonel kıyı balıkçılığıdır, 12 metre kıyı balıkçılığıdır; tabii büyüklere de destek olalım, havuzcuya destek olalım; kendi tarafımdan konuşuyorum, yanlış anlamayın laflarımı. Şimdi, 5 metre ile 15 metre arasında olan salyangozu bize niye daha yukarıda tuturmaya çalışıyorsunuz, birinci sorum bu.

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – Şunu mu demek istiyorsunuz: Arazi şartlarına göre mesafeleri ayarlasınlar diyorsunuz.

TRABZON ARAKLI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MURAT TAŞKIN – Bizim de şimdi aradığımız o.

Şimdi, bize kalkıp da Orta Karadeniz gibi bir kuralı niye koydunuz? Burası Doğu Karadeniz Bölgesi, burada şimdi dağa baktın mı rampa, gözünü alabildiğine dağ; denizimiz de aynı oluşumda. Bir de dolgu alanlarıyla beraber geliyor Sahil Güvenlik... Bizim burada polis ile asker babadır, evlattır; biz severiz, her şeyden taviz veririz polis ile asker derse. Şimdi, geliyor 25 yaşında genç komutan, asker olmuş, uzman olmuş geçiyor karşımıza “Madde bu.” dayatıyor, böyle olacak cezalar, baskılar... Bizim şimdi “baba” dediğimiz, “evlat” dediğimiz askere, polise antipati başladı yani karşı karşıya gelme... Polisi gördün mü, askeri gördün mü antipati oluşmaya başladı.

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – Başka bir maddeniz var mı bununla ilgili yani mesafeyi arazi şartlarına göre koyalım diyorsunuz.

TRABZON ARAKLI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MURAT TAŞKIN – Zaten bilimsel araştırmada diyor ki: “5 ile 15 metre arası.” beni nereye çıkartıyorsun? Yani bizim burada da dolgularla beraber oluşumdan sonra bir fikir alışverişi yaptık. Yani bir yandan da denizi de koruyacağız, biz denizciliği seven, gelişmesini... Geçimimiz balıkçılığa dayanan insanlarız. “Bu bitsin bu akşam da yarın ne yapalım” zihniyeti bizde yok. Ufak balıkçıları bu zihniyetlerle beraber ölçtük zaten hep istesek de bunu biz ufak balıkçılığı aparatlarıyla bitiremeyiz. Biz salyangoz avcılığını istemiyoruz, sevmiyoruz. Palamut sezonu zaten eylül, ekim, kasım, Nisan 15’e kadar ama kış aylarında salyangoz avcılığı olmaz, bizim ortalama eylül, ekim, kasım, aralık aylarında oluyor bu avcılığımız; bunun da hava şartları, rüzgâr, fırtına toplansa altmış gün yapabiliyoruz; altmış günde polis, jandarma, sahil güvenlik...

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – Peki, çok teşekkür ederiz talebinizi tutanaklara geçtik.

TRABZON ARAKLI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MURAT TAŞKIN – Ben dilekçemi de oraya verdim ama profesyonel kıyı balıkçıları sessiz çoğunluktur, çoğunluk olan ufak balıkçıdır. Bu profesyonel ufak balıkçıyı bir kenarda bırakmayın. Hep büyükler, hep gırgırcılar, hep havuzcular...

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – Biz de onun için sizi toplantıya davet ettik ve düşüncelerinizi aldık.

TRABZON ARAKLI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MURAT TAŞKIN – Bizi bırakmayın. Bakın, profesyonel kıyı balıkçısı balıkçılığın belkemiğidir. Ufak balıkçıya destek olun, teşvik verelim gerekirse. Biz şimdi, üvey evlat muamelesi gibi, bak kalmışız arada; herkes havuz gitti, gırgır geldi, tonlar, milyon dolarlar... Ufak balıkçı gündemde değil, onları da koruyalım, onlara da destek olalım; yani ben karşı değilim, bak bir Kooperatif Başkanayım.

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – Sizi de korumak için buraya davet ettik, düşüncelerinizi aldık.

TRABZON ARAKLI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MURAT TAŞKIN – Çok teşekkür ederiz, biz de onu bildiğimiz için geldik.

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – Biz de çok teşekkür ederiz, sağ olun.

TRABZON ARAKLI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MURAT TAŞKIN – Saygılar, selamlar. Kolay gelsin.

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – Buyurun.

RİZE PAZAR SOĞUKSU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI DURSUN BASA – Sayın Emrah Karayel Vekilim, Nazım Elmas, Barış Karadeniz, Hilmi Durgun ve diğer vekillerim; özellikle Barış Bey’e de -burada yok ama- çok teşekkür ediyorum, ta Pazar Balıkçı köyünde ağırlamıştık, çok emek verdi, emek çok yücedir, çok teşekkür ederiz.

Karadeniz sahilinde tek olan Kız Kalesi Antik Atina Limanı üzerine kurulan limanda bizim limanımız bulunmaktadır. İlçemizde 280 adet yeşil ruhsatlı balıkçı var, 250’nin üzerinde de özel teknemiz bulunmaktadır. 4 kooperatif de buraya geldik. Armatörlerimiz, büyük gırgır balıkçılarımız bu sektöre büyük hizmetler veriyor, size selamlarını getirdik. Yalnız, sizleri de Rize’de görmek isterim, çok sıkıntımız var, balıkçıların -elçiye zeval olmaz- bu konuda size bir şeyi var, Sayın Cumhurbaşkanımızın ata toprakları Rize, Sayın Cumhurbaşkanımızın babası da bir balıkçı, bizim emektarımız, bunu unutmayın, kimse Rize’yi yok sayamaz, Rize’ye bekliyoruz sizi.

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – İnşallah.

RİZE PAZAR SOĞUKSU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI DURSUN BASA – Ben hızlı bir şekilde maddeleri iletayım, elçiye de zeval olmaz dedim, aynen notlarımı aldım, size iletiyorum hiç şaysız, balıkçılarla toplantılar yaptık, Sayın Bakanımız geldi aynılarını ilettik. Kiralama sorununuz var. Ben iki dönemdir Başkanım, zaten hep birlikte götürüyoruz. Millî Emlak, Tarım, Çevre ve Şehircilik, Belediye, Liman Başkanlıkları, DLA karmakarışık oldu, her taraftan görüş aldıkça daha karışıyor. Şu andaki büyük sıkıntı -ben sizi Meclis tutanaklarından da takip ediyorum, okuyorum- kıyı kenarıyla ilgili bir madde koyuldu: “Kıyılarda bu tür yapılar olmaz, yapılır sökülür olmalı.” Sayın vekillerim, bakın, Rize’de Valiliğin önünde Valiliğin yaptırdığı proje, kolon, giriş, her şeyiyle, yüksekliği, genişliği, kıyı kenarı, şu an bulunduğumuz yer, burası da kaçak, burası da kıyı kenarının içinde. Karadeniz sahilinde mecburen böyle Valimiz bize yazı yazıyor “Bu şekilde yapacaksınız.” diyor. Hatta bakın, 27/3/2006 tarih ve 444 sayılı Yazı, aynen okuyorum: “Üst yapıları Bayındırlık ve İskân Müdürlüğüne yapılan kayık muhafaza yerleri, inşaat projeleri ekte olan tip standart bodrum mavisi renginde yapılacak.” Bunları devlet yaptırdı, biz kiracıyız burada. “Bunlar özel tarım alanlarıdır, burada yüzemezsiniz, balık tutamazsınız, kıyılar da özel alanlardır, buralarda bu tür alanların olması, yapılması müsaittir.” diye küçük bir maddeyle çözülebilir.

Yine, balıkçılardan “döner sermaye” adı altında çok fazla harç alınıyor; sarı avlanma, misina avı, kalkan avlarında, yeşil ruhsatlar da -zaten ekonomik sıkıntılar var- 17 liraydı, 40 lira oldu, bunları ödeyemez hâldeler. Yapılan iş tek balıkçılık ama alınan döner sermayelerin genel bütçeye de bir faydası yok, tek bir kalemde denize elverişlilikte harç alınmasını talep ediyor balıkçılar.

Efendim, avlanma alanlarımız daraltıldı. Bizim ilçemiz için konuşuyorum, Rize Pazar ilçesi, 17 kilometrelik bir alanımız vardı, Sayın Cumhurbaşkanımızın açılışını yaptığı Rize-Artvin Havaalanı’yla 7 kilometresi alındı, bunun etrafına 400 metre çapında hiçbir balıkçı giremiyor, onun haricinde kilometre başında dereler var. Bu avlanma desteklerinin artırılmasını istiyoruz, bu avlanma yaklaşma sınırlarının düşürülmesini istiyor balıkçılar.

Yine, bir madde efendim, kalkan ağlarıyla ilgili. Kalkan Doğu Karadeniz’de sabit bir balık değil, belli zamanlarda göç oluyor, Gürcistan’da bir yasak yok, sürekli şeylerde var. Balıkçılar bu yasağın -hemen okuyorum- 30 Mayıs-30 Temmuz tarihleri arasına alınmasını istiyor. Bizde yasak olduğu zaman sanki onlara, balığa bir geçit atıyoruz, Gürcistan’da tutuluyor ama biz tutamıyoruz. 30 Mayıs-30 Temmuz tarihleri arasında yasağın devam etmesini, diğer zamanların serbest bırakılmasını istiyor balıkçılar.

Yine, efendim, tekne ölçümleriyle ilgili bir sıkıntımız var, zaten Başkanım da belirtti. Eskiden omurgalardan ölçülüyordu, şimdi işte bu özel tekne, yeşil fiber teknelerle birlikte bu değiştirildi. Yine gerekli düzenleme yapılarak eski sistemle omurgadan ölçülmesini talep ediyoruz efendim.

Bir de efendim, Antalya'ya... Bizim geleneksel kıyı balıkçılığı, 5 metre ile 8,5-9 metre arasında bizim limanımızdaki kayıklar. Ayrı ayrı bu komisyonlarda dinlenmesi, herkesin çok sıkıntısı var, bir kargaşaya gelmeden trolcüyü, algarnacıyı, özel tekneleri, gezi teknelerini ayrı ayrı dinlemenizi talep ediyoruz.

Efendim, en fazla da hepimizin ortak sıkıntısı, transit mazot, bunlarda ÖTV ve KDV'nin sıfırlanmasını istiyoruz. Bu büyük bir şey, şu anda -sağ olsun- gelirken de Başkanımla görüştüm, 25 liraya bir öğünü yedirebiliyor Başkanım, Allah razı olsun dedim, hamsi “Ama ÖTV, KDV sıfırlandığında fiyatı biraz daha düşürebilirim.” diyor.

Bütün balıkçılarımızın sizden ricasıdır, yine...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – “ÖTV yok, KDV'yi de sıfırlayalım.” diyorsunuz, değil mi?

RİZE PAZAR SOĞUKSU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI DURSUN BASA – Yani daha da ucuza, zaten ekonomik sıkıntılar var. Ben direkt balıkçılarla, büyük-küçük balıkçıların, hepimizin sıkıntısı efendim.

Yeşil ruhsat değil kota sistemine geçilmesini talep ediyoruz yurt dışındaki gibi. Kimse son balığı tutma yetkisine sahip değildir, devletimiz belirlesin kimin ne kadar tutacağını, hakkını tuttuğunda da kayığını çeksin sahile.

Desteklemelerin artırılması... Sağ olsun, Rize'de Tarım Müdürümüzün şeyiyle boya, macun, ağ, kurşun, zaten sıkıntılı balıkçılar, bu tür destekler oldu, artırılmasını istiyoruz yılın belli zamanlarında.

Efendim, bir de şu özellikle, bu limanlar sonuçta devletin. Tüketicinin daha ucuz, soğuk zincire devam edilebilmesi için her limana yurt dışındaki gibi satış, depolama, mezat yerlerinin Tarım Bakanlığı, bakanlıklarca yapılıp her limanda olması lazım. İşletmesi de bize, kooperatiflere verilirse balığı daha hijyen, daha sağlıklı, daha çabuk ulaştırabiliriz.

Bölge balıkçılığına geçilmesini talep ediyoruz. Yasak av boyunun tekne teşkilatlarına göre değerlendirilmesini talep ediyoruz.

Efendim, bir de bizim ilçe için ben şey yapayım. Bölgemize bir havaalanı açıldı, 946.698 kişi kullandı. Bizden talep ediyorlar, şu an Muhtarım da belirtti zaten onu Başkanım, yeşil ruhsatlı teknelerle talep oluyor, geliyor, biz bunu denize çıkaramıyoruz, küçük bir şeyle... Normalde bizim kıyı balıkçılarımız ve diğer şeyler sabah ağını kaldırıyor, sekizde işi bitiyor, akşam ağını kuruyor, altı yedi saat boş. Teknelerimiz çok sağlam, reislerimiz çok sağlam, gerekli can simidi, can yeleği olduktan sonra bunları turizmde kullanabiliriz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun en baştan.

Beşer dakika limitimiz var.

Buyurun.

AKÇAABAT SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI COŞKUN ŞENKAYA – Değerli Komisyon üyeleri, tekrar hoş geldiniz.

Küçük balıkçıları temsilen buradayım. Barınağımızda 200'e yakın küçük tekne bulunmaktadır.

Bugün bir balıkçının bir kitabı tabiri olduğunu bilmiyorum ben yani yazılmış bir kitabı tabiri var mı balıkçının, bir açıklaması var mı bunun? Yok. Önce balıkçının kim, ne olduğunu bir tescillendirmemiz lazım. Bugün balıkçının bir kitabı tabirinin olduğunu ben duymadım yani balıkçı kimdir, kimler balıkçılık yapabilir, bununla alakalı bir kaide, kural yok; onun için önde gelen herkes küçük balıkçılık yapıyor. Bunun yanında, küçük balıkçılık yapan kişilerin belli bir şekilde belli bir düzenlemeyle beraber

bir sosyal güvence altına alınması gerektiğine inanıyorum. Bunun yanında, bilginiz dâhilindedir, bu balıkçı barınaklarının yönetmeliğiyle alakalı kesinlikle bir çalışma yapılmalı. Belediyelerin ihtiyaçtan dolayı yapmış oldukları dolgunun haricinde bugün artık keyfiyeten dolgular yapmaktalar, bunlar tahkimatlı ve tahkimatsız olmak suretiyle ufak balıkçılığı aşırı bir şekilde baltalamaktadır. Aynı şekilde, sahil beldelerine kurulan deşarj sistemleri gelen pisliği filtresiz bir şekilde 30-35 metre derinliğe atıyorlar. Karadeniz’de doğal yapısı gereği 200 metreden aşağı hayat yok, 30-35 metre ileriye deşarj sistemiyle gelen atıklarla beraber kirlettik, zaten mevcut sahil yapısını 10-15 metre daha açığa çektik. Hani buraya balık nereden gelecek? Balık burada nerede barınacak? Biz buradan gelen geçen balıktan nasıl faydalanacağız? Bunun yanında denizde karşılaştığımız bize karşı olan iki etken var: Bunların bir tanesi yunus balığı. Yunus balığının Mecliste adamı var herhâlde, buna bir şekilde kimse dokunamıyor.

Diğer taraftan, Sahil Güvenliğin bize hunharca yapmış olduğu, uygulamış olduğu cezalara karşıyız. Bunun yanında denizlerimizde farklı bölümlerde avcılık yapılmakta, bunlar gırgır avcılığı, küçük balıkçılar, trolcüler ve kafesçiler olarak yani bir ceza maddesiyle beraber bunların hepsini bir sahada tutma şansımız yok. Doğu Karadeniz’deki bir avcılık türüyle beraber benim yapmış olduğum yer ve şekil olayları farklı oluyor yani hepsini bir şey altında toplamayalım, herkese ayrı ayrı bölgelerde, bölgesel avcılıkla alakalı tedbirler almaya çalışalım.

Teşekkürler.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz.

Evet, son söz sizde, buyurun.

Siz de zamana riayet ederseniz...

TRABZON İÇ SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLERİ ÜRETİCİ BİRLİĞİ BAŞKANI İLKER YILDIRIM – Sayın vekillerim, kıymetle hazırım; şehrimize tekrar hoş geldiniz, sefa geldiniz.

Aslında, bizim sorunlarımızdan daha ziyade özellikle kooperatif başkanı arkadaşlarımız, burada konuşmayan da bayağı bir arkadaşımız var, hani özellikle bir abimiz bize yani burada konuşurken... 10 yaşından beri ben de denizdeyim, Yomra’da yaklaşık on seneye yakın kooperatif başkanlığı yaptım. Şu anki arkadaşımız da hemen karşıımızda, mevcut Kooperatif Başkanımız. Bir defa, aynı geminin içerisindeyiz yani hayatımın en güzel yıllarını ben limanda yaşadım. Şu anda aslında tüm Türkiye’deki balıkçıların içerisinde ama balıkçıyı Akçaabat Kooperatif Başkanımız iyi tarif etti, balıkçının kim olduğu belli değil. Şimdi, bizim limana gidelim, satmamışsa şayet damını, içi sıvasız, kara bir soba varsa balıkçıdır yani. Kaç tanedir? Belki 10’dur yani arkadaşımız burada. Araklı’da bu sayı biraz daha fazladır. Rize tarafına doğru gittik mi, çok daha azdır. Net konuşalım yani birbirimizi kandırmayalım, devlet dahi orada yıkılan damları yaptı. Şu an Yüzüncüyıl’a gitsek gerçekten öyle, doktoru, iş adamı, hepsinin işte jakuzisine kadar, benim de var şu an. Dedim ya hayatımın en güzel yıllarını ben Yomra Limanı’nda yaşadım, on beş sene belki sabah uykusu uyumadım ama biz bir girişimcilik yaptık, şimdi su ürünleri sektörüne girdik. Burada, Gümüşhane’de, Vakfıkebir’de, Siirt’te Hasan Bey’le beraber şu an ÇED’i devam eden yatırımlarımız var. Yani şunu söyleyeyim, şu çok yanlış ve ters: “Bu adamlar milyon dolarla uğraşıyorlar.” Kardeşim, benim hayatım balıkçılık yapmakla geçti ya, benim... Aylık ödemelerden bahsetti arkadaşımız, bin kişiye yakın adam çalıştırıyor, ben 100 kişi çalıştırıyorum. Yani biz aynı gemideyiz, burada birbirini böyle kırmayı kesinlikle kabul etmiyorum. Burada benim kadar da balıkçılık yapan adam da yoktur, onu da ben söyleyeyim yani net konuşayım. Ha, şuna katılıyorum: İzin noktasında su ürünleri kooperatifleri masanın bir kenarında olmalı, bu Genel Müdürlüğün, bu Bakanlığın bir yanlışıdır. Neden? Ya, ben Kooperatif Başkanı olduğum zaman da benim kendi tesisime yakın arkadaşlarım, kendim bile, ben ceza yedim yani gittik, iptal edemedik. Ama şu bir gerçek: Uzatmacılığı engeller mi? Engeller. Çözülür mü bu? Atıyorum, 500 metre değil de bin metre açığa bu tesisler dizilse, kıydan dikey olarak palamutçuluğu engellemez. Onun dışında, bugün bir

arkadaşımız bahsetti, yine Akçaabat Kooperatif Başkanımız, resifler, dünyada bunun örnekleri var yani balık çiftliklerine böyle çok ön yargılı bakmayalım, doğal bir resiftir. Gırgırcı arkadaşlarımızı da tenzih ediyorum, yanlış anlamasınlar ama o bölgede balık çiftliklerinin kenarlarında müthiş avcılık yapan arkadaşlarımız var yani doğal popülasyonu bir sığınma alanı olarak birçok balık, göç balıklarından bahsetmiyorum, barbunu, mezgiti oralarda çok daha iyi avcılık oluyor. O yüzden bir defa, burada aynı gemideyiz, ben de yıllardır Kooperatif Başkanlığı yaptım. Yatırımcı arkadaşlarımız ilk geldiği zaman biz çok yardımcı olduk onlara, birçok sorunlu yerde de devreye girdim hatta. Ben şu mantıktayım: Balıkçı yirmi dört saat denizdedir. Hasan Bey'in de ortağı olduğu firmanın başka bir yöneticisi vardı, onlara ben gittiğim zaman biz de özellikle emeklilik sigortası olmayan birkaç arkadaşımızı -çok sağ olsun- kendi şirketinde sigortalı yaptık, benim kendi şirketimde ben sigortalı yaptım, buna benzer kendim bazı aksiyonları alarak birçok arkadaşımızı, eski balıkçı arkadaşlarımızı, yaşlı abilerimizi biz emekli ettik. Neden? Ben hep şunu söyledim onlara, dedim ki: Bak, senin paran vardır, sıkıntın vardır, bu denizdesin, işçin çalışır, sabah gider yem atar, akşam daha sonra kalır ama balıkçı yirmi dört saat denizdedir, palamutçulukta, zarganacılıkta yirmi dört saat oradadır, bunların gönlünü alalım. Balıkçılık sosyal bir hadisedir, bir, doğru. O alanları belirlerken adam milyon dolar yatırım yapıyor. Geçen sene burada bir çiftlik mesela fırtınadan zarar gördü, 3-5 milyon dolar zarar oldu yani bu az bir iş değil. Bu yerler belirlenirken o masanın bir ucunda kesinlikle Bakanlığın, balıkçıları temsilen birilerinin -enstitünün yaptığı çalışmalar- olması gerekir, bu bir gerçektir. Ama burada, şimdi, arkadaşımız, Hasan kardeşim Amerika'da o kuleler bombalandıktan sonra geldi, ben daha net konuşacağım size, valla çok yakışıklı bir uşaktı, şimdi bakıyorum ona, hâline bakıyorum, on senede tanınmaz hâle geldi. Yani sanki milyon dolarlar gökten yağıyor, biz topluyoruz; böyle bir şey yok yani, bunu özellikle belirtmek istedim.

Onun dışında, bizim sektörümüzün sıkıntıları var, ciddi sıkıntıları var lisanslarla alakalı. Hasan niye lisans alıyor? Ben de elimden gelse alacağım, param olsa alacağım, o daha çok riske giriyor. Ya kardeşim, önüne gelen lisans almış; bana göre bu lisansların nasıl verildiği, kimlere verildiği, kaç yıldan beri verilmiş ve yapılmış mı yapılmamış mı araştırılmalı. Yani bir genel müdürlük -neresi olursa olsun- bir imza atıyor, milyon dolarlar... Geçen yıl aynı olaya vâkıf oldum, 2 tane lisans; biri Akdeniz'de, biri Karadeniz'de, adam 5 milyon dolar para istiyor. Ya kardeşim, benim yirmi yıllık mesleğim bu, 100 kişinin üzerinde adam çalıştırıyorum, ülkenin birçok yerlerinde bizim de yani işletmelerimiz var, ben bir adam çıkartmadım ki Hasan Bey'in bahsettiği gibi, bu sene ülke ekonomisinde 150 milyon dolar gibi para uçup gitti. O yüzden Genel Müdürlüğün bu lisanslar konusunda, özellikle lisansı alıp yapmayanlar konusunda yaptırım uygulaması lazım yoksa bizler mecbur borca giriyoruz, kredi çekiyoruz, alalım diyoruz, alalım çıksın bu aradan. Yani o, fazla para var olduğu için değil, çok para kazandığımız için değil.

Ben biraz daha kendi sorunlarımıza geleyim. Sayın Başkanım, bizim Trabzon Üreticiler Birliği olarak yaklaşık 56 üyemiz var, bunların 19'u denizde. Denizlerdeki kapasitemiz yaklaşık 30.500 ton, kıyıda da yaklaşık bin ton civarında küçük işletmeler var, orman arazilerinde olan işletmeler var. Ben özellikle küçük işletmelerin yani 29 tondan aşağıya olan işletmelerin -birim fiyatı- ürün bazında biraz daha fazla desteklenmelerini istiyorum. Daha önceki Meclis Komisyonuna da bu kararları aynı şekilde sunmuştum.

Su kiralarda ciddi artışlar var. Devlet bize bir taraftan ürün desteği veriyor, kilogram başına belli bir tona kadar ama bir bakıyorsunuz, o verdiği desteği misliyle kirayla geri alıyor. Yani riskli bir iş yapıyoruz, bu sene birkaç tane tesiste çok ciddi yıkımlar oldu, o konuda...

Onun dışında, bölgemizde gerçekten göz bebeğimiz olan Yomra Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü var. Çok iyi bir kadrosu var aslında ama... Oraya ait zamanında Maçka'da bir çiftlik vardı. Şu an bizim sektöre yurt dışından ciddi bir yumurta geliyor, bu genetik çalışmaların, ıslah çalışmalarının yapılması

için enstitüye ait bir yerin olması lazım. Aslında, daha öncesinde biz de bayağı bir kafa yoruyorduk, özellikle yani Ardeşen vadisinde uygun yerler var, kamu yerleri var, bana göre yurt dışından gelen bu yumurta ithalatını durdurmak için elimizde ham madde var, müthiş hocalarımız var, genetikçiler var ama maalesef bir çiftlik yok yani bu çalışmaları yürütecek ki milyonlarca dolar yurt dışına gidiyor, bunu çok önemsiyorum. Büyük firmalar olarak bizler yem tedarikini zor da olsa bir şekilde yapıyoruz ama Tarım Kredinin kesinlikle balık yemeğiyle ilgili bir yem fabrikası yapması gerekiyor. Biz iki üç yıl önce yine eski bakanlarımızla ziyaret ettiğimizde bu konuyu gündeme getirdik; yapılmadı, yapılsaydı şu an çok daha ihtiyaç olduğu bir dönemdi. Birçok küçük üretici çok yüksek fiyatlara yem alıyor, bunun önüne geçilmesi lazım. Bunun örnekleri var, büyükbaşta Tarım Kredinin bir sürü yem fabrikaları var, yapılan ihracata bakıldığında zaman bizim sektör de bunu hak ediyor.

Onun dışında, arkadaşımız, Araklı Su Ürünleri Kooperatifi Başkanı arkadaşımız çok doğru söyledi; Doğu Karadeniz ile Batı yani Samsun, Sinop tarafında Kızılırmak deltası, mesela böyle 5 mil gidiyorsunuz 30 metre, 40 metre. Bizim buradaki, denizdeki gerçekten arazi yapısı çok farklı yani 500 metre, bazen bin metre bile olmadan gittiğinizde, yüzlerce metre derinlik var. Özellikle bizim bu Doğu Karadeniz’de kurulan çiftliklerde yani bu göz önüne alınmalı. Yani orada 5 mil diyorlar, burada 2 mil diyor; 2 mile bakıyorsun, 200-250 metre.

Yani işi özetlersek aslında, sonuna geleyim, karar verme noktasında olmasak bile, Üreticiler Birliği olarak bu tip izinlerin biz de bir kenarında olmak istiyoruz. Ben kooperatif başkanı arkadaşlarıma da katılıyorum, o masanın bir kenarında da onları da temsilen birilerinin olması lazım, bizim fikirlerimizin alınması lazım. Yani, maalesef, bu zamana kadar yapılan uygulamalarla işte bizler, yine arkadaşlarımızla zaman zaman karşı karşıya geliyoruz.

Yine, Hasan Bey’in bahsettiği gibi, balıkçı barınaklarında bir standart olmak zorunda. Bizim öyle bir sıkıntımız yok gerçi yani Trabzon olarak ama diğer illerde, gerçekten, oradaki su ürünleri üretimi yapan arkadaşlarımızı yani yolma gayretinde olan bir anlayış var, bunu da ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Çıkarken siz bize ifade edin onu, çünkü biz buradan sonraki programa geçeceğiz.

Hepinize katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati:16.38

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 17.25

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(Sürmene Limanı)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Toplantıyı başlatıyorum.

Siz biraz konuştunuz ama ekleyecekleriniz varsa burada ekleyelim lütfen.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Rica ederiz.

Küçük balıkçılarımız da sizden sonra gene konuşsunlar.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Yani, buraya bizim limanımıza geldiğiniz için teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ne demek.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Sorunlarımız için Kaymakamımız bize yardımcı oluyor, Liman Başkanımız, Belediye Başkanımız hepsinden bir derdimiz, bir sıkıntımız yok Allah’a şükürler olsun. Sizler de geldiniz, sizlere de bir anlatalım sıkıntılarımızı. Bizim yaşantımız böyle işte, 7/24 bunun içindeyiz.

Ne ana var ne baba var, ne çoluk var ne çocuk var. Böyle devam ediyoruz ama biz hâlimizden memnunuz yani çünkü işimiz bu. Biz kazandığımız zaman, balık tutabildiğimiz zaman mutlu olarak evimize, çoluk çocuğumuzun yanına geliyoruz, onlar da seviniyorlar. Siz de inşallah bize yardımcı olacaksınız, dertlerimize çare olacaksınız.

Şimdi öncelikle bizim en büyük sıkıntımız burada liman sıkıntımız Başkanım. Geçen zaten büyük bir afet oldu burada. Kara Kuvvetlerinin, Deniz Kuvvetlerinin 6 elemanını bizler kurtardık. Biz de şans eseri buradaydık yani ufak bir sıkıntımız, arızamız vardı, kendi limanımıza geldik, biz burada olmasaydık ne AFAD ne itfaiye hiç kimse bir şekil buraya gelemiyordu. Biz de bir şekil onları Allah’a şükür kurtardık. Yani balıkçı şu denizlerin hâkimi, sahillerin hâkimi her türlü.

Liman sorunumuz var Başkanım, bir liman yapacaklar, bize söz verdiler ama Kaymakam Beyimize de dilekçemi ben verdim. Liman biraz küçük ölçekli ve ters bir yerde olduğundan sıkıntılar doğacağından bir daha gözden geçirilmesi, revize olmasını istedik. Tabii, yetkililer ne söyler, o onlara kalmış. Burada küçük balıkçımızın büyük sıkıntısı var, bizim de var büyük balıkçı olarak. Gündüz olsaydı keşke gösterseydik yani bizim 2 tane emanet ağımız var, şu anda onları kullanmıyoruz, istavrit, orkinos ağlarımız var, tahta bırakıyoruz.

Buraya sivil halk çok geliyor Başkanım, biz buna bir çare düşünemedik, yapamadık. Ateş yakıyorlar, değişik değişik işler oluyor. Biz de buna tedbir amaçlı tel örgü çektik ama bu da sorunu çözmedi, onun üstünden bile athıyorlar. Dikenli tel, onun üzerinden... Biz istiyoruz ki balıkçı mesleğini yapsın. Her eline gelen oltayı alıp da taştan atmasın. Attığın zaman resmi birimler gelsin, ona evrakını sorsun,

bedelini ödemiş mi ödememiş mi? Ben yıllık milyonlarca bedel ödüyorum balık yakalayabilmek için. Hem elemanıma hem devlete veya gerekli araçlar için, ağıydı odur ama onlar bir tane oltayı alıp gelip burada balık tutuyorlar. Geçimini o işten sağlayanların ekmeğine mâni oluyorlar ve sürdürülebilir balık yaşamını tüketiyorlar, bitiriyorlar. Zıpkınlarla, bombalarla, şurada ışıklarla balık avcılığı yapıyorlar, her bir balığın karnında milyarlarca yumurta var Sayın Başkanım. Ne gerek var? Bir balık senede 3 sefer yavru yapıyor. Sen denizi bitirdin. Su ürünleri mühendislerimiz var burada, hepsi biliyor, onlar da biliyor ama biz bunları söyleyelim.

Küçük balıkçılarımızın şu anda barınma sorunu var burada Başkanım. 2008’den beri sıkıntımız var, elektriğimiz yok, suyumuz bir nebze var, şu an kesildi, yolumuz inşallah oluyor, Belediye Başkanımız, sağ olsun Rahmi Başkanımız söz verdi, yerine getiriyor yani ters yol var orada, yapıyor, Allah razı olsun. Elektriğimiz yok, en büyük sıkıntımız o. 2008’den beri yaktığımız mazot gelmiş geçmiş bütün sülâlem cereyan yaksa 7/24 o parayı karşılamaz, o kadar çok mazot yakıyoruz, artı makine bedelleri. Küçük balıkçının sığınacak yeri var, şifahen yaptık, onlarda sıkıntılarımız var ama Rahmi Başkanımız sağ olsun, bu sene söz verdi, cezaları kaldırdı, yakmayacak bizi. Kaymakamımız da sağ olsun, Allah razı olsun, o da söz verdi bize “Limanımız olana kadar burada kalacaksınız balıkçılar olarak.” Hepsine teşekkür ediyorum.

Bizim de burada taşın üzerinde ağılarımız var, onları koruyamıyoruz Başkanım. Bir şekil bu limanın yönü mü kapanacak, ne olacak? “Askeriye geldi.” diyorlar, başımız gözümüz üzerine, devletimiz bizi koruyor. “Kaldıracaklar sizi.” diyorlar; bizi oradan vuruyor bize, biri buradan, biz şaşırdık yani kafamız karıştı, ne yapacağımızı şaşırdık. Ağılarımız taşların üzerinde yanıyor. 1 kilo ağ olmuş 300 lira, 350 lira yani bedeli ağır. O da insan gücüyle oluyor. Vallahi böyle yani küçük balıkçımız burada, Başkan Yardımcım Necmi Varol.

NECMİ VAROL – Ben kendim şahsen iki yıldır -bu limanda 40-50’ye yakın balıkçı var- asliye hukukta yargılanıyorum dam yapmamdan dolayı. Bunu da dile getirelim. Ben şu anda mesela damımı yıktım, kayığımı da sattım, ağılarımı da sattım, her şeyimi sıfırladım. Niye? Barınmadığım için. Şu anda da damımı yıktım. Bak şimdi siz karar aldınız “Damlar yıkılmayacak.”

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – “Yıkılmayacak.” değil Necmi Ağabey, damlar yıkılacak gene ama şöyle bir şey var: Barınağımız olana kadar duracak.

NECMİ VAROL – İyi de beni yargılayan kim?

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Şifahen evet, burada kalacak.

NECMİ VAROL – Sürmeye Belediye Başkanım burada. Beni Sürmene Belediyesi mahkemeye verdi.

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Ruhsatsız yaptığımız, izinsiz yaptığımız için.

NECMİ VAROL – Tamam, 50 tane adam var burada.

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Hepsine verdik.

NECMİ VAROL – Yok, sadece ben...

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Hepsine verdik.

NECMİ VAROL – Hayır, Başkanım, 3 kişiye...

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Biz hepsine yıkım kararı gönderdik.

NECMİ VAROL – Biz 3 kişiyiz, asliye hukukta yargılanıyoruz.

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Olabilir, sen mahkemeye gitmiş olabilirsin.

NECMİ VAROL – Neden gidiyorum ama?

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Ötekiler de gidecek.

NECMİ VAROL – Yok, giden yok.

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Şimdi bunun tartışmasını etmeye gerek yok.

NECMİ VAROL – Ama onu tartışalım.

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Niye tartışıyoruz?

NECMİ VAROL – O zaman barındırın bizi.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Bir şekil hallolacak yani.

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Gerçek balıkçıları biz burada yeni barınaklara...

NECMİ VAROL – Ben gerçek balıkçıyım.

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Gerçek balıkçılar yeni barınak yapana kadar burada kalacak.

NECMİ VAROL – Tamam.

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Ama sizin yanınızda balıkçı olmayan, orada dam yapan bir sürü insan vardı, bizim gayemiz onları oradan çıkarmaktı.

NECMİ VAROL – Benim mahkemem ne olacak şimdi? Yargılanıyorum.

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Mahkeme devam eder.

NECMİ VAROL – Tutarsızlık var şimdi. “Kalacak.” diyorsunuz, “Damlar kalacak.” aynı anda ben yargılanıyorum, iki yıldır yargılanıyorum, böyle bir şey olabilir mi? 20 bin lira para cezası, iki sene hapis.

NAZİM ELMAS (Giresun) – Şimdi, burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinin araştırma komisyonu var. Sizin şikâyetleriniz, talepleriniz “Bu işi şöyle yapalım.” diye önerileriniz varsa onları söyleyin, tutanaklara geçsin, biz onların üzerinden çözüm önerilerini bulalım. Mesela şunu diyebilirsiniz: “Barınaklarda bizim damlarımız olsun. Damlarımız şu metrekarede olsun.” Bu şekildeki önerileriniz varsa onları söyleyin. Zaten burada herhangi bir şeyi çözmeye gelmedik biz yani şu anda halletmeye gelmedik. Buradaki bilgileri alıp daha sonra komisyonlarda konuşulacak.

NECMİ VAROL – Bizim de herkesin...

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Biz bu ve buna benzer şeyleri... Ağabey sen de hukukçusun, Komisyonunda hukukçu vekiller de var, bunlarla ilgili olarak bir karar nasıl oluşturulur bilmiyorum ama benzeri davaların düşmesiyle alakalı Komisyon tavsiyesi olarak ortaya koyabiliriz.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) - Komisyon tavsiye edemez.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Bir yasa çıkarsa dava konusuz kalır, o ayrı, o teknik bir tartışma.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Benzer bir Danıştay kararı varsa ya da...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şimdi bunun altyapısı...

Değerli Başkanım, şöyle: Size belediyenin yaptığı bir iş mevzuata dayanıyor, siz bundan mağdur oluyorsunuz, siz de haklısınız belediye de haklı. Buradaki iki taraf da haklı. Sizin burada söylediğiniz diğer şeyi de anladık. Konuyu sizin şahsınıza veya belediyenin işlemine indirmeden genel itibarıyla bence maksat hasıl oldu.

Başka diğer küçük balıkçılarımızdan söyleyecekler varsa özelde gene biz bunu konuşalım. Şöyle: Biz kısıtlı vakit için buradayız, sadece bir asliye davasını konuşursak o zaman genelin hakkıyla ilgili bir sıkıntı olur. Sizinle biz çıkışta Başkanımınla beraber de gene ne yapabiliriz bakalım. Siz müsaade ederseniz...

NECMİ VAROL – Biz de istiyoruz ki herkese düzenli bir barınak yapılsın. Herkes düzenli bir şekilde belediye mi yapacak, kooperatifimiz mi yapacak, herkese uygun bir yer yapılsın, herkes barınabilsin. Ağını koysun, kayığını çekebilsin. Bizim zorumuz bu. Ben yargılanmışım önemli değil, önemli olan balıkçıların...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz Komisyon olarak bu sorunun çözülmesi konusunda raporumuzda bunu dile getirelim. Bununla ilgili yasal bir düzenleme mi gerekiyor, mevzuatta daha yasa altı bir düzenleme mi yapmak gerekiyor, bunların hepsini tartışalım, görüşelim. Bu konu zaten ilk defa burada duyduğumuz bir şey değil. Kastamonu'dan bu yana gelene kadar balıkçı barınaklarındaki, limanlardaki bu dam konusu her gittiğimiz limanda birden fazla kez ifade edilen bir şey. Bu Meclis tutanakları biliyorsunuz açık ya kamuya, bunlar tutanaklara geçiyor, tutanaklardan da bunu teyit etme imkânımız var. Bizim bu Komisyonun tutanaklarında göreceksiniz ki her gittiğimiz limanda birden fazla kez ifade edildi. Siz de haklı olarak ifade ediyorsunuz, biz de bundan memnun oluyoruz. Bunu tekrar tutanağa geçirdik, çözümünü için de gayret sarf edeceğiz. Komisyon için bunun önemli bir şey olduğunu siz de bilin çünkü biz sektör olarak önemli bir şey olduğunu biliyoruz, anladık, defaatle de dinledik, bunun da biz farkındayız ama bugün Başkanımın dediği gibi burada şu an itibarıyla size biz hepimiz “haklı” da desek sizin mahkemedeki davanıza bir yetkimiz yok.

NECMİ VAROL – Ben bir şey demiyorum, mahkeme benimle alakalı.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ama konuyu ifade ettiğiniz için teşekkür ediyoruz size.

NECMİ VAROL – Bizim sorunumuz...

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Bir de Başkanım şöyle bir şey var: Küçük balıkçımızın merasını çiftlikçiler tamamen bitirdi. Orada Pazar Kooperatif Başkanı da güzel vurguladı. Gerçekten ne Liman Başkanımıza ne Belediye Başkanımıza ne de biz emekçilerimize, tarlayı kullanan çiftçilere hiçbir şey söylemeden gelip oraya dağıttılar. Küçük balıkçının ağlarını bitirdiler. “Uzatma ağı” diyoruz palamuda atılana... Şimdi akıntı olsa, batısına atsan doğuya doğru akıntı olsa gitse, hop gitti. Doğuya atsa çünkü gece sular 2 defa değişebiliyor. Bunu da hemen çanta gidip alıp kaldırma şansın yok. Bunun 300 metre, 500 metre, 1 kilometre boyu var yani bunu ha deyince kaldıramıyorsun. Biz bunları atmayın demiyoruz, sonuçta devlet buradan ticaret yapacak, kazanacak ama bunları biraz istişare ederek, aşağı yukarı olması lazım. Şurada inanın ki denizin ağzında...

NAZIM ELMAS (Giresun) – Ben bir şey sorayım: Yani istişare etsek bunların sen nereye yerleştirilmesini öneriyorsun?

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Bizim şimdi Doğu Karadeniz olarak, yapı olarak bizim zaten 35'ten yukarıya suyumuz yok. Yok derken yani avlak suyumuz yok, ağ atamayız. Taşlık, kayalık, çamur, vesaire vesaire... Bunları getirip bir plajda Başkanım “Balık çıkarın.” der ne koku, sinek... Kokudan, sinekten... Ağzıma 5 tane sinek giriyordu ağ tamiri yapıyorduk limanda, 5 tane sinek ağzıma giriyor. Ne motorda yatılıyor ne kalkılıyor. Bunlar olacak, olmayacak demiyoruz, onlarla barışılır, balıkçıyız; koku da olacak her şey olacak ama

sonuçta bunlara bir tedbir, bir şey olacak. Mavi bayraklı Çamburnu tesisimiz var, Türkiye'nin mavi bayraklı ilk yeri, tam önünde kokudan orada durulmuyor. Kıyıya yakın. Bunun yeminde kimyasal var. Plajlarda bu sene çocuklarımız hep hasta oldu, mahvoluyorlar; bu sene çiftlikçiler geldi, balık çıkardılar, koku pislik...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sizin kullandığınız ağların derinliği ne kadar?

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Bizim 100 kulaç, 90+yüzde 10.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ben ağ boyunu soruyorum. Avlandığınız yerin derinliği ne kadar? 100 metre mi, 200 metre mi?

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Bizim avlandığımız yerler mi?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – O değişiyor.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – 35 kulaç dediğimiz zaman 52 ile 58 arası.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Normalde bu 58'den öteye çok avlanmak için gitmiyorsunuz öyle mi? İçerde oluyor.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Oralar düz zemin değil Başkanım yani oralar engebeli yerler, oraya havuz koyabilirler, daha uygun olur. Küçük balıkçıyı öyle... Herkes karışık yaşayabilir yani demek istediğimiz o.

Şimdi bir de bunlarda şöyle bir sorun var: Yüzde 80'inde lamba yok, ilk defa da koyuyorlar, üç gün sonra daha bakan yok. Zaten üçte 2'sinde bu küçük ölçekli yani o arkadaş belirtti, gayriresmi olanlar... Geçen gün arkadaş bir tane gitti vurdu akıntının önünde sular mular köreldi gitti, mahvoldu yani. Böyle büyük tesislerde bekçi olması lazım. Efendim reflektör dediğimiz bir sistem var, su üstü radarları yani örneğin sisli havaları, bozuk havaları görmek için. O ona vurduğın zaman oradan eko alıyor "Burada bir şey var, dikkat et." diyor yani lamba gibi, ikaz lambası gibi. Yok, bekleyen yok, kimse yok. Akşam geldi, sabah gidiyor, öyle bir durum yani.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Şimdi Karaburun'da gördük ya. Servis botu vardı, havuzun başında 7/24 bekliyor. Şamandıra vardı, şamandıra şey yapıyor. Hakikaten onlar çok düzenli çalışıyorlar. Diğer servis botuyla da sahile devamlı elemanlar gidiyor veya yemler geliyor. Şimdi buradakiler biraz yapılmış, bırakılmış. Gündüz herhâlde uygun bir saatte gelip yemini atıyorsa atıyor, ışıklandırma yok, başında bekleyen yok.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Bir de şöyle bir şey var: Geçen gün, amcam var, Yeniev Balıkçılık, buranın teknesi. Zefre başında havuzdan 300 metre, 600 metre açıktan gidiyor. Kolum gibi halatı sardı pervaneye pert oldu, ta bir daha Giresun'dan dalgıç... Geliyorlar, atıyorlar halatı, akşam mesai bitiyor, doğru eve. Buraya bir tane demir alıp da batsın gitsin demiyorlar, kimse sarmaz o pervaneyi. Yani bunlar ölüm tuzağı oyunları, bubi tuzağı oyunları, gerçekten öyle. Havuz delindi mi? Haritalarda üçte 2'sinin yeri belli değil, tebliğ yok, Sahil Güvenliğe bildiriyoruz "İlgileneceğiz." diyorlar ama hiçbir şey yok. Bizim, öyle diyorum yani Sahil Güvenlikle barışık yaşamamız lazım. Küçük balıkçı için bu sene toplantıya gittik, onlara dedim ki: "Bakın, ben size bir şey söyleyeyim: Küçük balıkçı burada mezgit avlıyor, yani ekseriyetle mezgit." Mezgıt balığı çok narin bir balık. Bu sene de havalar çok sıcak gitti. Geliyor, durduruyor kayığı, bakıyor kayığa... Niye bakıyorsun? Mezgıt patladı, adam satamayacak onu, evine çoluk çocuğuna

ekmek götüremeyecek. Gel buraya, Kooperatif Başkanı var, burada insanlar var. De ki: “Falan gün geleceğim, tekneleri kontrol edeceğim.” Noksaları olanların noksanını bildir, “Falan gün tamamla, gelip bakacağım.” Çünkü her gün geliyorlar efendim, her gün buradalar. Fotoğraflıyorlar, bakıyorlar. Öyle değil mi Ömer Ağabey?

ÖMER LÜTFİ SARAL – Bir de Sayın Başkanım, bir şey daha var, o havuzlar boşken biz oraya avlanmayı ekledik. Evet, oraya gitmek yasak fakat hem bilmiyorduk, orada 42 bin lira ceza bize kesiliyordu. Yani havuzlar boştu, orada durmamızın hiçbir sakıncası yok.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Şimdi, şöyle bir şey var, ben şimdi şunu da demek istiyorum: Yani Sahil Güvenlikle barışık yaşayalım, yani adam sana “Haberim yok.” diyorsa bir sefere mahsus affedin. Hiç affı yok, tak, kafana çekici vuruyor. Ya, bir defa affedin, ismini cismini alın, yarın yakalarsanız telafi edersiniz. Bir sefere mahsus yani. Küçük balıkçı zaten zor ayakta duruyor, gerçekten yani. Gece şu taşlara gelin, bir bakın, bombacısı, zıpkıncısı hep orada. Sürdürülebilir avcılık yok, 7/24 her tarafı kazıyorlar. Üreme yok, üretmiyorlar. Bizim için de “katil” diyorlar yani profesyonel balıkçılar, büyük balıkçılar. Gerçekten öyle yani. Hele şu amatör balıkçıya bir “dur” dememiz lazım Sayın Başkanım, gerçekten yani, bir “dur” dememiz lazım amatöre. Ben şimdi ekmeğim için denize çıkıyorum, şuradan sabahları balık avlıyor. Arıyor, şikâyet ediyor beni, diyor ki: “Yasak yere ağ saldı.” Hâlbuki yasak yere salmadım ben. Sahil Güvenlik ta Trabzon’dan kalkıyor, devletin benzinini, mazotunu cayır cayır yakıyor, asılsız ihbara geliyor ve o ihbarları edenlere de hiçbir şey yapmıyorlar. Onun hakkında da ben sizden kayıt istiyorum, onları da görün, asılsız ihbarları değerlendirin, cezai işlem olsun. Yaktığı devletin paraları alınsın. Başkanım, şöyle bir şey var, biz burada gerekli mercilere çok gittik dertlerimiz için ama Barış Karadeniz Vekilim benim sınıf arkadaşım, çocukluk arkadaşım, sağ olsun, var olsun, o da bizim kardeşimiz; CHP’liler geldiler buraya, bir otobüs geldi, 6-8 vekil. Dertlerimizi, sıkıntılarımızı bir şekilde anladılar, ufak bir kıpırdama oldu ama biz istiyoruz ki sonuçta Türkiye Cumhuriyeti vatandaşım yani ben...

NAZIM ELMAS (Giresun) – Şimdi de bütün Meclis buraya geldik işte bak.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Eyvallah, bak ne güzel. Öpüyorum onu, teşekkür ediyorum ona, hepinize yani sadece ona değil, hepinizi.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Hepimiz adına onu öpebilirsin.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Ya, Başkanım, gerçekten söylüyorum yani biz istiyoruz ki bir şeyler olsun. Başkanımız da bizim için uğraşmak istiyor, o da bilmiyor tabii, bir yere kadar gücü yetiyor. Liman Başkanımız öyle, Kaymakamımız öyle, biz de hani, korkuyoruz acaba çok mu müdahale ediyoruz? Ama bazı şeyler sırdır yani, devlet sırdır, söylenmez ama biz gerçekten mağduruz yani git gel, elektrik, o yan, bu yan, çok sıkıntılarımız var, küçük balıkçılık mahvoldu zaten. Başkan da ne yapsın, ceza yazılıyor, öyle bir şeyler oluyor, biz de anlamıyoruz yani resmî, siyasi.

Neyse, küçük balıkçılarımız burada, başkanlarımız burada. Dertlerinizi, sıkıntılarınızı ufak tefek anlatabilirsiniz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Reisler buyurun.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Limanları söyledim, “Damlarımız yok.” dedim, “Limanlarımız yok.” dedim. Bir derdiniz varsa anlatmak istediğinizi hiç çekinmeden söyleyebilirsiniz.

ÖMER LÜTFİ SARAL – Başkanım, daha önceki Kooperatif Başkanı Ömer Lütfi Saral, bizim limanımız ne zaman olacak? Yirmi sene oldu, bize verilen bir söz var. Şurada, şu alanda tersane alanı yapılacak diye 5 bin kişi çalışma şartıyla burada tersane yapıldı. Bunun içinde balıkçı barınağımız

vardı, ufak balıkçı, büyük balıkçı... Çok güzel bir limanımız vardı. Biz burada barınıyorduk. Yirmi seneye yakın oldu bu ya yani hep siyasetçiler bu işi... Ne zaman çıkacak, ne zaman şey yapsak bizim Sayın Başkanımız da orada yani yaptığımız kulübeler hep işgalci. Tamam, bize verilen söz var, sözü siyasetçiler yerine getirecek Başkanım. Yani böyle bir şey olur mu ya! Yirmi senedir hep “Tamam, yapacağız, yapacağız.” Ya, bize bir yer gösterin de biz de... Başkanımız da “Burası yasak.” diyor. E, bir yer gösterin, bir yere gidelim. Havuzculara konteyner koymuşlar, üst kat, onlara yasak yok, balıkçıların kulübe yapması yasak. Böyle bir şey olur mu ya? Yem koymuş orada havuzcular. Biz de balıkçıyız, bizim de ekmeğimiz denizden, ailemiz var, herkesin çocukları var. Neymiş? Havuzcular döviz getiriyormuş memlekete. Tamam, biz karşı değiliz ki. Daha önce giden Kaymakam vardı, Ahmet Gazi, bizimle aynı şekilde... “Burayı boşaltacaksınız. Buradan gideceksiniz.” Ben de ağımyı koyuyorum, güneş ağı yakıyor. İnsanlar denizden gelecek, üstünü çıkaracak, duşunu yapacak. Cereyan yok, su yok. Orada çekek yeri var, elli senelik, yüz senelik, ilkel şartlardayız, kayıklarım çekmiyor, ara sıra belediyenin kepçesinden bulabilirsek orada geldiği zaman çekiyoruz. Yani bu liman işine bir şey koymanız lazım Başkanım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Liman Başkanımıza soralım, bir şey var mı detay, bir cevabını alalım da bir detay vaziyet var mı?

SÜRMENE LİMAN BAŞKANI ÖMER HAKAN SEYMEN – Son ÇED raporlarını istedikler bizden, olumlu verdik. Bir yer yapılacak ama Osman Başkanın dediği sıkıntı yeriyle ilgili bir problem var. Yani orası, liman ağzı erken kum dolar diye. “Sadece yerini bir revize etseler.” diyor, Ali Osman’ın dediği o. Yoksa yapılacak, her şey hazır.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şöyle, şimdi, yeni limanlarda ağzının ayarlamasını Ulaştırma Bakanlığı bu işlerin geçmişe dönük birkaç on yıllık verileri, elde olan veriler neyse onların tamamını kullanarak geleceğe dönük bir projeksiyon yapıyor. Buna küresel ısınmayla suların yükselme durumunu da dâhil ederek yapıyor bunu. Ortalama dalga boylarını, işte bu geçen fırtınaların hepsinin istatistiğini ekleyerek yapıyor. Biz geçen bir toplantı yaptık bununla ilgili, Komisyon olarak, size de söyledim ya orada, bütün paydaşlar geldi; bunun içerisinde Ulaştırma Bakanlığının da birkaç genel müdürlüğü genel müdür seviyesinde katıldı toplantıya. Dolayısıyla onların o yeriyle ilgili kısmı zaten yanlışsa, siz de ifade ettiyseniz mutlaka düzeltilir ama yerin hani ağzından dolayı eskileri gibi olur da dolar diye düşünüyorsanız, onlar onu yaparken yeni sistemde dalganın geliş yönü, akıntı, aylara göre taşınan içerideki materyal, işte neyse, ortalama etraftaki nehirler, mesela bunların hepsini bir sistem içerisinde elektronik olarak dediğim gibi hesaplamasını yapıp yapıyorlar. Onların yanında sizin diğer barınaklarda ve limanlarda ifade edilen kum tutucu hususların hepsini de ekleyerek yapıyorlar yeni limanlarda. Ondan şeyiniz olmasın. Eğer ÇED çıktıysa inşallah süreç bir yerdedir. Milletvekillerimiz, biz tabii Trabzon milletvekili değiliz, Komisyon Başkanımı ben ama Trabzon milletvekillerimiz bu konuyu mutlaka takip ediyorlardır, biz de onlara destek oluruz. Yani Trabzon’un işini Trabzon vekilleri takip ediyor zaten, biz de onlara destek oluruz Komisyon olarak elimizden geldiğince balıkçılarımızın işi hallolsun diye.

SÜRMENE LİMAN BAŞKANI ÖMER HAKAN SEYMEN – Bu konuda, Ulaştırma 11. Bölge Müdürlüğü yetkilidir.

MAHMUT DÜŞMEZ – Ülkemizde balıkçılık, balıkçılık sanayisi, gemicilik, gemi yapımı her ne var ise Karadeniz Bölgesi’nde bu Sürmene’den çıkmaz. Yani bütün kayak yapımı, balıkçılık falan ülkeye hep buradan yayılmaz. Öyle bir duruma geldi ki bu balıkçılık kültürünü her şeyi elimizden almaya kalktılar artık. Yani kıstırdılar bizi, artık yani neredeyse sandallarımızı da alacaklar bizden.

Bugün bir uzatma ağı serecek olsan, biliyorsunuz, denizlerde devamlı akıntı olur, ya Rize tarafına akar ya Trabzon tarafına akar deniz, altı saatte bir, sekiz saatte bir değişiyor bu. Uzatma ağını sersen Sürmene’ye, alabalık tesisleri şurada, az ileride yani, bir saat sonra baktın ki ağın yapışmış onun

şeylerine. 2 bin metre ağın varsa yarısı gitti veya tamamı gitti alamazsın. En büyük tehlike, öyle bir kurdular bu şeyleri ki 100 metre sulardan 30 metre sulara kadar yani hem de aykırı, buradan ta Of'a kadar aykırı gidiyor böyle. Of tarafında balık avlıyorsun, bir fırtınaya yakalandın, kaçacaksın, dalgalar arasında boğulup gideceksin. Yani bilinçsiz, her şey bilinçsiz olmuştur. Ne bileyim yani...

SÜRMENE BELEDİYE BAŞKANI RAHMİ ÜSTÜN – Denizcilik bakanlığı kurulması gerekiyor, bu kadar dert olduktan sonra.

SÜRMENE LİMAN BAŞKANI ÖMER HAKAN SEYMEN – Sayın Vekilim, bu işlerle Tarım Bakanlığı ilgileniyor. O kadar bölünmüştüz ki onun için sıkıntı. Çiftliklerle Tarım Bakanlığı ilgileniyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Söylediği husus, şimdi ilk defa siz ifade ettiniz, herhangi bir acil durumda eğer dediğiniz gibi sizin geçiş noktalarınızı kapatıyorsa ve öyle bir set hâlini alıyorsa bir acil durumda, o çok ciddi bir şey. Tekne olarak ta açığa git, oradan dolaş veya kıyıya gel.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Benim ömrüm denizde geçti, kırk senelik denizciyim. Mümkün değil gelemesiniz, bu bölgede hava birden koyuverdiği zaman, yıldız karayelden koyuversin hava, katiyen gelemesiniz ya. O tarafa itiyor seni zaten deniz, dalgalar, rüzgâr kıyamet. Düşeceksiniz üzerine onların, tamam, paramparça oldun, gittin. İnsan hayatı bu kadar şey midir ya, yazık günah değil mi ya?

MAHMUT DÜŞMEZ – Hepsinden önemlisi, bizim avlanma meramızı komple işgal ettiler, artı 200 metre yavaşamazsın, 40 bin lira cezası var. Yani burada sıkıntı var, kalkmaları lazım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL– Açığa alınsın diyorsun yani.

MAHMUT DÜŞMEZ – Açığa değil yani şimdi, kimi adamları var ise yani siyasi olarak...

METİN DEMİR – Liman girişlerinin veya yakında olan limanların arasına değil de liman olmayan yerlerin meralarına kurulsun çok daha iyi olur.

MAHMUT DÜŞMEZ – Kalkmaları lazım. Yani bizim avlanma meramız komple işgal edilmiştir.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Yanında hiç kimse yok, bırakmışlar öyle, devlet ona bir kanun koymuş, “200 metre yanına gelme.” Öyle bir şey yok.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şimdi, şöyle, biz bunu mesela, Muğla'da inceledik, bu tip üretme çiftliklerini. Bunların barç dedikleri bir sistem var orada, barçlarda da en az 2 kişi, bazen tek kişiye düşüyor ama çoğunlukla 2 kişi yedekli bir şekilde, giden gelen, vardiya değişikliği hariç 2 kişi barcın üzerinde sabit orada nöbetçi her çiftliğin başında ve o barçlar zaten ışıklandırılmış, dolayısıyla görüyorsunuz.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Yaklaşanlara ışık vuruyor, korna vuruyor, anons ediyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tabii, tabii, onu kontrol ediyor. Yani, burada, sizin söylediğiniz şeyi gelirken gördük biz, hiçbirinde çakar yok, barç da yok. Herhâlde onlar gemiyle yemiyorlar oradaki balıkları. Belki, hani, teknik olarak Türk somonunda beklemek gerekmiyor olabilir, barça ihtiyaç olmuyor olabilir, onu bilmiyorum ama ben tespit olarak söylüyorum. Dolayısıyla bu söylediğiniz şeyi de ekleyince o bence önemli bir şey. Bunların açığa alınması herhâlde uygun gibi.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Başkanım, onu yapamıyorlar çünkü ruhsatı aldığı zaman 900 ton diye alıyor. Büyük olursa ÇED raporu istiyorlar ona. Onu da almamak için o 900 tona 9 kafes diyor, öyle gidiyor ona, onun için öyle oluyor. Sinop'ta var mesela, koskoca 200 metre kare şeyi koymuş oraya, demirlemiş onu oraya, oradan bilgisayarla beraber yemiyor, hiç adam da istemiyor ama orada 7/24 adam var yani. Ölü denizlerde onu çok güzel yapıyorlar ama...

MAHMUT DÜŞMEZ – 120 metreden yukarıda olsun, biz de istediklerini verelim onlara, yardımcı olalım ama bu şekilde, yani biz arkadaşlarla hep boğulacağız denizde ya.

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Düzensiz, düzensiz.

MAHMUT DÜŞMEZ – Hem av yapamıyoruz, o kurdukları yerler de kepezlik yer, balık da orada oluyor, mezgıt balığı; oltayla gidemiyorsun, mezgıt ağı da seremiyorsun. Böyle bir şey olur mu ya!

ERTUĞRUL GAZİ KONAL (Giresun) – Arkadaşlar, balık çiftliklerinden kimse var mı şu an?

SÜRMENE YENİÇAM SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ALİ OSMAN SARAL – Orada vardı, Kuzuoğlu vardı, güzel bir serenat yaptı bize, çok güzel serenat yaptı.

NEJLA DEMİR (Ağrı) – Peki, gelirken de gördük, neydi o şeyin adı, kafesler vardı ya, bir yerden geçerken mesela, oranın üretim kapasitesi ne kadardır, belli midir?

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Şimdi, 900 tonluk çiftlikte 9 tane kafes olacak. Buna her zaman ruhsat alamıyoruz, ÇED istemiyor buna. ÇED olmadı mı işte öyle şamandırayla, ışıklar öyle idare ediyor ama usulüne uygun yapılmıyor.

NEJLA DEMİR (Ağrı) – Normalde her günde 3 yani kaçak olduğu için ne kadar üretim yaptığı da belli değil, yani kapasitesi belli değil.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Havuza ne kadar balık koyuyorsan o kadar ürettim oluyor.

MAHMUT DÜŞMEZ – Kurallı bir şekilde yapmadılar onları. Burası Çamburnu diyelim, buradan böyle Of'a doğru... Sakın sokmayın onları denize.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Soktular, bize hiç sormadılar ki, bize hiç sormadılar ki; sıkıntımız o, mücadeleimiz o, beş senedir uğraşıyoruz biz. Sağ olsun bir tane bizim Tarım İl Müdürümüz vardı, gitmek üzere dedi ki: Ben buraya bir proje yapacağım, sunacağım, getirdi başımıza bir kafesi bela etti, ondan sonra aldı yürüdü. Hiç sormadı ki bu kafes buraya geldiği zaman bu balıkçı barınağının işlevini ne yapacak, servisini ne yapacak, buraya bu gelirse bu balıkçılar ne olacak? Verdim ruhsat yaptım. Yaptın da be kardeşim bu adama ruhsat verdin, bunun altyapısı var mı? Buna sen liman yaptın mı? Bunu nerede barındıracaksın? Kafes yaptın verdin, bir dünya yatırım yaptı adam; yemleyecek bunu, üç gün yem vermese ölecek o balık bir fırtına ederse. Onun için altyapısını yapsın, bize de sorsun, biz de yardımcı olalım. Bu kadar basit, kimse kimseyi engellemesin. O gerekirse gider 60 kulaca, 80 kulaca demir atar. Bunun ötesi yok. Bizim Rize aynı sizin gibi dip ağcılar bitti, sağ olsun Samsun'a....

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – Niye bitti balık?

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Avlayamıyor ki.

Şimdi bak, bu kafes mi? Mesela 10 dönüm yere kafes kurdum, 10 dönüm çapalarla beraber 40 dönüme çıkıyor. Bak burası kafes ama çapası orada. O çapan nereye atıldıysa engel oradan başlıyor. Kafes buradadır, bunun altından bağlı, bu burayı engelliyor değil yani. Kafes burası 10 dönümse 40 dönüm alanı engel altına alıyor.

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – Peki, sana kafesi nereye koyalım deseler, yer gösterir misin?

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Gösterdim ben Gündoğdu'nun üzerine koydu, gayet de güzel oldu.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Balıkçılarımız şunu söylüyor kısa özet: Bu kafes balıkçılığı devam etsin ama birbirimizle çakışmayalım, birinin av sahasına öbürü gitmesin, birbirimizle huzurlu bir anlaşma yapalım, kimse kimseye kızmamasın diyor doğru mu?

MAHMUT DÜŞMEZ – Aynen öyle.

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – O zaman şöyle bir problem ortaya çıkıyor veya iş birliği ortaya çıkıyor. Bir yerli kafes kurulacağı sırada yerel balıkçıların av alanını engellemeyecek şekilde daha müsait olanlara olması.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Özetle biz bu masada nasıl toplandıysak, bu bölgeye kafesçilik verilecekse bir tarafta balıkçılarımız, belediyemiz, işte bütün yetkililer, balıkçı, endüstriyel balıkçı, herkes toplansın bir ortak karar verelim, iki gün sonra kavga çıkmasın, dert bu değil mi?

MAHMUT DÜŞMEZ – Peki, burada şöyle bir şey var mı, müsaade var mı? 150 metreden yukarıya kursunlar onları hiçbir zaman hiçbir yerde bir problem çıkmaz, kesinlikle çıkmaz; buna eminim ben.

OTURUM BAŞKANI NAZIM ELMAS – Kafes şurada değil burada olsun deniyor ama o gösterilen yerdeki dalga şartları, rüzgâr, denizin fırtınası, rüzgâra karşı duruşu, o etkileri var mı?

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Sinop'ta baktığınız zaman o bölge tabii, iç liman ama belirli bir mesafede bu kimseyi engellemez pozisyonda. Burada da biraz tonoz masrafı olur, bu yatırımcı için de kötü bir şey. Mesela Güllük Körfezi'nde kafesler konuldu, oradan dediler ki “Buradan çıkın.” Adamların onu yer değiştirmesi de ilk yatırımı yaparken nakli de bir sıkıntı, nakli de bir para sonuça, kolay olan şeyler değil. İlk yapılan yatırımda yerlerin düzenli olarak belirlenmesi ve lojistik desteği sağlanacak alanların da balıkçılarınla anlaşarak ya da yeni yerler yapılarak onlara lojistik destek o zaman Türkiye’de bu sorunu ortadan kaldırırız.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Bir de şu var Sayın Vekilim: Şimdi kafesi kullanıyor adam, bir dünya yatırım yapıyor, hepsi plastik. İki sene, üç sene metal yorgunluğu aşamasına geliyor, o kafes kırılıyor. O kırıldığı zaman onu kesinlikle alıp da imha edemiyor, ne yapıyor? Batırıyor olduğu yere. Kenara çekse limanı imha edecek, kapatacak orayı.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Sayın Başkanım, şimdi ben buradaki arkadaşlarıma bir şey desem hepsi ne diyecek biliyor musun? Evet. Şimdi, bu arkadaşlarımız bir yerden izin alacaklar, yatırım yapacaklar ya da balıkçılıkla ilgili belge alacaklar 7-8 ayı bakanlıkla mücadele etmek zorunda kalıyor. Bir kıyı balıkçısı 36 tane evrak almak zorunda. Her sene evrakı yenileyecek ve para vermek zorunda, doğru mu?

MAHMUT DÜŞMEZ – Evet, doğru.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Gittiğiniz yerler bir ulaştırmaya gidiyorsunuz, Liman Başkanlığına gidiyorsunuz, çevresel boyutu var oraya gidiyorsunuz hep evrak. Balıkçılarımız derler ki bu 7 bakanlık tabii ki ayrı bakanlığın yetkisi, etkisi var ama balıkçılık ve su ürünleri bakanlığı kurulsun ve tek elden biz muhatabımızı bilelim derler. Doğru mu arkadaşlar? İstenilen çok bir şey değil; 3 tarafı denizli ciddi bir potansiyelimiz olan ülkede balıkçılık ve su ürünleri bakanlığı olursa.

MAHMUT DÜŞMEZ – Denizcilik bakanlığı bile yok.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Her gittiğimiz yerde aynı şeyi duyuyoruz; biri çevre diyor, biri ulaştırma diyor, karışıyor, yetki karmaşası var.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA– O kadar basit ki, şimdi Tarım Müdürlüğü bize limanlara şöyle böyle menşe kesin, şunu yapın, bizim gırgırla avladığımız balıklara. Ya, diyorum ki bunlara ne gerek var belediyenin hal müdürlüklerine birer tane su ürünleri koyun, giren arabayı tek tek saysın kimin balığıdır. Çok zor bir

şey değil ki ya. Belediye gelip benden komisyon alıyorsun, onda beni hemen denetliyorsun da sen balık hâlini denetleyemiyor musun? Sana kaç kasa balık gönderdi. Ben bileyim ki tekne sahibi olarak 200 kasa balık, 150 kasa yazsam onu ceza alacağım, 300 kasa yazsam ceza alacağım. Arabama ne koydum 150 kasa kutu olarak hamsi, nereye gidecek Trabzon'a, ben menşemi kestim mi, cefakâr avcı motoru Rize Limanı'ndan 150 kutu hamsi Trabzon'a gitti. Balık haline geldi mi iş bitti.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Bunu yazın, belgeli bir şekilde Komisyona sunabilirsiniz.

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Balıkçı kendi kendini gayet güzel denetler.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Kaç metre kayığın var?

BALIKÇI – 5 metre kayığım var.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – 5 metre kayığın var, bak, Liman Başkanı burada. Senin kaç metre kayığın var ağabey?

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – 18 metre.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – 5 metre kayak da 100 metre kayak da gemi olarak geçiyor, doğru mu?

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Aynen. Kışında pervane dönen gemi sayılıyor.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Gemi statüsünde. Şimdi, bir ayrım olmadığı için 100 metre gemi ne evrak alıyorsa 5 metre tekne de aynı evrakı almak zorunda. Yanlış mı konuşuyorum Liman Başkanım?

SÜRMENE LİMAN BAŞKANI ÖMER HAKAN SEYMEN – Doğru. Üç aşağı beş yukarı sistem aynı.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Bir kere 10 metre, 10 metrenin üstü 15 metre, 20 metre bir sınırlama gelse bu balıkçı o 100 metre aldığı teknenin evrakını almak zorunda değil. 5 metre teknede adam zaten zor tekneye biniyor ama bir kere sintineyi boşaltacak evrak, o bu aynı 100 metredeki tekne evrakı alıyor. Bunu da başarırsak... Ben şu anda tavsiye niteliğinde konuşuyorum, ben balıkçı tarafından konuşuyorum şu anda, balıkçı kimliğimle konuşuyorum. Yani bunu yaparsak bu adam mağdur olmayacak. Bir de bizim balıkçılar olarak meslek tanımımız yok. Serbest meslek zirai kazanç erbabı olarak tanıtıyoruz. Literatürde bir balıkçık mesleği olmadığı için bununla ilgili de düzenleme yapmıyoruz. Mesleğimizi bilelim, bu adam balıkçıysa balıkçı diye geçecek.

OTURUM BAŞKANI NAZİM ELMAS – Kaç kişi çalışıyor senin yanında?

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Benim yanımda 15 kişi.

OTURUM BAŞKANI NAZİM ELMAS – Peki, bunlarla nasıl anlaşıyorsun, eleman bulma sıkıntısı oluyor mu?

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Dolandırıldım ben bu sene 33 bin lira mahkemeye verdim.

OTURUM BAŞKANI NAZİM ELMAS – Yani nasıl dolandırıldın?

RİZE DENİZ ÜRÜNLERİ AVCILARI, ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI MUHARREM HAMZA – Sezona iki ay kala koca reis diye bir adam var onu buluyorsun diyorsun ki “Bana bu sene bir eleman bul.”

OTURUM BAŐKANI NAZIM ELMAS – Peki, bunun yerine Őimdi baŐka tűrlű eleman bulma Őansın hią oluyor mu?

RİZE DENİZ ŰRŰNLERİ AVCILARI, ŰRETİCİLERİ BİRİLİŐİ BAŐKANI MUHARREM HAMZA – Benim kűyűmden adamı ąalıŐtıramıyorum. Bunlar da tekelleŐti.

OTURUM BAŐKANI NAZIM ELMAS – Dertleriniz dinledik, hepsi tutanaklara geąti.

TeŐekkűr ediyoruz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati:18.05

